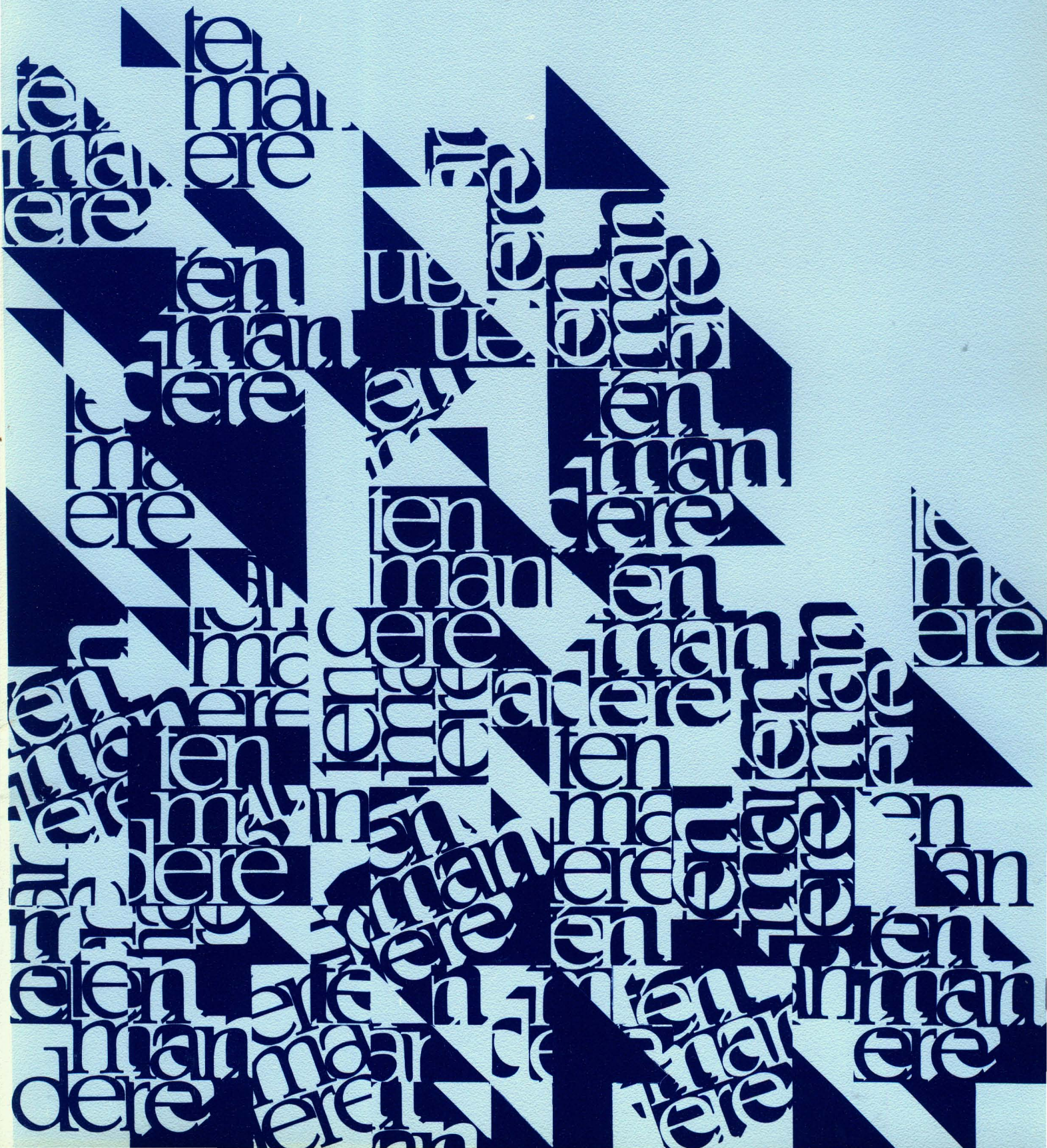

98

ISSN 0772-6384
XXXIVe jaargang - 1

ten mandere

heemkundige periodiek voor Izegem en omgeving

KULTUUR LIGT ONS.

BANK VAN ROESELARE

JA, UW AANPAK LIGT ONS.

MACHINES BOUCHERIE

Machines Boucherie nv

Plast-o-Form nv

Stuivenbergstraat 106

8870 Izegem

Tel. (051) 31 21 41 - Fax (051) 30 54 46

TEN MANDERE

BESTUUR:

Voorzitter: Dr. JEAN-MARIE LERMYTE
Kortrijksestraat 323, 8870 Izegem
tel. 051/30 39 99

Ondervoorzitter: ANTOON VANDROMME
Blauwhuisstraat 52, 8870 Izegem
tel. 051/30 31 35

Secretaris: ROBERT LEROY
Boomforeeststraat 49, 8870 Izegem
tel. 051/30 10 56

Penningmeester: ALBERIC DEPREZ
Ommegangstraat 69/1, 8870 Izegem
tel. 051/30 28 48

Archivaris: ANDRE DEMEURISSE
Baronielaan 33, 8870 Izegem
tel. 051/30 46 58

Hoofdredacteur: BART BLOMME
Europastraat 13, 8770 Ingelmunster
tel. 051/30 03 67

Leden:
LUC BILLIOUW
Ter Beemden 16, 8870 Izegem
tel. 051/30 12 23

ANDRE MISTIAEN
Hondekensmolenstr. 24, 8870 Izegem
tel. 051/30 36 69

FREDDY SEYNAEVE
Elegastlaan 14, 8870 Izegem
tel. 051/30 58 31

RAF VANDENBERGHE
Meensesteenweg 77, 8870 Izegem
tel. 051/30 46 23

HENDRIK WILLAERT
Krommekeerstraat 3, 8080 Ruiselede
tel. 051/68 82 45

REDACTIE:

Bart Blomme
Jean-Marie Lermyte
Antoon Vandromme
Raf Vandenberghe

E. PATTYN. Priester Joseph Pattyn, stichter van het klooster van Kachtem	3
B. BLOMME. Herman Delvoye volgt Hendrik Deceuninck op als pastoor te Kachtem	33
J. MALLISSE. Het Sint-Gregoriuskoor won de cultuurtrofee 1993	35
B. BLOMME. In memoriam Mgr. Maurits De Keyzer	40
P. DECLERCQ⁺, aangevuld door A. VANDROMME. De Sint-Sebastiaans- gilde	42
R. LEROY. Actueeltjes nr. 56. 1993 in woord en beeld	47

Aan dit nummer werkten mee:

Bart Blomme, Europastraat 13, 8770 Ingelmunster
Jerome Mallisse, Populierenstraat 2, 8870 Izegem
Erik Pattyn, Rakerstraat 36, 3510 Hasselt
Antoon Vandromme, Blauwhuisstraat 52, 8870 Izegem
Robert Leroy, Boomforeeststraat 49, 8870 Izegem

Verantwoordelijke uitgever: Jean-Marie LERMYTE, Kortrijksestraat 323, 8870 Izegem.

Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn bijdrage en ontvangt 15 overdrukken.

Voor gehele en gedeeltelijke overname is de voorafgaandelijke toestemming van de heemkundige kring en de auteur vereist.

ALG. NUMMER 98, 34ste JG. NR. 1 (april 1994)

LIJST ERELEDEN 1993

voorlopige lijst

IN IZEGEM:

Allewaert, Luc, Marktstraat 14
Allosserie, Luc, Roeselaarsestraat 327
Ameye, J.-L., Ommegangstraat 9/3
Boucherie, mevr. Christiane, Abelestraat 61
Boucherie-Verfaillie, Krekelsestraat 9
Bral-Dejonghe, Rudi, Ardooisestraat 62
Christiaens, Marcel, Eigenhaardstraat 45
Christiaens, Omer, Prins Albertlaan 2
Christiaens, Roselin, Grote Markt 17
Compernelle-De Vlieghe, Heibrugstraat 17
D'Artois, Johan, Hondekensmolenstraat 12
Debruyne, Rudy, Slagmeersenstraat 13
Declerck, Raf, Grote Markt 11, bus 4
Decoene, E.H. Jozef, Kerkstraat 13
De Forche, Christiaan, H. Consciencestraat 18
Degezelle, Lucien, Nieuwstraat 4
Demey, Johnny, Kortrijksestraat 321
de Müelenaere, E.H. José, Kasteelstraat 26
Demuyne, Gustaaf, Baron de Pélicystraat 45
Denys, Roland, Burg, Vanden Bogaerdelaan 67
Derolez, Jacques, Bellevuestraat 45
Drukkerij Demoen, Sint-Crispijnstraat 26
De Vlieghe, Luc, Melkmarktstraat 1/3
Dubaere, E.H. Ludwig, Kerkstraat 7
Dupont, Jim, Kerkplein 8, bus 4
Dupont, Dr. Johan, Lendeledsestraat 7
Duyvejonck, Paul, Pieter Baesstraat 23
Eeckhout, Geert, Baronielaan 2
Geldof, Tillo, Kortrijksestraat 114
Gesubsidieerde Vrije Basisschool, Leenstraat 110
Guillemin, Antoon, Meensesteenweg 88
Handsaeme, Roland, Gentscheerweg 82
Herman, Raphaël, Stijn Streuvelsstraat 26
Himpe, Kurt, Baronstraat 4
Joos-Depreiter, Kloosterstraat 4
Kemp, Marc, Gentscheerweg 45
Lecluyse-Demeyere, E., Abelestraat 25

Loontjens, Alfons, Nieuwstraat 22
Madou, André, Roeselaarsestraat 317
Maertens, Eric, Kerelsstraat 15
Maes, Bernard, Gentsestraat 84
Marrannes, Valere, Ingelmunstersestraat 70
Naessens, Maurice, Ingelmunstersestraat 50/52
Rosseel, Luc, Roeselaarsestraat 95
Sagon-Vanden Avenne F., Gentsestraat 17
Sagon, Luc, Gentsestraat 19
Seynaeve, Jozef, Burg, Vanden Bogaerdelaan 93
Spriet, Noël, Sint-Antoniusstraat 17
Strobbe-Cardoen, Dirk, Gentscheerweg 98
Strobbe-Vanlauwe, Johan, Sint-Jorisstraat 37
Strobbe-Staessens, Luc, Vredestraat 1
Strobbe, Michaël, Groenstraat 5
Terry-Declercq, Rik, Melkmarkt 2
Vanacker, Robert, Steenovenstraat 10
Vanbeckevoort Jaak, Meensestraat 131
Vandenbussche, André, Dam 43
Vanderhaeghen, Albert, Baronielaan 26
Vandewalle, Mevr. Antoinette, Nieuwstraat 9
Vandommele, Roger, Sint-Rafaëlstraat 14
Vandommele, Roger, Roeselaarsestraat 93
Vandommele, Tillo, Brugstraat 26
Vandromme, Willy, Baronstraat 112
Vangheluwe, Daniël, Slagmeersenstraat 32
Vanhaverbeke-Leroy, Luc, Mentenhoekstraat 131
Vanhecke, Johan, Wallemotestraat 90
Van Walleghem, Dirk, Slagmeersenstraat 41
Vens, Werner, Prinsdomlaan 16
Verhaeghe, Luc, Oekesestraat 29
Verhoestraete, Mevr. Brigitte, Gentscheerweg 92
Verledens, Willy, Peter Benoitstraat 11
Wybo, Monique, Kokelarestraat 107
Wybo Romain, Ter Wallenstraat 35
Zusters van Liefde, Roeselaarsestraat 47
Zusters van Maria, Gentsestraat 31

BUITEN IZEGEM:

Claeys, Leo, Ruddervoordestraat 38, 8210 Zedelgem
Deblauwe, Jules, Sint-Amandstraat 107, 8800 Roeselare
Declercq, Carl, Izegemsestraat 57, 8880 Ledegem
Decock, Albert, Koebroekstraat 11, 8020 Ruddervoorde
Depoorter-Decoopman, Frans, V. Wselystraat 15, 2679 A.V. de Lier (Nederland); Weggevoerdenlaan 2, bus F2, 8500 Kortrijk
Durant, Gerard, Arsenaalstraat 37, 8000 Brugge
Gillès de Pélicy, juffr. Jeanne, Keizer Karelstraat 105, bus 30, 8000 Brugge
Hendrickx, J., Heidelaan 7, 3001 Heverlee-Leuven
Huyghe, Emmanuel, Rodebergstraat 25, 8954 Heuvelland
Matton, Erik, Résedastraat 2, 9920 Lovendegem
Meyfroidt, Armand, Vlasschaardstraat 12, 8770 Ingelmunster
Paret, Carine, Bietenstraat 85, 2400 Mol
Ronse, Chris, Renmeesterlaan 175, Middelburg (Nederland)
Ryserhove, Alfons, Kloosterstraat 46, 9910 Knesselare
Soens, Gerard, Beukenlaan 11, 8860 Lendeled
Strynckx, Jan, Rotstraat 60, 9240 Zele
Vanantwerpen, Lucien, Korenstraat 19, 9800 Deinze
Vanneste, Guido, Tarwestraat 10, 8770 Ingelmunster
Seynaeve-Bok, E., Grote Markt 25/11, 8800 Roeselare
Vandewalle, Roger, Ingelmunstersestraat 13, 8860 Lendeled
Vermandere-Deputter, Geert, Beemd 6, 1654 Huizingen

PRIESTER JOSEPHUS PATTYN, STICHTER VAN HET KLOOSTER VAN KACHTEM

Erik Pattyn

Begin 1977 werd Kachtem een deelgemeente van Izegem. Op voorstel van de heemkundige kring Ten Mandere werd door de gemeenteraad in zitting van 24 januari 1977 een straat in Kachtem de PRIESTER PATTYNSTRAAT gedoopt. Daarmee wilde men de stichter van het klooster H. Vincentius a Paulo van Kachtem huldigen. De ligging van de straat was trouwens niet toevallig: tegenover het klooster met ouderlingengesticht, weeshuis en school, gesticht door Pattyn. Hoewel Josephus Pattyn maar een zestal jaren in Kachtem woonde, is er reden genoeg om aan hem een uitvoerig artikel te besteden.

Josephus Pattyn werd geboren in Bavikhove als oudste zoon van Jean-Clement en Isabella Camelbeke. Het is iets moeilijker te zeggen wanneer. Op zijn doodsbrief staat 6 februari en op zijn bidprentje 7 februari. Volgens de officiële akten, nl. de parochieregisters en de registers van de burgerlijke stand in Bavikhove, werd hij echter geboren op 5 februari 1812; nu eens staat er *Pattyn*, dan eens *Patyn*. In de volkstelling van 1827 vinden we Josephus terug als *naeyer*.

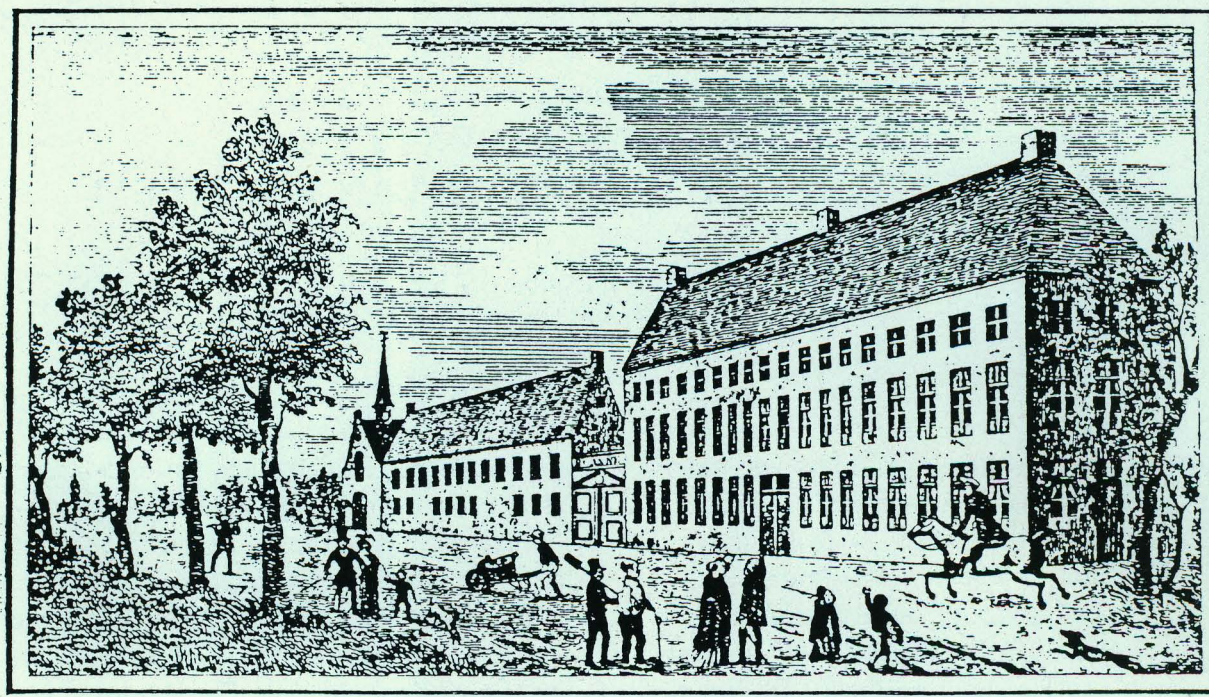
Het is zeker dat hij aan het Sint-Amandscollege van Kortrijk studeerde, want later sprak hij met zeer veel eerbied over *mon ancien supérieur Monsieur le Chanoine Clement*¹. In een losse brochure, getiteld *Collège de Courtrai - Exercices littéraires qui auront lieu les 20, 22 et 23 Août 1836*

suivis de la distribution solennelle des prix vinden we Pattyn verscheidene malen terug als rhetoriceerling die deelneemt aan diverse discussies, o.a. *Sur la doctrine chrétienne, Sur le précis de l'histoire de la langue et de la littérature françaises, Sur le catéchisme raisonné, Sur l'arpentage, Sur la physique, Sur l'histoire universelle, Sur la langue anglaise, Sur l'économie politique*; Tenslotte was hij ook betrokken bij de "*Interlocuteurs du dialogue comique*" qui précèdera la distribution des prix².

Op 1 oktober 1836 treedt Pattyn binnen in het grootseminarie van Brugge. Hij kreeg de tonsuur op 9 juni 1838 en de kleine wijding op 22 december 1838. Hij werd subdiaken op 25 mei 1839, diaken op 21 december 1839. Zijn priesterwijding vond plaats op 13 juni 1840.

In zijn priesterloopbaan zal Pattyn opmerkelijke zaken verwezenlijken. Hij is blijkbaar een doordrijver, sterk bekommerd om zijn roeping als priester en zéér sociaal bewogen. Hij kwam daarbij geregeld met diverse mensen, vooral met zijn pastoor, 'in botsing'.

Zijn eerste benoeming was op 8 oktober 1840 als rector van het Sint-Anna-instituut in Kortrijk. Hij werd achtereenvolgens onderpastoor in Kachtem (1844), Sint-Kruis (1850) en Ichtegem (1854), daarna proost in Veldegem (1866) en tenslotte be-

MAISON DE SANTÉ,
(Four les deux Sexes)

Voorgevel van het krankzinnigengesticht St.-Anna te Kortrijk.

stuurder der zondagsscholen in Ieper (1868),
waar hij overleed op 16 november 1883.

Directeur van het Sint-Anna-instituut in Kortrijk (oktober 1840 - oktober 1844)

Het archief van het Brugse grootseminarie vermeldt als eerste benoeming verkeerdelijk de Sint-Anna *abdij*, een instelling voor geesteszieken. Het Sint-Anna *instituut* was oorspronkelijk een pensionaat voor rijkere meisjes, opgericht door de zusters Apostolinnen uit Brugge, wellicht in 1839. In 1839 bedroeg het jaarlijkse kostschoolgeld 260 frank, voor die tijd een zeer grote waarde. Op 12 augustus 1840 werd de koopakte verleden voor notaris Wolfcarius in Kortrijk, voor de aankoop van het oud pensionaat van Sint-Anna en vier aanpalende huizen. De akte toont duidelijk aan dat het om de stichting gaat van een kloostergemeenschap³.

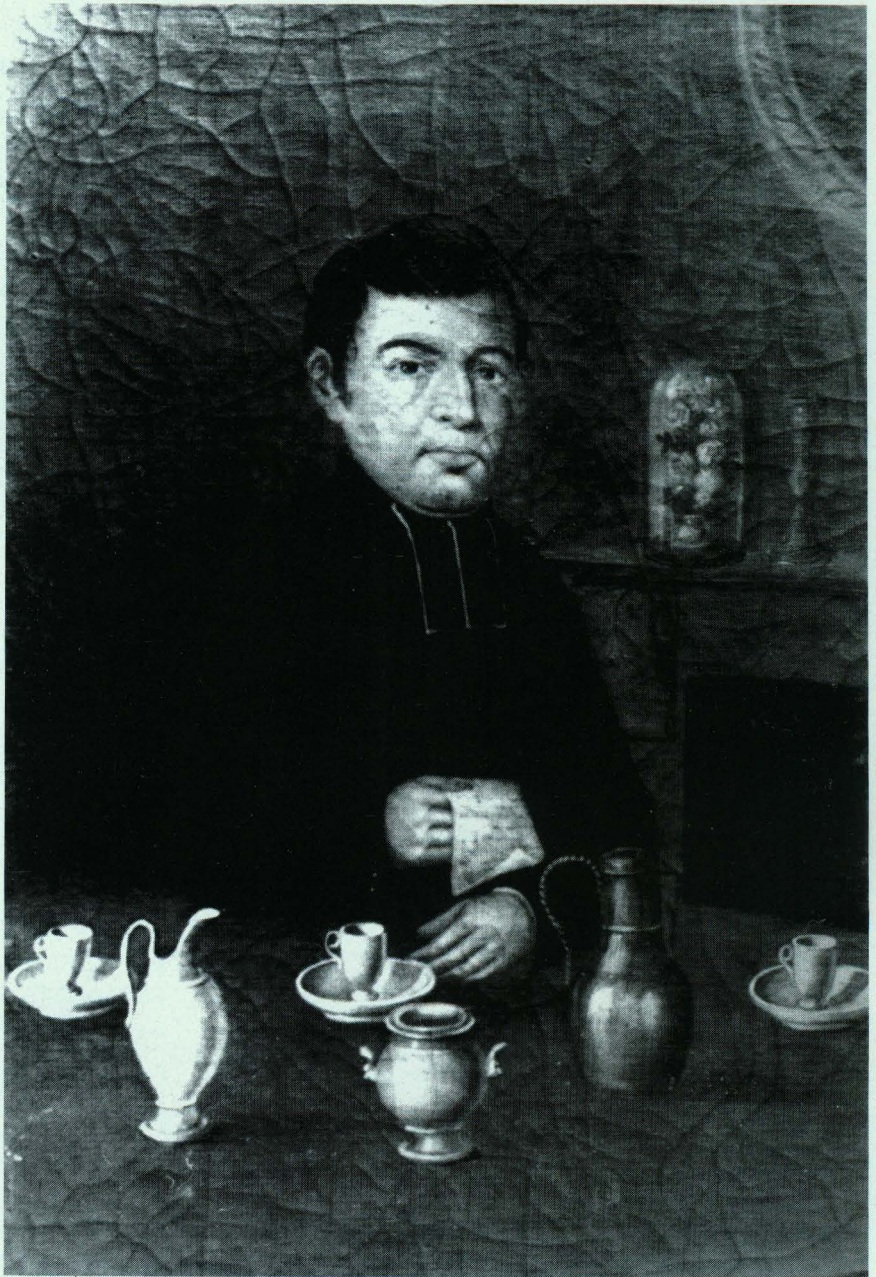
De school had blijkbaar zeer weinig aantrekkingskracht, want al in 1840 richtte de overste een verzoek aan het gemeentebeestuur van Kortrijk en aan de procureur des Konings in Kortrijk om een asiel voor zwakzinnigen te openen. De verwarring in het archief van het grootseminarie is daarom begrijpelijk. De antwoorden kreeg de overste op 19 en 22 oktober 1840. Ondertussen roerde er wat bij de zusters Apostolinnen in Brugge. Onder impuls van kanunnik Maes werd aandacht besteed aan de zorg voor zwakzinnigen, maar heel wat zusters weigerden daaraan mee te werken, omdat ze niet in het klooster gekomen waren "om zotten te verzorgen". De wrijvingen zouden later resulteren in het ontstaan van de Zusters van de Bermhertigheid, waartoe in 1840 ook Justina Pattyn, jongere zus van Josephus, zou toetreden. Het is in deze verwarde sfeer dat Josephus Pattyn in Sint-Anna toekwam als directeur van een meisjesinternaat dat in

feite niet bestond, en als geestelijk directeur van een aantal zusters Apostolinnen die niet wisten welke beslissing ze moesten nemen.

Waarschijnlijk zijn de eerste jaren een overgangsfase geweest, waarin zowel het asiel voor zwakzinnigen als het meisjesspensionaat functioneerde. De verzorgende functie nam echter steeds meer de bovenhand en in een brief van 19 december 1842 schrijft directeur Pattyn aan apotheker Vanderheren te Kortrijk dat het beter is dat die zijn dochter naar het klooster van Zwevegem stuurt, omdat de zusters die lesgeven aan de meisjes naar daar zijn overgeplaatst.

Al eerder, op 28 maart 1842, werd overgegaan tot het opstellen van aparte statuten van de hospitaalzusters van Sint-Anna in Kortrijk; dat kaderde in de nakende afscheiding van de Zusters Apostolinnen te Brugge. Deze eerste statuten gaven aan de nieuwe kloosterorde wel een veel ruimere bevoegdheid dan alleen maar het verzorgen van zwakzinnigen⁴. Door een Koninklijk Besluit van 4 maart 1843 werd de stichting Sint-Anna wettelijk erkend en kreeg ze rechtspersoonlijkheid toegestaan⁵.

Er werd in zekere zin om moeilijkheden gevraagd, want er bestond in Kortrijk al een privé-krankzinnigengesticht. Dat nl. van dokter Dejaeghere die zich uiteraard met

hand en tand verzette tegen het veel goedkopere gesticht van de Zusters van de Barmhertigheid Jezus. Aan de andere kant kon Pattyn rekenen op de steun van een homogeen katholiek gemeentebestuur van Kortrijk. Artikel 131 van de gemeentewet van 1836 verplichtte de gemeenten te voorzien in de onderhoudskosten van behoeftige krankzinnigen; uiteraard gaven de gemeenten de voorkeur aan een instelling waar de kostprijs zo laag mogelijk lag.

Tussen beide Kortrijkse instellingen werd er duchtig over en weer geschoten en menige slag onder de gordel uitgedeeld⁶. Het aanzienlijke prijsverschil tussen beide instellingen, 54 centiem per dag in Sint-Anna en 70 centiem per dag bij dokter Dejaeghere, was van die aard dat men soms zelfs letterlijk op de vuist ging⁷.

Het feit enerzijds dat het Kortrijkse gemeentebestuur de stichting Sint-Anna als *un grand avantage pour la société et en particulier pour la partie rurale de cette ville* bestempelde⁸ en anderzijds het aantal patiënten van dokter Dejaeghere daalde, zouden er toe leiden dat in 1843 de beide instellingen één geheel zouden gaan vormen, waarbij dokter Dejaeghere als hoofdgeneesheer van Sint-Anna werd aangesteld. Even voordien had dezelfde dokter nochtans een smalend verslag over religieuze instellingen overgemaakt aan het gemeentebestuur van Kortrijk⁹. In zijn subsidieaanvraag voor 1843 geeft directeur Pattyn te kennen dat de fusie tussen beide instellingen een feit is en dokter Dejaeghere tot hoofdgeneesheer werd aangesteld¹⁰.

Bij het lezen van het bovenstaande krijgt men de indruk dat de jonge priester Pattyn ver af stond van zijn oorspronkelijke taak. Wie de bundels brieven doorneemt waarvan hoger sprake, zal tot de bevinding komen dat directeur Pattyn dagelijks bezig was met het schrijven van brieven naar familieleden om hen in te lichten over de gezondheidstoestand van hun familielid, en met brieven naar de gemeentebesturen om hen te vragen naar én te herinneren aan de betaling van de rekeningen van de behoeftige krankzinnigen.

Nochtans bleef Pattyn ook actief op pastoraal vlak. Zolang immers het meisjesinternaat functioneerde, werd de kapel gebruikt als openbare bidplaats. Zodra het pensionaat weggevallen was en alleen het krankzinni-

gengesticht overbleef, stelde zich het probleem van de afstand naar de kerk van Sint-Maarten in Ieper Kortrijk. Pattyn vroeg de bisschop om de oprichting van een 'parochie' op het afgelegen gehucht Sint-Anna, dat gelegen was langs de kasseiweg tussen Rollegem en Marke, ongeveer drie kilometer ten zuiden van Kortrijk¹¹. Door het concordaat van Napoleon bezat Kortrijk slechts twee parochies. Een derde parochie, extra muros, was zeer belangrijk. Die derde parochie werd bij Koninklijk Besluit van 17 juli 1842 goedgekeurd, al zou het nog tot 23 mei 1861 duren voor de Brugse bisschop, Mgr. Malou, definitief de grenzen ervan vastlegde.

Een pijnlijk moment in het verblijf van Josephus Pattyn in het Sint-Annagesticht speelde zich enkele maanden voor zijn aanstelling tot onderpastoor in Kachtem af. Wellicht is het daarom dat hij in eerste instantie de functie van aalmoezenier in het wederopvoedingsgesticht in Sint-Hubert aanvaardde. Over die mogelijke aanstelling in Sint-Hubert vinden we twee brieven terug in de Acta van bisschop Boussen nl. op p. 113 en 116 van 1844. Waarom Pattyn eerst de opdracht aannam, maar nadien weigerde, is niet te achterhalen.

Meer gegevens over de gebeurtenissen vinden we in *La Chronique, journal d'annonces de Courtrai*, van donderdag 30 mei 1844. Daarin lezen we in een bijdrage over het gesticht van Sint-Anna. Volgens het blad werden er onregelmatigheden in de boekhouding vastgesteld¹². Enkele maanden later werd Pattyn vervangen door E.H. Jozef Vandenberghe.

Onderpastoor in Kachtem (oktober 1844 - oktober 1849)

Josephus Pattyn werd vervangen, omdat hij in oktober 1844 tot onderpastoor van Kachtem werd benoemd. Hij bleef dat tot 30 oktober 1849, toen hij aangesteld werd

als onderpastoor in Sint-Kruis Brugge. Zijn eerste pastoor in Kachtem was Pieter Jacob Ghekiere die overleed tijdens de tyfusepidemie van 1846-1848, die in Kachtem talloze slachtoffers maakte. We vinden Pattyn voor het eerst in de bevolkingsregisters van het gemeentelijk archief van Kachtem vermeld in 1846. N.a.v. de volkstelling werden in zijn huis twee bewoners genoteerd:

Josephus Pattyn, onderpastoor, ° Bavikhove, 24 jaar.

Camelbeke Isabella, bijzondere, ° Bavikhove, 58 jaar.

†

BID VOOR DE ZIEL
van den Eerweerden Heer

JOSEPHUS PATTYN,

*die, geboren te Bavikhove, den 7 Februari 1812,
priester gewijd wierd, den 13 Juni 1840,
opvolgentlijk Restuurder was van het Sinte-
Anna-gesticht te Kortrijk in October van
hetzelde jaar,
onderpastor te Cachtein 1844,
onderpastor te Sinte-Kruis in 1850,
onderpastor te Ichtelghem in 1851,
proust te Velleghem in 1861,
bestuurder der katholieke Zondagscholen en
van de vergadering der H. Familie, te
Yperen, in November 1868,
alwaar hij godvruchtiglijk in den Heer is
ontslapen den 16 November 1883.*

Den Almogenden in zijne schepselen bewonderen, danken, met verrukking aanbidden en loven schenen hem ingeboren te zijn. Tot het priesterschap verheven, verlangde hij niet zoo zeer als mode te werken aan de zaligheid der zielen: onderwijzen, prediken, de zondaars met den Heer verzoenen waren zijne zoetste bezigheden. Wonderbaar was zijne iever in het bestuur van de kinderen der Patronage en van de mannen der H. Familie, aan wie hij, zoo lang zijne krachten het hem toelieten, met eenen onvermoebaren iever, het woord Gods verkondigde, en benevens dese geestelijke, nog eenen goetdierige lichamelijke nalmoes schonk. Teeder en stichtende was zijne godvruchtigheid tot Maria en bij had de overtuiging dat zij hem, in zijn uiterste, in hare moederlijke armen zou ontvangen hebben.

Zoot Hert van Maria woees mijn toevlucht.
(300 dag. aft.)

R. I. P.

Drukk. Van der Ghinste-Fossé, Yperen.

DE TYFUSEPIDEMIE

In Kachtem werd onderpastoor Pattyn door de bevolking erg geliefd. Dat bewijst de bewaarde briefwisseling in de bundel Kachtem in het bisschoppelijk archief. In

1863 schreef kanunnik G.F. Tanghe een *Parochieboek of beschrijving van Cachtein, gevolgd door het leven van den H. Joannes Baptiste, patroon der kerk en plaats*. Daarin zette hij zwaar de rol van onderpastoor Pattyn ten tijde van de tyfusepidemie in de verf. Na de dood van Pattyn in Ieper in 1883 werd in Kachtem een plechtige nadienst gehouden. Er werd toen een apart bidprentje uitgedeeld, waarop zijn optreden tijdens de tyfusepidemie nogmaals met lof aangehaald werd.

André Saelen schreef in het blad (nr. 2 van 1972) van het plaatselijke Davidsfonds waarvan hij voorzitter was: *Na al hetgeen we gelezen hebben en hetgeen onze grootouders ons over hem hebben verteld kunnen wij niets anders dan zijn gedachtenis in dankbare herinnering bewaren. Hier streed hij dapper een zware rusteloze strijd als in een grote oorlog tegen de honger en de ellende van zijn volk.*

Genoeg getuigenissen over de tyfusepidemie om hier wat dieper op in te gaan. Onderpastoor Pattyn kwam toen tijdens de epidemie van 1846 tot 1848 voor het eerst sterk op de voorgrond te staan in Kachtem. Hij schreef een brief naar *Den Standaerd van Vlaanderen*, waarin hij om hulp smeekte voor de getroffen bevolking. Vijf dagen na het verschijnen van deze brief meldt dit blad trouwens op p. 2: *te Cachtein legt den ievrigen onderpastor Pattyn, ook door den typhus te bedde.*

We citeren uit de *Standaerd* van donderdag 10 februari 1848 (jg. 35, nr. 5369, p. 1).

Wy hebben in den Standaerd eene inschrijving geopend ten voordeele der armen onzer provincie, en de giften naer hunne bestemming gezonden; onder de gemeenten die nog niet of weynig ontvangen hebben moeten wy Deerlyk en Cachtein noemen, alwaer er nogtans veel nood is; den volgenden brief uyt

*het laetste gemeente gezonden toont nage-
noeg wat ellenden aldaer heerschen.*

Cachtem, 7 februarius 1848

Mynheer den Opsteller

*Ik neem de eerbiedige vryheid, in uw geëerd
blad, voor deze weynige letteren, eene plaets
te vragen.*

*Eene der armste gemeenten van het district
Rousselaere, en misschien van de geheele
provincie West-Vlaenderen, zoo wel om hare
uytgestrektheyd (ingezien hare bevolking, wel
is waer, sints twee jaren aenzienelyk vermin-
derd is; die vervolgens slechts nog 1600 en
eenige zielen telt) zoo wel om den kwyne-
nenden toestand van hare spin- en wevery,
de welke alleen bekwaem is onze verarmde
inwoners in het leven te behouden, als om
hare slechte landen, is zekerlyk de gemeente
Cachtem, by Rousselaere.*

*De zoo besmettelyke als verwoestende ziekte
(typhus genoemd) is van in de maend novem-
ber 1847 onder ons verschenen, en de onbe-
schryfbare ellenden onzer uitgeputte behoefte-
gen komen vergrooten.*

*Wy hebben in 1847 maer 34 geboorten, en
wy hebben 109 sterfgevallen te betreuren.
Onder deze hebben een groot aental het
slagtoffer dezer besmettelyke ziekte geweest.
En meer dan de helft onzer arme huysgezin-
nen heeft sedert eenigen tyd of doode of
ziekte te betreuren!*

*Vele dier arme familien hebben niemand
meer om hen te bezorgen.*

*Sedert 1 januarius 1848, hebben alhier 's
wekelyks meer dan 25 personen de laetste
heilige Sacramenten bediend geweest. Het
getal is zelfs in eene en de zelve week tot 48
geklommen.*

*Wy hebben den 15 januarius 1848 eene
nauwkeurige optelling onzer zieke gedaen, en
daer waren alsdan 72 arme en 20 welheb-
bende huysgezinnen, waer er door den typ-
hus aengetaste zieken gevonden wierden. En
de sterfgevallen zyn zekerlyk wel in evenre-*

*digheid der zieken, want daer zyn van dit
jaer al 31 personen begraven.*

*Ah! ik ben verschrikt als ik op het toekomen-
de denk! Wy hebben in onze gemeente tegen-
woordig 46 arme weezen, wier vader en
moeder meerderen deels het slagtoffer der
verwoestende ziekte geweest zyn. Wy hebben
36 arme weduwen, waer van er 15 zyn, wier
echtgenoot door deze ziekte is in het graf
gerukt, en voorzeyde weduwen hebben te
zamen 82 onbejaerde kinderen.*

*Twee grondeygenaers, beyde groote weldoe-
ners onzer armen, zyn ons dezer dagen door
den geessel der ziekte ontnomen. En den
algemeenen vader onzer armen, den eerw.
heer Ghekier, gewezen pastor dier parochie
is aen zynen yver bezweken!*

*Ja de ziekte is by ons woedende en verwoes-
tende, en spaert niemand, alhoewel verschey-
de hoogst ervarene geneesheren alhier hunne
kunst uitoefenen. De heer Lagae, geneesheer
te Kortryk, lid der provinciale kommissie, die
over een jaer te Gullegghem en sints dien tyd
in andere gemeenten den voortgang en der
verwoesting heeft gezien, heeft alreeds ver-
schoeyde mael ter plaets geweest, en moet
bekennen dat de ziekte te Ardoye en alhier
van ongemeenen aerd is. Eergisteren heeft
zich in onze gemeente begeven, den heer
Sauveur, van Brussel, door het gouvernement
afgeveerdigd om den gezondheidsstaet onzes
gemeente nauwkeurig te onderzoeken. Ik zelf
heb dezen heer by verschoeyde onzer zieke
geleid, wier staet hem volkomentlyk van de
dolheyd der ziekte overtuygd heeft, en die
hem heeft doen bekennen dat er hier buyten-
gewoone gevallen bestaen.*

*Wy tellen tegenwoordig in onze gemeente
940 armen, die allen door het bureel van
weldadigheid ondersteund zyn. Het inkomen
van de aen de disch toebehorende goederen,
beloopt ter som van 850 fr. Het abonnement,
wier last door weynige betaalbare afgedra-
gen wordt, bestaet uyt 3000 fr., uyt deze som
zyn er 1500 fr. gebruykt voor de armen, dus
dat het armenbestuer maer over eene som
van 2350 fr. te beschikken heeft, hetwelk*

*maekt voor ieder armen dry franks 's jaers,
nog géén centien daegs!
Gelief in uw geëerd blad eene inschryvings-
lyst ten voordeele onzer arme zieken te ope-
nen: Hoe dankbaer zou ik u zyn! zo uyt
eigene beweging als in den naem onzer
ellendige, waer van ik gezonde en steeds uyt
de ziekte komende gedurig opwekke, om voor
de liefdadige persoonen, die in deze uytne-
mingmakende omstandigheid, hun ter hulp
komen.
Ik heb de eer met allen eerbied te zyn,*

*Uwen ootmoedigen dienaar,
Pattyn, onderpastor*

EEN OUDERLINGENGESTICHT

Al dateert het ouderlingengesticht van na de Kachtemse periode van Pattyn, uit zijn briefwisseling met het bisdom¹³ blijkt dat er toen al gedacht werd aan de oprichting van een kloostergebouw met ouderlingengesticht, weeshuis en speldenwerkerstersschool. De plannen werden echter op de lange baan

geschoven. Een van de belangrijkste oorzaken was dat de nieuwe pastoor van Kachtem, Josephus Cool, erg moeilijk deed over de voorziene inplanting en zijn parochieschool niet wilde aanhechten aan het nieuwe klooster¹⁴. De parochieschool vlak bij de kerk voldeed echter niet langer en een aantal ouders haalden er hun kinderen weg en stuurden ze naar de parochiescholen van de omliggende gemeenten. Ook de benoeming van Pattyn in Sint-Kruis vertraagde de plannen.

Als officiële stichtings- of startdatum is het wenselijk 6 december 1852 aan te houden, nl. de definitieve aankomst van de zusters uit het klooster van Anzegem. We herhalen dat Josephus Pattyn op dat moment al lang geen onderpastoor meer was in Kachtem.

DE FINANCIËS

Het nodige kapitaal zou samengebracht worden uit de legaten van E.H. Ghe-

kiere, Reine Buysse en Julien Vanneste. Daarnaast waren er een *spaerpotje* van 500 frank van de pastoor, giften van weldoeners én het gratis werk van inwoners van Kachtem.

Over het LEGAAT VAN REINE BUYSSE, een bedrag van 2000 frank, vinden we een spoor in de Acta Boussen d.d. 14 januari 1847¹⁵. Van het LEGAAT VAN PASTOOR PIETER JACOB GHEKIERE weten we evenmin bij welke notaris de akte werd neergelegd, maar we zijn veel beter op de hoogte dank zij een ongedateerde brief van onderpastoor Pattyn aan het bisdom¹⁶. We geven hier de volledige overeenkomst weer.

Door gemeente-raed, het armbestuer en de kerkfabriek van Cachttem, ter dezer verbeeld door de heeren Pastoor, Burgemeester en Secretaris ondergeschreven ter eenerzijde;

En d'erven van den Heer Pieter Jacob Ghekiere in leven pastoor te Cachttem, verdeeld door de heeren Andries Lagae en den Notaris Bruneel ter andere zijde;

Is gemaekt eene overeenkomst op het verstaen en op de executie van het testament van den voornoemden Heer Pastoor Ghekiere zoo volgt:

De ondergeteekende ter eener zijde over de Kerk of Parochie van Cachttem aanveerden onbelast den koop van twee huizen op Cachttem bij den Pastoor gekogt an Florentinus Declercq en Petrus Decoutere; en zij zullen daervoor betalen eens eene som van duizend fanks dewelke zal afslag doen op de schuld van den Heer Pastoor aan de Kerkfabriek, van twee duizend franken bij hen ontvangen, over het legaet van Regina Buysse.

De rekenings van ontvang en uitgaef, bij den overleden Pastoor gedaen, voor de spellewerkschool wordt aenzien als van wederkanten voldaan, en gekweten, zonder dat er enige ander rekening moet gesloten worden. Het legaet bij den overleden Heer Pastoor gedaen van 2590 Fr. 68 c. voor een oudmannenhuis, en gelijke som voor het gieten der

klokken, zal door de erven van den heer Pastoor Ghekiere betaald worden mits eene somme van 47600,62 fr voor kwijten van alles, bij middel van transactie, en om kerk en armbestuer immediaet te kunnen in possessie stellen, mits welke de erven Ghekiere aen de ondergeteekende, ten eender geheel overlaten het last van het testament te executeren, in zijner zin en conditien zonder aentrek an de ondergeteekende, ter anderen de ondergeteekenden ten ander geene ander van de erven Ghekiere de volle executie van deze overeenkomst zonder dat ooit iemand nu of later daer op zal kunnen wederkeeren, en verklaren, dat noch de Parochie, nog het arm, nog het Kerkbestuer, iets verders te pretenderen heeft, als in deze overeenkomst voorzien en bevat zijnde.

De bovengemelde som zal door de ervan Ghekiere betaeld worden, de helft met den 1 January aenstaende, en de andere helft met het verloop van 6 maenden na date dezer. Alle akten en kosten die tot de volle executie dezer kunnen verleend worden met de bezitstelling der goederen, zijn last van de ondergeteekende ten eender over de Parochie, kerk en armbestuer en niet ten laste der erven Ghekiere.

Gedaen te Ingelmunster in twee dobbels bij elk een getrokken den 4 November 1848. Geteekend Cool Pst. m. Ghekiere Burgm. Alp. Dierckens, Ch. Andries, Lagae en Bruneel.

De voornaamste bijdrage voor de oprichting van het 'Kachtemse Couvent' was het LEGAAT VAN JULIANUS EN AGATHA VANNESTE. Dank zij een brief van 8 november 1852 aan pastoor Cool, licht de voormalige Kachtemse onderpastoor Pattyn ons vrij nauwkeurig in¹⁷.

Julianus en Agatha Vanneste hadden ten jare 1850 zich wederzijds bij uitersten wil bevoorreligd. En naer door mijne tusschenkomst zijne Hoogwaardigheid den tegenwoordigen Bisschop van Brugge geraadpleegd te hebben over de wijze, op welke zij zouden beschik-

ken, hebben zij daergesteld als volgt:

1° Julianus Vanneste eigenaar van het huis en grond door hem bewoond en gebruikt, ingezien dat vader en moeder Vanneste en al hunne kinderen daer zijn komen aflijven, ten anderen, dat er niemand meer is, of overblijft, die den naam Vanneste gaet dragen, geeft naer zijne dood dien eigendom voor eene school en oudemanhuis.

2° Agatha geeft twee honderd pond groote courant eens, tot het zelve, mits zes gezongene Missen.

3° Den langslevenden in vrij verder te beschikken of niet, dan blijft geen last over.

Julianus heeft reeds mildadiglijk van die vrijheid gebruik gemaakt

a): met 6 allerschoonste kandelaers voor de kerk te doen maeken in similor gelijk men zegt, b: met te doen hij reeds verders gedaen heeft voor het gezegde gesticht. Daer nam ik de verbintenis op mij mede te werken om die schikkingen te doen ten uitvoer te brengen.

Terwijl Agatha eerst kwam te overlijden (ze overleed in augustus 1851), de uitvoer dezes wierdt gemakkelijk, tenzij dat Julien het heilzaam gedacht opvattede van zijne gift in zijn leven te doen.

Hat was de toestand op dat moment (8 november 1852 dus)? De zusters van Anzegem zouden na heel wat moeilijkheden een maand later in Kachtem aankomen. Het schoolgebouw was klaar om in gebruik te worden genomen. Er was een plaats voorzien voor de *oude menschen*. De zusters zouden eigenaar worden van de gronden en de gebouwen. De school was verder een zaak voor pastoor Cool. Het gesticht zou in handen komen van het plaatselijk armenbestuur en het bestuur van het gesticht. Hun inkomsten zouden voortkomen uit de legaten van pastoor Ghekiere en Reine Buysse, aangevuld met het kostgeld van de ouderlingen. De ontbrekende gronden voor het geheel zouden aangekocht worden van de deken van Oostende, Decostere, en zijn broers en zusters, die van Kachtem waren. Onderpastoor

Pattyn had reeds een perceeltje aangekocht en geschonken. De beschikbare gelden waren in handen van de onderpastoor van Kachtem, een deel was nog in handen van onderpastoor Pattyn en zou onmiddellijk overgemaakt worden terwijl de rest bij derden in Kachtem beschikbaar was. Het enige punt dat nog diende geregeld te worden was het recht van doorgang over de gronden van het 'couvent' door zekere Bruno Seynhave, die echter geen eigendomtitels kon voorleggen. Dit geval zou waarschijnlijk via de rechtbank dienen opgelost te worden.

De oprichting van de school en het ouderlingengesticht was dus vooral te danken aan het legaat van vrijgezel Juliaen Vanneste, die in Kachtem stierf op 6 januari 1863. Deze Vanneste had al bij leven het nodige geld ter beschikking gesteld voor de uitbouw van het gesticht en de aankoop van de naastliggende gronden en het leveren en aankopen van de nodige bouwmaterialen. Josephus Pattyn was blijkens de rijke briefwisseling in het bisschoppelijk archief belast met het regelen van de hele zaak. Mgr. Boussem drukte bv. de wens uit in een brief die hij op 12 januari 1850 naar Pattyn schreef, *puisque'il n'existe point de communauté hospitalière dans ce village. Sa Grandeur verrait avec plaisir, que les donateurs fassent dépendre leur donation de cette condition expresse: que Mr le Curé de la paroisse sera de droit administrateur de la fondation, avec le Bourgmestre et le président du bureau de bienfaisance, et que 25 francs par an seront prélevés sur les revenus de la fondation pour être remise au curé de la paroisse, qui les distribuera aux pauvres honteux. Sa Grandeur voudrait que les testateurs déclarent en termes exprès que si le bureau de bienfaisance n'est pas autorisé à accepter les legs avec ces deux conditions expressément reconnues et approuvées par le Gouvernement, ils retirent le legs à la paroisse de Kachtem et le donnent au séminaire de Bruges et si le séminaire n'est pas autorisé à accepter, au*

curé actuel de Cachtem, ou à l'Evêque de Bruges, nommé en personne. Si le legs arrive à un de ces trois légataires il sera administré conformément au désirs des testateurs.

Dat het niet alleen tussen pastoor en onderpastoor niet boterde blijkt uit de briefwisseling in het bisschoppelijk archief die betrekking heeft op de periode dat Pattyn onderpastoor was in Sint-Kruis. Er zou een weinig verheffende studie over een dorpsruzie met de pastoor kunnen geschreven worden. Als voorbeeld citeren we in bijlage een brief van de neef van Juliaen Vanneste aan Josephus Pattyn toen hij onderpastoor was in Sint-Kruis¹⁸.

Zowel de pastoor als Juliaen Vanneste bleven onwrikbaar op hun standpunt en onderpastoor Pattyn die het nut van het voorstel Vanneste voor de parochie duidelijk inszag, koos de kant van deze laatste en poogde de pastoor van zijn ongelijk te overtuigen. Dit zou zijn pastoor hem duur laten betalen!

Op 1 juni 1852 kwamen de partijen uiteindelijk tot een akkoord en een overeenkomst werd getekend tussen Vanneste, pastoor Cools en het gemeentebestuur. In dit akkoord moest de pastoor openlijk zijn ongelijk toegeven! Het originele document berust in het Bisschoppelijk Archief van Brugge, kaft Kachtem. De pastoor van Kachtem weigerde nog tegen Josephus Pattyn te spreken of hem te ontvangen en beantwoordde zijn brieven niet. Pattyn was ondertussen al in Sint-Kruis benoemd, maar was door het bisdom belast met de afhandeling van de zaak. Hij vroeg regelmatig de bisschop en de vicaris-generaal om daarvan ontlast te worden¹⁹, maar tevergeefs. Op alle mogelijke manieren bleef de pastoor stokken in de wielen steken, o.a. wat betreft de overeenkomst met de kloosterzusters die het gesticht en de school zouden bedienen, de overeenkomst met de boeren die gratis voor vervoer van bouwmaterialen zouden zorgen, het toezicht op de werkzaam-

heden, de uitbetaling van de arbeider, enz. De pastoor liet ook geen enkele mogelijkheid onbenut om op de bijeenkomsten van de pastoors van zijn decenaat zich te beklagen over zijn gewezen onderpastoor. Bewijzen hiervan zijn opnieuw ten overvloede voorhanden in diverse parochiebundels in het bisschoppelijk archief.

De betrokken partijen, de pastoor natuurlijk uitgezonderd, stelden nog alleen vertrouwen in Pattyn en bleven hem bestoken met brieven en vragen. In een brief van de neef van Julien, verstuurd uit Izegem op 11 december 1852 lezen we dat moeder-overste zo graag een ontmoeting zou hebben *avec ce bon Monsieur Pattyn* en dat hij de enige was die de verschillende problemen kon beoordelen en oplossen; de zusters hadden ook begrepen *dat Julien Vanneste niets deed zonder de toestemming van Pattyn*. Julien Vanneste, *fondateur de l'hospice de Cachtem*, stierf begin 1863²⁰.

Een laatste spoor van de hele zaak vinden we in een brief van onderpastor Benoot uit Kachtem. Op 21 mei 1864 verwittigde hij de bisschop ervan dat de erfgenamen Vanneste met een proces dreigden, omdat hun oom door de onderpastoor [Pattyn] en de zusters zou zijn bestolen tijdens zijn leven en onmiddellijk na zijn overlijden. Onderpastoor Pattyn moeten we daarvan in elk geval vrijpleiten, want hij verbleef toen in Ichtegem.

WELKE KLOOSTERZUSTERS?

Uiteindelijk waren het zusters van Anzegem die naar Kachtem kwamen, maar uit de briefwisseling bewaard in de bundels F 180 en F 168 van het Bisschoppelijk Archief van Brugge, blijkt dat er ook onderhandelingen gevoerd werden met de kloosters in Lichtervelde, Kortrijk, Meulebeke en Anzegem.

Op 16 april 1852 kreeg Josephus Pattyn opdracht van het bisdom contact op te nemen met de zusters van *Lichtervelde*. In een brief aan de kanunniken Lecocq en Scherpereel, gedateerd 1 mei 1852, bracht hij hierover verslag uit. Hij had gesprekken gevoerd met de pastoor van Lichtervelde en moeder-overste en was met twee zusters naar Kachtem gegaan om de toestand ter plaatse te bestuderen. De zusters waren tevreden over hun bezoek, maar ze wensten eerst verslag uit te brengen aan hun pastoor en hun gemeenschap en aan de commissie van Lichtervelde van wie zij afhingen. Julien Vanneste was tevreden en wenste dat de zusters onmiddellijk zouden blijven, want *ik kan het alzo niet meer uithouden*. Nochtans had Pattyn zijn twijfels over Lichtervelde, want in dezelfde brief schreef hij dat hij reeds contact had opgenomen met de voorzitter van de *hospice* van Kortrijk. Pittig detail: de zusters hadden geen opmerkingen over de verre afstand naar het dorp²¹.

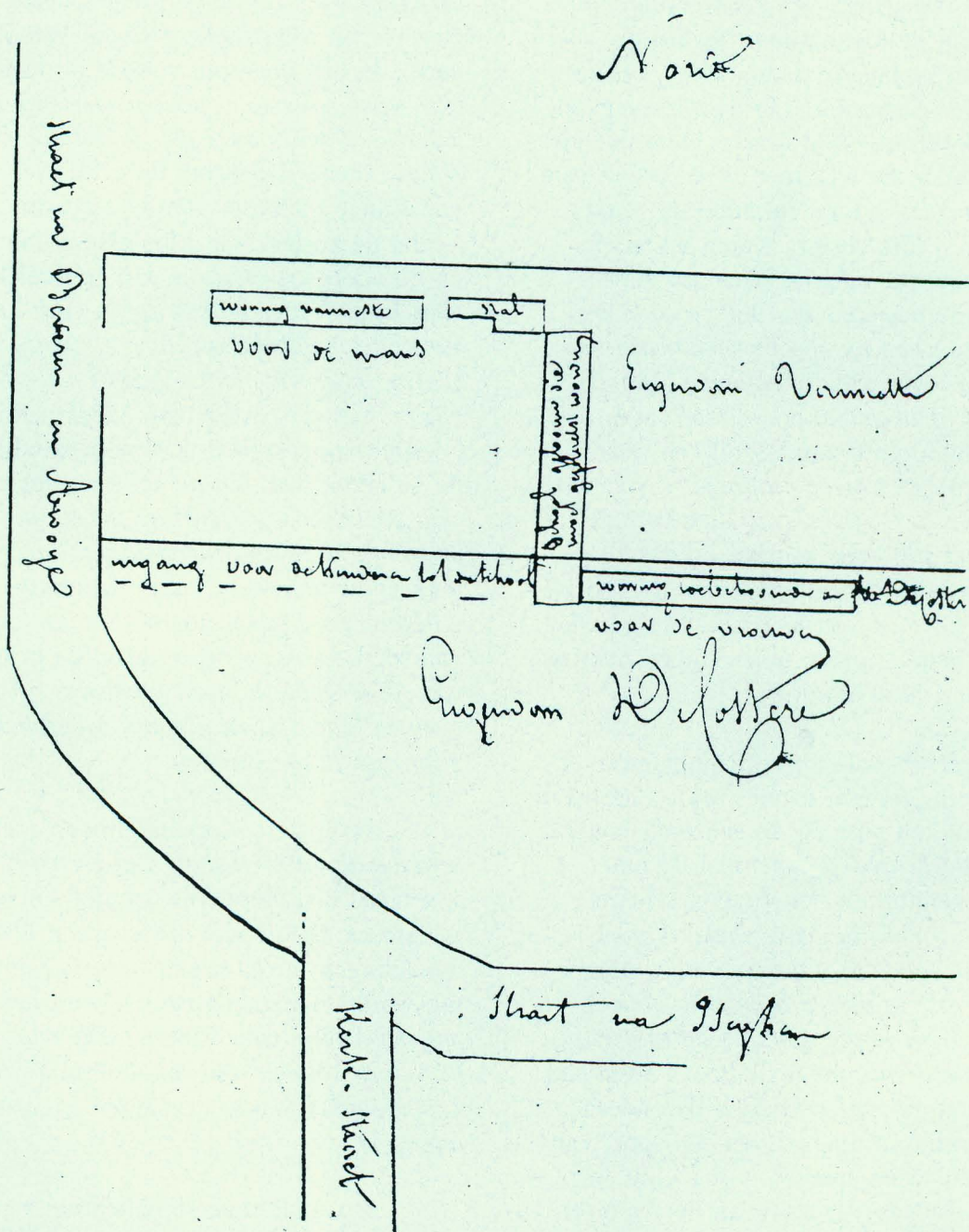
Verdere sporen en documenten over onderhandelingen met Lichtervelde ontbreken in het betrokken archief. In een ongedateerde brief uit Sint-Kruis (poststempel 23 juni 1852) aan kannunnik Scherpereel schrijft Pattyn: *Les soeurs de Meulebeke étaient précisément celles-là dans lesquelles nous pourrions avoir le plus d'espoir de pouvoir en finir. Mais déjà je prévois que notre espoir doit s'évanouir du jour à l'autre*. Pattyn had toen al weinig hoop, al hadden de onderhandelingen op dat moment al tot een soort van voorovereenkomst geleid²². Op 13 juli 1852 drukte ook moeder-overste van het klooster van Meulebeke tegenover onderpastoor Pattyn haar ongerustheid uit over het feit dat de zaak niet vooruitging en dat de zusters wilden weten of hun komst naar Kachtem wenselijk was.

De familie Vanneste was de zusters van Meulebeke liever kwijt dan rijk. Onderpastoor Pattyn had nl. twee weken voordien

een brief gekregen (afgestempeld op 30 juni 1852 in Izegem) waarin de neef Vanneste in opdracht van zijn oom Julien schreef dat de zusters van Meulebeke afzagen van Kachtem²³. In een voetnota voegde de neef eraan toe: *Nous sommes vraiment contents d'être débarassé des soeurs de Meulebeke*. Verbazingwekkend is daarom de brief van de neef van Julien Vanneste van 30 augustus 1852, omdat de zusters van Meulebeke daarin weer op de voorgrond treden. Hij schreef hierin naar Pattyn: *hier dans l'après-midi la supérieure de Meulebeke arrive pour nous dire (...) qu'elles viennent s'établir chez Mon Oncle*. Dat de zusters van Meulebeke niet goed gezien waren in Kachtem bewijst ook de volgende zin: *On dit ici bien des choses à charge de ces soeurs et ne fut ce que la seule chose qu'elles sont inconstantes, qu'elles tournent à tout vent*. Julien Vanneste zelf wilde in geen geval nog weten van de zusters van Meulebeke, want in dezelfde brief lezen we: *Mon Oncle m'a dit plusieurs fois, lieber geen religieuzen als die van Meulebeke in mijn huis te aanveerden*.

Over de onderhandelingen met het *hospice de Saint-Joseph* van **Kortrijk** vinden we in het bisschoppelijk archief slechts één document, dat er wel op wijst dat de onderhandelingen reeds in een vergevorderd stadium waren. Directeur Bruneel schreef op 5 augustus 1852 naar Pattyn *qu'il y aurait moyen de fournir des religieuses de notre hospice pour fonder et diriger le couvent en question*.

Op 9 oktober 1852 schreef onderpastoor Pattyn naar de zusters van **Anzegem** om de taak in Kachtem op zich te nemen. Op 13 oktober kreeg hij antwoord van moeder-overste Marie-Thérèse dat ze bereid waren, maar dat het bisdom eerst toestemming moest geven. Onmiddellijk schrijft Pattyn een uitvoerige brief naar de kanunniken Scherpereel en Lecocq, met een uitgewerkt voorstel terzake. Hij meldde dat de onder

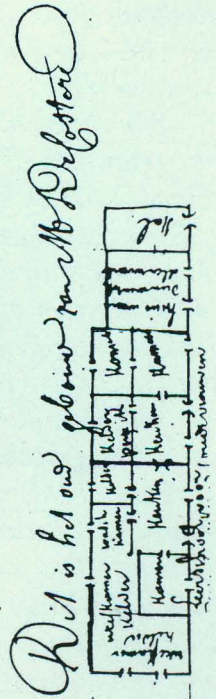
pastoor van Kachtem, Van den Bussche, al contact genomen had met Anzegem en dat het bestuur van het gesticht van Anseghem dit offer volgeern zou aanveerd hebben.

De overeenkomst met de zusters werd door onderpastoor Pattyn als volgt voorgesteld aan het bisdom:

1° Wij zullen hun geven in vollen eigendom eenen meersch groot peize ik (want ik weet het niet wel) omtrent 7 of 8 honderd lands; maar dezen is belast met de missen voor de familie Vanneste, nochtans er blijft iets over boven de missen.

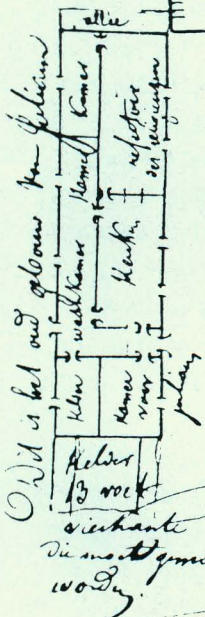
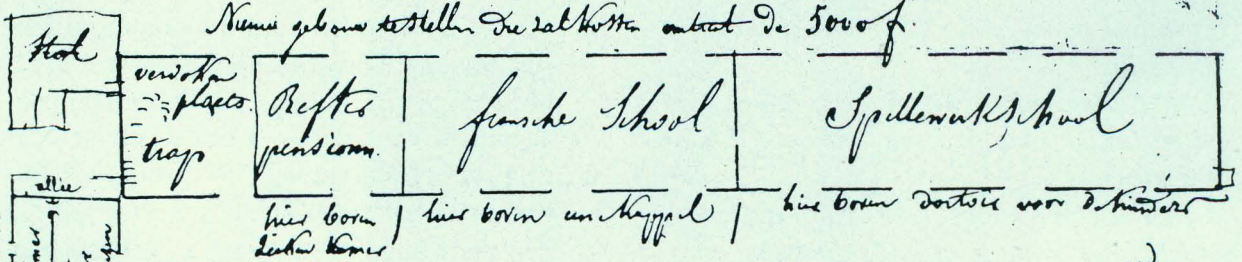
2° Wij zullen hen in vollen eigendom geven:
a) het huis door Ul. gekend, bewoond door

107

Dit is het oud gebouw van Mr Defootere

Nieuw gebouw te Stellen die zal kosten onbest de 5000 f.

Dit is het oud gebouw van Gulicium

Ces Ces batiments sont disposés et distribués à nos desir. Mais on ne s'empresse point en faire d'autres.

gebouw Scholter de in de kanten geteekend wordy.

Stroop

den stichter en zullende dienen, voor als nu, tot woning der religieuzen, b) Al de huishoudings-gerieven zijn ten gebruike van de zusters en later zullen zij er de eigenaarsters van worden.

3° Wij geven hen het nieuwe school-lokael, die ongeveer 75 voeten lang en 23 voeten breed is. Hier aen is een kapelletje gemaakt, waer er mis kan gelezen worden. Want dit moet ook voor de Congregatie dienen.

4° Wij geven hen een huis van drie schone woningen zullende voor de woning en verblijfplaats der ouderlingen dienen.

5° Alle drie de gebouwen staan er en zijn volgens genomen plan geschikt, om alles dat eens zou kunnen nodig zijn, bij te bouwen. Dat weet ik, dat de zusters trachten met Julien wel te staen, en alsdan verzeker ik hun dat wij het toekomend jaer nog zullen bouwen of ene nieuwe woning voor de zusters of een zeer schoone en groote kapel.

6° Al die gebouwen staan op eene erf, die zoo ik wel denke moet 12 honderd lands groot zijn.

7° Misschien zullen wij in korte dagen nog een perceelken koopen die omtrent 12 honderd groot is.

8° Den stichter koopt daer zyne tafel en betaeld voor zijne heel oude dienstmeid.

9° Indien Mr den Pastoor op de plaats de school opschorst, de zusters zullen daer, a) hebben al het land, die een blok van omtrent 7 of 8 honderd land groot is, b) de oude school kan voor twee woningen dienen. Dat is dan een bestendig jaerlijks inkomen voor de zusters.

De beslissing in het klooster van Anzegem en de overeenkomst met het bisdom moet daarna in een stroomversnelling gekomen zijn, vermits op 6 december 1852 de eerste zusters uit Anzegem definitief in Kachtem toekwamen om er tot op heden te blijven.

En dan tenslotte blijft in de kantlijn nog de mysterieuze brief op 6 mei 1852

afgestempeld in Izegem en waarvan de handtekening is weggescheurd²⁴ en gericht is aan E.H. Pattyn, onderpastoor te Sint-Kruis. *Er bestaet een gestigt niet verre afgelegen van Cachtem bestaende uyt 4 of 5 zusters, die geern de conditien van het oud manhuys zouden aanveerden en die na Cachtem met geheel hunne menagie zouden komen woenen, en hunne eijgen parochie verlaten. Zij zouden fransche en Vlaemsche School, Spelwerkschool voor arme kinderen. Ik heb dit uijt den eygen mond van de overste vernomen. Voor het oogenblik kan ik u niet meer zeggen, want zij heeft mij bevolen het in 't secreet te houden. Indien het u beliefd wij zullen eens te samen die zusters gaen vinden.* Wie die zusters waren en uit welke parochie zij kwamen, konden we tot nog toe nergens terugvinden.

EIGENDOM 'TEN HOOGE'

De familie Vanneste eiste dat het rusthuis, spellewerkschool en weeshuis op het Hooge zou komen. Het voornaamste argument van pastoor Cool tegen de oprichting op het Hooge was de afstand tot de parochiekerk van Kachtem én het feit dat hij dan gedwongen zou worden de bestaande school vlak bij de kerk te sluiten. Over de slechte reputatie van deze school schreef Pattyn op 16 augustus 1852 naar bisschop Boussem: *une remarque qui est continuellement faite et par la régence et par d'autres personnes de la commune de Cachtem: Nous sommes tous convaincus que l'instruction à Cachtem a toujours laissé à désirer, nous avons été obligés à envoyer nos filles soit à Ardoye, soit à Iseghem, soit à Rumbeke, pour leur faire donner une instruction semblable à celle que nous avons reçue dans notre jeunesse. Nous sommes disposés à apporter chacun le sien, soit en nature, soit en travail, soit en numéraire, pour faire construire 1° un local convenable pour une école de dentelles, pour une école de lecture et d'écriture flamandes et pour une école où*

l'on enseignera les éléments de la langue française, 2° pour un local propre à admettre les personnes âgées et infirmes de la commune de Kachtem. Cependant nous désirons être assurés que les aumônes que nous ferons resteront à perpétuité employées à cette fin.

Pattyn wilde Kachtem dus niet enkel een rusthuis bezorgen, maar ook een goede school. De kwaliteit van het onderwijs was ook een van de eisen die onderpastoor Pattyn stelde aan de verschillende kloostergemeenschappen met wie hij contact opgenomen had om het 'couvent' van Kachtem van personeel te voorzien. Op 22 januari 1853 stuurde Charles Vanneste, neef van Julien, een triomfantelijke brief aan Pattyn, toen al onderpastoor in Sint-Kruis, met de volgende bemerking: *Une preuve de bon succès de notre couvent, il a déjà journellement 92 enfants: Mon oncle est aussi très content. Nous Vous attendons bientôt*²⁵.

Het feit dat onderpastoor Josephus Pattyn - ondertussen werkzaam in Sint-Kruis - de zaak, mét toestemming van het bisdom, verder in handen hield, kon moeilijk de goede verstandhouding tussen beiden bevorderen. Ook weldoener Vanneste wilde niet van zijn standpunt afwijken om het gesticht uit te bouwen aan de woning waaraan hij zo gehecht was, omdat zoveel Vannestes er gewoond hadden en gestorven waren²⁶. Enkele dagen later drong de neef van Vanneste nogmaals aan op de vestiging van de stichting in het voorvaderlijk huis²⁷. In een (ongedateerde) brief uit Sint-Kruis noteerde onderpastoor Pattyn ter attentie van kannunik Scherpereel: *Dus laat ons zeggen Juliaan wilt maer een punt te weten dat men op 'T Hooge bouwe.*

Ook in een gedeeltelijk gedateerde brief, geschreven in Ichtegem op H.-Sacramentsdag [1854²⁸] naar vicaris-generaal Scherpereel lezen we i.v.m. Vanneste: *Ein-*

deling tot gemak van alwie met Juliaen verder wilt handelen zal ik hier bijvoegen dat men zoo veel mogelijk in den zin van Juliaen moet handelen want hij is zeer gevoelig en mistrouwig en geen tegenwoord hebbende, hij kan nimmer de tegenkanting of tegenspraak verdragen.

Naast de eigendommen van de familie Vanneste lag een huis met bijgebouwen en gronden van de familie Decostere, waarvan de woordvoerder op dat moment E.H. Decostere, deken van Oostende, was. Op 16 augustus 1852 liet Pattyn weten aan het bisdom dat de eigendommen Decostere vorige donderdag aangekocht werden voor de som van 3000 fr. en dat nu nog een klein perceel in handen bleef van de familie Decostere. Daarnaast diende nog het recht op doorgang van Bruno Seynhave geregeld te worden. In de Acta Faict vinden we in het bisschoppelijk archief op 14 december 1868 een schenkingsakte verleden voor notaris Wautier van Izegem, van twee percelen grond te Kachtem aan de kerkfabriek van die parochie.

Het bisdom had niets onverlet gelaten om Vanneste te overtuigen toch de schenking te doen zonder de zekerheid te krijgen dat het gesticht in de ouderlijke woning zou worden opgericht. Tevergeefs²⁹.

Een andere wens van Julien Vanneste was dat aan de ouderlijke woning een kapel zou gebouwd worden, waarin een priester dagelijks de mis zou komen lezen. Deze kapel is momenteel het enige oorspronkelijke deel van de schenking dat nog overeind staat. Al de rest is nieuwbouw.

PASTOOR COOL VERSUS ONDERPASTOOR PATTYN

Het werd al overduidelijk dat het tussen pastoor Cool en Josephus Pattyn niet boterde. Na de dood van pastoor Ghekiere in

7^e A. D. Josephus Pattyn natus in Bavikhove die 5 feb 1812 per 4
 annos Director Monasterii Sta Anna extra muros Costraci dum per 8
 menses P^{re}s^{bi}ter in Cachtum, P^{re}la et moribus Debeo modo sua Munera
 1845
 1846
 peragere, huiusque plauti p^{re}toris, utraque^q Lingua^m novit.

Qui in animo sincero et omnimoda Veneratione subdignor

Vestra humillimus famulus

pittem h^{ab} 15 Julii 1845

E. H. De Wilde p^{re}tor et D^{ec}
~~an~~

3. Ob. D. Josephus Pattyn, natus in
 Bavichove 5 feb. 1812, per 4 annos
 Director Sta Anna Costraci & per 1/2
 vicij in Cachtum laudatur à suo p^{re}tor-
 tore, qui tamen non facili^{ter} est. lingua^m novit.

Sal. de la Duran
1846

1848 is de nieuwe pastoor, met een ware heksenjacht begonnen tegen Pattyn. Zelfs de briefwisseling vanuit Sint-Kruis, waar Pattyn nadien onderpastoor was, handelde voortdurend over ruzie tussen die twee n.a.v. de school en ouderlingengesticht annex weeshuis. Vermits we voor deze 'twist' in hoofdzaak aangewezen zijn op brieven van de beide protagonisten moeten we de informatie met de grootste omzichtigheid benaderen en proberen te relativeren. Eén zaak staat als een paal boven water: alles wat onderpastoor Pattyn ondernam gebeurde met medeweten én toestemming van het bisdom³⁰. Dat herhaalde Pattyn als onderpastoor in Sint-Kruis in de meest uiteenlopende brieven, jammer genoeg zeer dikwijls ongedateerd.

In 1845 had pastoor-deken De Wilde van Pittem trouwens bij de bisschop gunstig verslag uitgebracht over Pattyn, die de gunst genoot van zijn pastoor. Hij schreef (in vertaling):

E. H. Josephus Pattyn, geboren in Bavikhove op 5 februari 1812, gedurende 4 jaren Directeur van het Klooster van Sint-Anna buiten de muren te Kortrijk, daarna gedurende 8 maanden onderpastoor in Kachtum, leeft goed en is van goede zeden, geeft ook welgevallig giften en bevalt aan zijn pastoor. Wat ik met oprecht gemoed en in alle oprechtheid onderteken,
 Uw meest onderdanige dienaar
 De Wilde, pastoor en deken
 Pittem 15 juli 1845.

In 1846 was het pastoor-deken Durras van Torhout die een gunstig verslag uitbracht, toen hij neerpente (in vertaling): *E.H. Josephus Pattyn, geboren in Bavikhove 5 feb. 1812, gedurende 4 jaren directeur van St.-Anna in Kortrijk en gedurende 1 1/2 onderpastoor in Kachtem wordt geloofd door zijn pastoor, die nochtans niet gemakkelijk is. Zoals men zegt.*

[In de kantlijn]: *Torhout. Deken Darras 1846*³¹.

Aan vicaris Tanghe schreef Pattyn dat pastoor Cool had hem buitengegoid toen hij zich kwam aanbieden met de zusters van Anzegem die het gesticht zouden beheren. Dat pastoor Cool inderdaad dwars ging liggen, bewijst ook een brief van de pastoor van Anzegem³². Nadat Pattyn in de voorbije week in Anzegem een definitieve overeenkomst had gesloten met de zusters van de Heilige Vincentius a Paulo, waren de zusters met Pattyn naar Kachtem gegaan bij Julien Vanneste, waar zij *optime à legatori exceptie fuerunt, huc usque omnia optime* (vertaald: *zeer goed door de erfenislater ontvangen werden en tot zover was alles opperbest*). Maar, zo vervolgt de Anzegemse herder, dan komt de keerzijde van de medaille (*aversa numismatis facies*) bij pastoor Cool *inde isserunt salutatum Reverendum Dominum Pastorem loci, in comitatu Domini Pattyn. Dominus Pastor est frigidissime, ne qui addem (...) non alia verba proferens: ego ignorans sum, ego nihil scio*, vertaald: *waar zij daarna naartoe gingen om de Eerwaarde Heer Pastoor van de plaats [Kachtem] te groeten, in het gezelschap van de Heer Pattyn. Mijnheer Pastoor is uiterst koel, en ik kan er slechts aan toevoegen (...) geen andere woorden zeggend dan: ik ben onwetend, ik weet niets...* Dat de brave zusters ontgoocheld waren en *desolata et consternata inde in Anseghem redierunt (ontmoedigd en verbijsterd daarna terugkeerden naar Anzegem)* hoeft geen verder betoog. Vermits deze informatie afkomstig is van derden, met

name de beide zusters van het klooster van Anzegem, kunnen we hier niet twijfelen aan de juistheid ervan.

Blijkbaar werd ook de briefwisseling tussen pastoor Cool en onderpastoor Pattyn via derden gevoerd, omdat de pastoor nooit antwoordde op de brieven van Pattyn. In een brief van E.H. Van den Bussche, de onderpastoor van Kachtem, gedateerd op 24 oktober 1852 lezen we: *Ik heb uwen brief van gisteren aan Mijnheer Den Pastoor getoond. (...) Ik heb Mijnheer Den Pastoor gevraagd, gelijk ge mij er over verzoekt in uwen brief om u te vergezellen naar Anseghem: ik wil daer met Mr Pattyn niet gaen, was zijn antwoord*. In dezelfde brief staat ook: *Waer er in uwen brief gesproken wierd van het leggen van den eersten steen: ik heb Mr Den Pastoor doen verstaen dat hij er voor verzocht geweest is in de sacristie (...) 't is waer zegde hij gij heb mij van 't leggen gesproken maar ik erinnere mij niet dat ik gevraagd was. Ik heb hem geantwoord dat het alzoo was dat hij in klaere woorden er voor verzocht wierd, maer dat hij zijn hoofd hadde geschud (...) Gij ziet Mr Den Onderpastoor dat het een uitvlugsel is (...)*.

In een brief van 29 november 1852, gericht aan de kanunniken Scherpereel en Lecocq, schreef pastoor Cool van zijn kant dat onderpastoor Pattyn in Kachtem was geweest en *dat was volgens zijne eigene getuijgenis de 16 reizje van dit jaer naer Cachtem (...) zal dat doch niet haest een eijnde nemen. Ik heb nooit werk gaen zoeken in eens anders hof omdat ik er altijd genog had met mijne eijgene zaken*³³.

In een laatste brief gedateerd op 29 december 1852, gericht aan dezelfde kanunniken, haalde pastoor Cool op een vrij bedenkelijke manier uit naar zijn gewezen onderpastoor: *het dunkt mij tijd, openhertig te verklaren dat ik niets hebbe tegen het oudmanhuijs (...) maar de maniere op welke*

het opgerecht word kan mij niet behaegen (...) welke is de reden dat die zusters van Meulebeke niet aenveerd zijn geweest (...) omdat ze aen mij onderworpen zouden geweest zijn (...)? Over de rechtzinnigheid van onderpastoor Pattyn gaf hij de raad kanunnik Maes te raadplegen, hij zal u over de rechtzinnigheid een inlichting kunnen geven, ofwel te informeren bij de pastoor van Sint-Kruis, die reeds al wat ondervinding [zal] hebben en over het geloof van de Kachtemse naer Sinte Kruijs kunnen oordelen. En verder: mijnen eersten schepen zijde aen mij over zeer weijnige dagen van Mh P., dat hij, toen hij hier onderpastoor was zelf binst de hoogmis, bij vrouw Dabrabandere (jam obiit) [= is reeds overleden] ging thuys-wagten (...) en zijde hij, die min schrupuleus (...) oordeeld wat er gezegt wierd. Pastoor Cool schreef dat naar eigen zeggen niet graag: met tranen in de oogen vinde ik mij verplicht iets te schrijven (...) ach mijn hert breekt.

Meer dan waarschijnlijk had de pastoor van Kachtem de hand in de overplaatsing van Josephus Pattyn. Toch was het ook de wens van Pattyn om elders benoemd te worden. In de marge van het bidprentje van Pattyn bewaard in het bisschoppelijk archief noteerde de gekende genealoog Léopold Slosse, ooit onderpastoor in Izegem, dat Pattyn in oktober 1847 zijn overplaatsing naar Vladsloo had gevraagd, maar dat dit niet was doorgestaan. Over het waarom vonden we niets terug. Ook in andere bronnen van het bisschoppelijk archief en in het kerkarchief van Kachtem vinden we geen spoor terug over een mogelijke overplaatsing einde 1847, begin 1848. Integendeel, we vinden in de bundel van de parochie Kachtem twee brieven van Josephus Pattyn waarin hij met aandrang vroeg NIET overgeplaatst te worden, onder meer omdat zijn broer Desiderius, broeder Jozefiet, bij hem in Kachtem verbleef en stervende was. De beide brieven zijn niet gedateerd, maar Desiderius, broeder Maurice, stierf op 2 maart 1848 in Kachtem.

voor de Onderpastory van Vladsloo.

†
BID VOOR DE ZIEL
van den Eerwaarden Heer

JOSEPHUS PATTYN,
die, geboren te Bavikhove, den 7 Februari 1812,
priester gewijd wierd, den 13 Juni 1840,
opvoigelijk Bestuurder was van het Sinte-
Anna-gesticht te Kortryk in October van
Artezide jaar.

onderpastor te Kachtem in	1844,
onderpastor te Sinte-Kruis in	1850,
onderpastor te Ichtegem in	1854,
grooft te Valdegem in	1866,
bestuurder der katholieke Zondagscholen en van de vergadering der H. Familie, te Yperen, in November	1868,
alwaar hij godvruchtiglyk in den Heer is ontslapen den 16 November	1883.

~~~~~

Den Almogenden in zyne schepselen bewonderen, danken, met verrukking aanbidden en loven schenen hem ingeboren te zyn. Tot het priesterschap verheven, verlangde hij niet zoo zeer als mode te werken aan de zaligheid der zielen: onderwijzen, prediken, de zondaars met den Heer verzoenen waren zyne zoetste bezigheden. Wonderbaar was zyn iever in het bestuur van de kinderen der Patronnage en van de mannen der H. Familie, aan wie hij, zoo lang zyne krachten het hem toelieten, met eenen onvormoebaren iever, het woord Gods verkondigde, en benevens deze geestelijke, nog eene goedhertige lichamelijke aalmoes schonk. Teeder en stichtende was zyne godvruchtigheid tot Maria en hij had de overtuiging dat zij hem, in zyn uiterste, in hare moederlijke armen zou ontvangen hebben.

Zoet Hert van Maria wees mijn toevlucht
(300 dag. n^o.)

R. I. P.

~~~~~

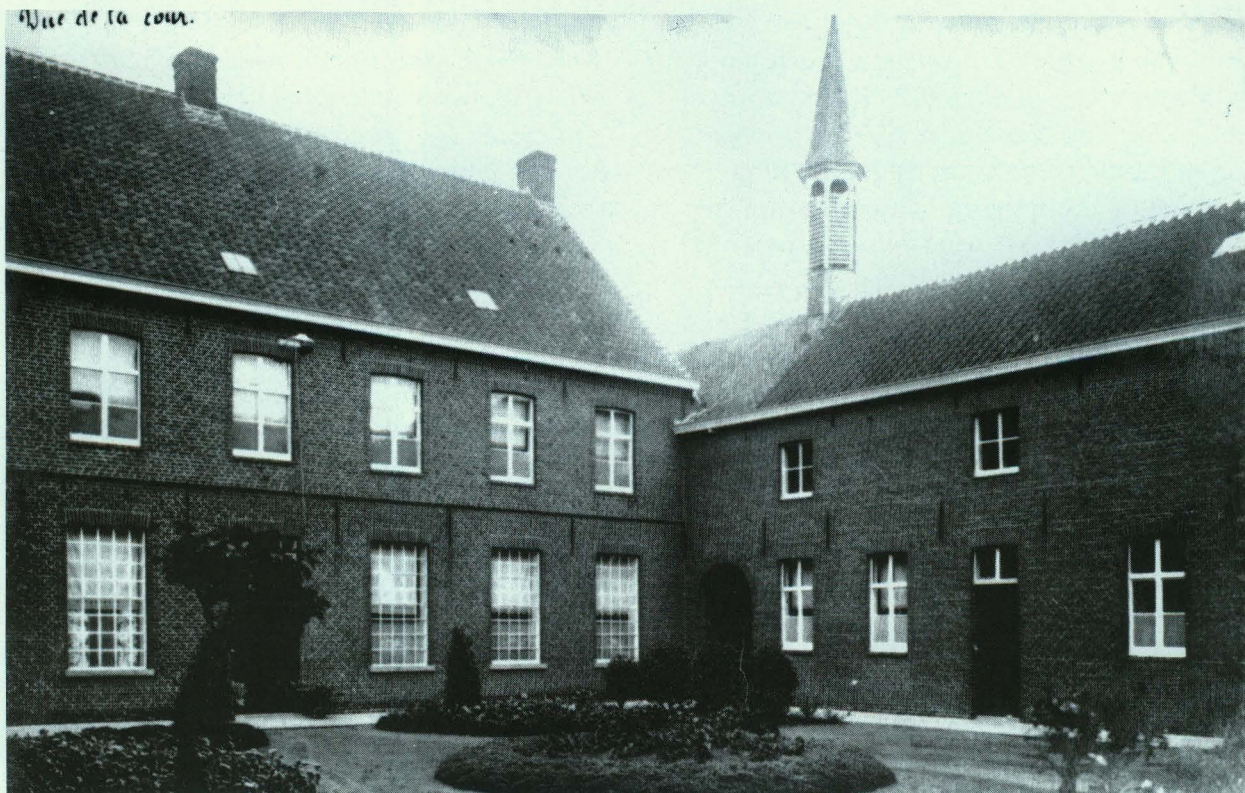
Drukk Van der Ghinste-Press, Yperen.

In Oct. 1847 wisselde M. Pattyn met M. Vuytsbeke

Dege benoeming had noghans geen gevolg

Onderpastoor in Sint-Kruis (november 1849 - maart 1854)

De periode dat Pattyn onderpastoor was in Sint-Kruis bestuderen we hier niet afzonderlijk, ook al omdat deze periode samenviel met de activiteit van Pattyn om in Kachtem op het Hooge de kloostergemeenschap uit te bouwen. Pattyn werd op 30 oktober 1849 benoemd tot onderpastoor in Sint-Kruis Brugge. Daarna werd hij onderpastoor in Ichtegem. In het decanaal archief van Torhout lezen we op 23 maart 1854: *J. Pattyn ex Bavikhove, antehoc vicepastor Sancta Crucis juxta Brugos transferatus in Ichtegem sub eadem denominatione, qui jam tredecim annorum servitii habet. (J. Pattyn uit Bavikhove, voordien onderpastoor in Sint-Kruis bij Brugge, wordt overgeplaatst naar Ichtegem in dezelfde functie, hij heeft*

De binnenplaats van het klooster van Kachtem.

reeds dertien jaren deze dienst). Over zijn vertrek uit Kachtem vinden we een verwijzing in een brief van J. De Bruyne, de pastoor van Izegem. In een brief van 17 november 1852 verhaalde hij de bisschop over twee bezoeken die hij gekregen had van pastoor Cool van Kachtem, o.a. in verband met het ouderlingengesticht van Kachtem; pastoor Cool vreesde dat Pattyn, op dat moment in functie in de parochie Sint-Kruis bij Brugge, nog zou tussenbeide komen. De Bruyne vroeg in deze brief dat de bisschop zou bemiddelen, niet om enig kwaad te vertellen over Pattyn, *sed ut melius illum Dominum vicepastorem cognascatus (maar opdat u beter deze heer onderpastoor zoudt kennen)* omtrent zijn tussenkomsten in Kachtem, *parochia ex qui a triennis NON SINE CAUSA decessit. (parochie waaruit hij drie jaren geleden NIET ZONDER REDEN is vertrokken).*

Onderpastoor in Ichtegem (maart 1854 - september 1865)

De langste, maar waarschijnlijk ook de meest bewogen periode in het leven van Josephus Pattyn situeert zich in Ichtegem. Uit brieven die alle berusten in het bisschoppelijk archief weten we dat:

- De geschiedenis van het Kachtemse klooster Pattyn ook daar bleef achtervolgen, maar daar hebben we het hier niet over.
- Hij zéér snel in conflict kwam met zijn pastoor.
- Een paar maal een 'overplaatsing' boven het hoofd hing.
- Hij zwaar in conflict kwam met de burgerlijke overheden van de gemeente.
- Hij door de burgemeester voor de rechtbank gedaagd werd.
- Hij door zijn bisschop zéér zwaar op de vingers getikt werd.

Volgt dan de beruchte brief aan het bisdom van 1 maart 1855 waarin we lezen: *Deze morgen ben ik beginnen te vrezen dat bij mijn oversten een klacht tegen mij werd ingediend* door de pastoor. Blijkbaar hing hem opnieuw de dreiging van een overplaatsing boven het hoofd, want in een uitvoerige brief aan de vicaris-generaal van 3 april 1855 legde hij uit waarvan hij beschuldigd werd. Blijkbaar werd *den iever* waarmee onderpastoor Pattyn zich inzette voor zijn parochianen niet overal even gunstig ontvangen, ook niet door zijn Ichtegemse pastoor.

Ook het feit dat Pattyn her en der gevraagd werd om te prediken, werd niet altijd even gunstig onthaald. Dat het prediken in andere kerken inderdaad tot problemen kon leiden met zijn pastoor lezen we in de brief die Pattyn op 22 november 1855 naar de vicaris-generaal schreef: *Il y a quelques jours, un ami me dit: que nos dignes supérieurs me déconseillent fortement d'aller prêcher dans d'autres églises, que la nôtre. Quoique je ne l'aie jamais fait, sans avoir obtenu un consentement de Mr le Curé qui fut tout à la fois explicite, plein et entier, j'ai eu vent, il y a quelque temps que cela déplaît à Mr le Curé (...) l'admonition actuelle, quoique je sache pas de qui elle vient met fin à tout (...). Car j'aime tant à obéir à mes supérieurs (...) dès que je connais la volonté de mes supérieurs.*

Naast de problemen die hem persoonlijk aanbelangden stond onderpastoor Pattyn uiteraard mee onder de druk van de algemene anticlericale houding van de Ichtegemse bevolking. Het gewone volk had het vooral op de pastoor gemunt. Ten bewijze deze naamloze brief³⁴:

Ichtegem 20 november 1856

Monseigneur ik laet uwe weten de droefheyd en ellendige gesteltenisse waer in de procheaen van ichteghem zich bevinden wegens de slegte handelwijze van onzen pastoor die zeder eenigen tijd zijnen broeder

op de prochie doen komen woonen heeft en hem eenen winkel doen opregten heeft van alle slag van goederen (...) den pastoor en zijn zuster (...) heeft rond gegaen (...) van het een boerenhof naer het ander (...) om te vraegen dat zij al zouden willen gaen hebben naer zijn broers winkel (...) eenen kuyper (...) is nu genoodzaekt (...) zijn brood te gaen vraegen, ook winkeliers komen nu vele te kort en hebben armoede (...)

(...) vele menschen bersten uyt van gramschap in wenschen en vloeken en zweieren op den pastoor (...) vele kunnen niet meer lijden dat hij een sermoen doet zij zeggen wat wilt hij prediken hij deugt zelve niet het is een dief van ons brood (...) er zijnder ook die zeggen als ik naer de biegte gaen of hem hooren een sermoen doen ik moet peizen doet naer mijn raed en niet naer mijn daed (...) hij geeft tegenwoordig een slegt voorbeeld aen al zijn prochiaen en veel verergernisse (...) indien den pastoor nog eenigen tijd tot ichteghem is gaet nog gelove nog religie meer zijn (...)

Monseigneur (...) de prochiaen van Ichteghem (...) zouden er nog bijvoegen dat den pastoor gedeurig bezig is met twist en tweedragt te maeken met de weireldsche overheden van de prochie (...)

Deze fragmenten uit de naamloze brief schetsen in sterke mate het gevoelen van de gewone man. Bovendien was de plaatselijke clerus in zware twisten verwickeld met de liberale gemeente-overheid over een buurtweg die over het kerkhof liep. Er werden advocaten en landmeters bijgeroepen en zelfs een tussenkomst van de bisschop bij de gouverneur was nodig om de gemoederen tot bedaren te brengen.

Ondertussen poogden de liberalen zoveel mogelijke katholieke kierzers van de (cijns)kieslijsten te houden, want dat weer tot een tussenkomst van de plaatselijke clerus leidde en tot betwistingen tussen het gemeentebestuur en de pastoor en zijn onderpas-

toors. Vooral onderpastoor Pattyn bestreed blijkens de correspondentie in het bisschoppelijk archief zéér actief de liberale bewindslieden. In een brief van 23 april 1858 bracht hij volgend relaas uit aan de groot-vicaris: *Notre echevin M. Jonckheere a fait la quasi-promesse de s'abstenir dans la suite du parti libéral. Mais au contraire, il s'en montre champion prononcé (...) Et quand nous avons attaqué au Chair et les mauvais livres et les mauvais journaux, ces messieurs ont dit "Wij zullen langer klappen, als dat zij zullen prediken (...) Ziet ge niet dat ze zelve slechte gazetten lezen, want hoe zouden ze weten wat er in staat".* In dezelfde brief spreekt Pattyn van het (liberale) triumviraat in Ichtegem, met name burgemeester Van Iseghem, schepen Jonckheere en gemeentesecretaris Montagne, die een katholieke kiezer wegsturen die op de kieslijsten ingeschreven wil worden: *Wat belangen hebt gij om te stemmen? Is't omdat gij eene maeltijd eten verwacht! Wat ge wel weet, in min dan 20 jaar, en zal noch geloof, noch kerk meer zijn, en 't zijn de priesters die alles om verhelpen. Eer dat nieuwjaar is, den Pastoor en Pattyn zijn hier weg enz wij weeten dit alreede.*

Dat de aanvallen op de preekstoel tegen het gemeentebestuur niet mals geweest moeten zijn, en dit vooral vanwege onderpastoor Pattyn, vernemen we dan weer uit andere brieven. Met toestemming van de bisschop schreef Pattyn op 16 mei 1858 naar advocaat Soenen in Brugge, een oude studiemakker van in het college in Kortrijk. *J'ai lieu de croire que plainte contre moi sera portée devant le tribunal de Bruges. On m'accuse d'avoir fait infraction au par. 1 de l'article 358 du code pénal.* Deze klacht was uiteraard een poging van de aangevallen liberale burgemeester om de onderpastoor in diskrediet te brengen; Over de juiste toedracht van de zaak vinden we een brief van Jonckheere, de 'schepen ambtenaar van Politie en van Burgerstand' van Ichtegem op

25 mei 1858 geschreven naar monseigneur Malou, bisschop van Brugge:

De losheid waeraen onze geestelijkheid zich overleverd, ten mijnen opzigte, gaat te ver om die nog te lijden zonder op middels van vereer of berisping te denken. Sedert de stemming van 10 december, ben ik, op den Predykstoel, op de laegste wijs uitgemaakt geworden, vanwege de Heeren Pastor en onderpastor. Schier geen zondag is voorbij gegaen zonder met minachting te spreken ten einde mij in den haet of nijd te brengen van de ingezetenen, het ware mij onmogelijk te beschrijven hoe woelig en overdreven hunne sermoenen hebben geweest.

*Alhoewel Mr Pattyn predykt dat hij op zijne hoede moet zijn en dat hij bewaekt werd, heb ik meermalen reden en stof gehad om een regtsgeding tegen hem in te spannen; hij zegt zulks om het volk wijs te maken dat ik vervolger ben der priesters. Want hij weet wel dat ik van dien aerd niet ben, anders zou hij zekerlijk van mijnen dienst niet nodig gehad hebben toen hij met Mr Pastor in moeilijkheden was nopens de spinnerij (...)*³⁵

Mr Pattyn is een van de geweldigste en de stoutste priesters die ik ken, hij weet veel van zijn evennaesten, maar acht zich zijne eigen misslagen kenbaar te maken (...) Mr Pattyn onderwijst in de zondag school de politieke en weet nu en dan stekken en sneuren te geven ...

Hij gaat nog verder hij eerbiedigt noch wetten noch wereldlijke overheid. Dit komt te blijken uit de begraafing die hij heeft gedaen op 11 dezer van het kind van zekere Derynck zonder mijne schriftelijke permissie of mij nadien deswege te hebben komen spreken (...)

Ik kan de buitenspoorigheden van Mr Pattyn niet anders toeschrijven dan aen overmaet van ijver of wel gedaen met inzicht om te veroveren, gelijk het algemeen gevoelen is.

Uit hetgeen voorafgaat kan uwe hoogwaardigheid ligtelijk besluiten dat het hoogst

noodig geworden is om aan de onbetamelijke handelwijs van Mr Pattyn een einde te stellen, zoo in het belang van den godsdienst als in die van de openbare rust. (...) [anders] zal ik mij genoodzaakt vinden tot ander middels van verweer en belet mijnen toevlugt te nemen en wel namentlijk aen de wet op de begraving en rugthaerheid te geven aan de misbruiken die alhier zijn gebeurd en nog zouden kunnen gebeuren³⁶.

Dat bijgeloof in deze periode nog een voorname rol speelde, bewijst dan weer een andere - ongedateerde - brief van Pattyn aan de bisschop. *La semaine passée, comme la semaine précédente il y a eu onze décès, et beaucoup de personnes ont reçu les derniers sacraments. Le peuple est terrifiée. On ne fait que répéter que c'est une punition du ciel. Dans aucune paroisse de nos environs dit-on la maladie ne sévit d'une manière si effrayante, mais nulle part on n'a osé faire ce qu'on a fait ici contre le curé et le vicaire*³⁷.

In april 1863 ontving de bisschop een naamloze brief omtrent het 'onbetamelijke gedrag' van onderpastoor Pattyn met vrouwen uit zijn eigen en andere parochies. *De onderhandelingen van de Heer Pattyn, onderpastoor te Ichteghem, brengen vele kwade vermoedens bij. Hij ontvangt elke dag vele personen in zijn huis, doch geene van het mannelijk geslacht. De vrouwen en jonge dochters komen hem toegelopen van alle kanten der gemeente, tusschen kanten en hagen om, zegt men, aen het gezigt der geburen te ontsnappen.* De briefschrijver of -schrijfster kon daarvan een hele reeks concrete voorbeelden geven: vijf bladzijden lang! Niet alleen had Pattyn volgens deze bron lange gesprekken met vrouwen - o.a. een zeer lieftallige meid van een bijzonder schoon ligchaemsgestalte en een onderwijzeres van zeer beminnelijk uitzigt -, hij had ook intieme vragen gesteld aan een vrouw die kinderloos bleef. *Pattyn vroeg: misschien*

doet gij het niet gelijk het zijn moet? (...) Maar hij hernam: zegt eens, Sophie, hoe doet gij het al vooren of al achter? (...) Hoor zegde Mijnheer Pattyn, ik ga u eenen goeden raed geven: het is best alvooren gedaen; en daer voor als gij eens goeste hebt, moet gij daegs voor dien uwen man kloek maken met eyeren en bouillon.

Het mag wel verbazing wekken dat nergens in de bundel van de parochie Ichtegem noch in de acta van de bisschop enige reactie op dit schrijven terug te vinden is, althans niet rechtstreeks. Het is wel zo dat we in de Acta Malou 1863 nr. 291 de eigenaardige inschrijving *Onderpastoor Pattyn mag zijne klerikale rechten terugkopen* terugvinden. Onder dit nummer vinden we dan in het register zelf een nietszeggend berichtje aan de deken van Torhout dat de bisschop aan de deken het *schedulum* (= het briefje) terugzendt dat deze laatste hem had overgemaakt. In feite betekent de zinssnede over onderpastoor Pattyn dat hij uit zijn priesterlijk ambt ontheven zou (kunnen) worden. Is dit een reactie of is er een andere reden? Het is een feit dat het nog méér dan twee jaar zal duren vooraleer zijn bisschop hem naar de 'wildernis' van Veldegem zal sturen.

In het decanaal archief van Torhout vinden we verschillende keer een beoordeling over Pattyn tijdens zijn Ichtegemse periode terug. Zo kreeg hij tijdens de tweejaarlijkse 'concurfus' in 1854 de quoterings *nimis zelozus (te ijverig)*. Op 10 juni 1858, n.a.v. de visitatie van de dekenij in Ichtegem, schreef de bisschoppelijke visitator in zijn verslag: *Vicopastor R.D. J. Pattyn ortus in Bavichove anno 1812 sacerdos probus et valde zelozus sed paulo ardentior (Onderpastoor E.H. J. Pattyn, geboren in Bavikhove in het jaar 1812 is een goed priester en zeer ijverig, maar een weinig té hevig)*. In 1860 kreeg hij tijdens de concursus de nota *nunc valde bene (nu zeer goed)*. De concursus van 20 juni 1862 bevat geen quoterings.

'Proost' in Veldegem (Zedelgem, september 1865 - november 1868)

De laatste opdracht met pastorale bevoegdheid van Josephus Pattyn was de oprichting van de nieuwe parochie Veldegem op het gebied van de uitgestrekte parochie Zedelgem. Wat Josephus Pattyn in dit gebied verwezenlijkt heeft op nauwelijks drie jaar grenst aan het ongelooflijke en van daaruit kan de verbazing dat hij na drie jaar 'uitgerangeerd' werd als priester-koster in Sint-Maarten te Ieper nog moeilijker begrepen worden.

De benoeming in Veldegem vernemen we in de Acta Faict d.d. 26 september 1865 en van deken Ghesquire, die op 26 september 1865 de volgende nota inschreef: *ex commissione Illustrissimi Episcopi Brugensis benedisci Ecclesiam novam de Vedeghem, loci de Zedelghem, cura R.D. Vuylsteeke eiusdem loci aedificare ad honorem B.M.V. Immaculatae, ubi primum praepositum nominavit R.D. Pattyn, vicepastor de Ichtegem.* Pattyn werd proost van de kapel te Veldegem, onder toezicht van de pastoor van Zedelgem. Een proosdij is een kerkrechtelijke onderverdeling waarbij de priesterbedienaar zichzelf geen 'pastor' mag noemen. In een proosdij werd trouwens ook geen kerkfabriek voorzien, maar wel een aantal 'kapelmeesters' - vier in het geval van Veldegem -, die rechtstreeks afhankelijk waren van de kerkfabriek van de moederparochie. De volgende dag werd de kerk plechtig gewijd. Ze werd opgedragen aan O.-L.-Vrouw Onbevlekt Ontvangen³⁸.

De taken van 'proost' Pattyn werden nauwkeurig omschreven. Hij mocht alle handelingen stellen, behalve huwelijken afsluiten en begrafenissen verrichten (*demptis eis quae ad matrimonium solemnisationem et ad sepulturam defunctorum spectant*), waarvoor de bewoners van de wijk Veldegem nog altijd naar de kerk in Zedelgem moesten

gaan³⁹. Het doopsel mocht toegediend worden in Veldegem, op voorwaarde dat de lijst jaarlijks zou overgemaakt worden aan de kerk van Zedelgem zelf (*ea tamen conditione ut copia authentica omnium actuum baptismalium, singulis annis, pastori loci tradatur, et in archivo ecclesiae parochialis asserve-tur*). Pattyn zou van in het begin in ruzie vallen met de pastoor en met het bisdom, want hij noemde zich van bij het begin 'pastoor', al had hij als proost niet het recht om deze titel te dragen.

Met Veldegem stuurde de bisschop Pattyn naar een gebied waar waarschijnlijk weinig priesters met enthousiasme naar toe gegaan zouden zijn. Om te begrijpen waar Pattyn terecht kwam, volstaat het de brief te citeren die de Zedelgemse pastoor Vuylsteeke op 18 december 1860 naar de provinciegouverneur schreef. Hij beschreef de inwoners van de wijk als *cette population triste-ment célèbre dans les annales judiciaires de la province, ayant pour toute ressource le vol et le maraudage, privée de toute idée religieuse et de toute instruction; vivant, enfin sous le rapport de la moralité dans un état voisin à celui de la brute (...) il s'agirait donc, pour rendre les demi sauvages digne de la grande famille, de bâtir une église, une école et un atelier (...) je suis prêt à faire, de ma bourse, un grand sacrifice pour la construction de l'église (...)* Ook bisschop Malou deelde de mening van zijn pastoor en meldde op zijn beurt aan de gouverneur: *Je ne connais point, dans le diocèse, de localité qui ait besoin plus pressant d'instruction religieuse et de culture morale que la partie de paroisse de Zedelghem, où il est question d'ériger une église et un presbytère...*⁴⁰. Arrondissementscommissaris Vandenbergh stond eveneens achter het initiatief van de pastoor en twijfelde er niet aan dat ook de Bestendige Deputatie dat zou steunen⁴¹.

Toen Pattyn drie jaar na zijn benoeming door zijn bisschop werd overgeplaatst,

stonden er een kerk, een pastorie, een school en bloeide het verenigingsleven dat er voordien niet bestond. Binnen de kortst mogelijke tijd wist Pattyn de toestemming te verkrijgen voor het oprichten van allerlei parochiale verenigingen.

1865

19 oktober: broederschap van de eeuwigdurende aanbidding met jaarlijkse biddag op 9 december (Acta Faict, 19 okt.)

21 oktober: Genootschap tot uitroeijing der godslastering en verwenschingen (Acta Faict, 27 okt.)

27 oktober: Broederschap van de Heilige Schapulier (Acta Faict, 27 okt.)

4 december: oprichting van de Heilige Kruisweg (Acta Faict, 4 dec.)

1866

12 maart: oprichting van de Broederschap van de H. Cornelius (Acta Faict, 12 maart). Cornelius, paus en martelaar, is op dit ogenblik nog steeds de populairste heilige van de parochie Veldegem.

7 april: toestemming om het onderricht aan de eerste communicanten ter plaatse te verzorgen, op voorwaarde dat de pastoor de toestemming gaf (Acta Faict, 7 april)

19 april: toestemming om processies te organiseren in en buiten de kerk op bepaalde feestdagen (Acta Faict, 19 april)

1867

11 april: Genootschap van het Heilig Sacrament en van de arme kerken (Acta Faict, 11 april)

11 april 1867: Congregatie van Jonge Dochters Onzer Lieve Vrouw Onbevlekt (Acta Faict, 11 april)

1868

31 april: toestemming om de paasplicht in Veldegem te vervullen. De bisschop vermeldde wel in zijn toestemming dat de parochianen die elders hun paasbiecht hielden een biechtbriefje dienden voor te leggen (Acta Faict, 31 april)

1876

29 oktober: volle aflaat wordt verleend door Rome op het feest van de Heilige Cornelius

(Acta Faict, 29 oktober)⁴².

Het kerkgebouw van Veldegem was door de plaatselijke bevolking opgetrokken met zelfgebakken bakstenen en de boeren hadden vrijwillig mankracht en gratis vervoer ter beschikking gesteld. Proost Pattyn zal later voor het bouwen van de pastorie en de school opnieuw een beroep doen op de Veldegemmers. Ook voor de binnenafwerking van de kerk was hij aangewezen op improvisatie. De beste bron hier is het 'Liber Memorialis' van de parochie, door pastoor Dermout (slechts de vijfde in de rij) opgetekend uit de herinneringen van de oudere inwoners en met behulp van de archiefstukken die hij nog bezat. Over proost Pattyn vinden we in het Liber Memorialis twee merkwaardige uitspraken. De eerste is hier best op haar plaats. *Hij bestierde de kerk en de zielen aan hem toevertrouwd met veel iever. Op zijn aanvraag hebben de landbouwers den hof van de Pastorie en den grond van de Kerke opgevoerd en vereffend met peerden en karren; dat groot werk deden zij uit genegenheid en onvergeld. Alleenlijk bezorgde de E.H. Proost hun eten en drinken.*

Ook met het onderwijs was het in deze verloren uithoek van Zedelgem erg gesteld. Pattyn ging onmiddellijk op zoek naar grond voor het bouwen van een school. Op 9 maart 1866 kon hij bisschop Faict melden dat mevrouw de Mersseman, een van de grote weldoensters van Veldegem, hem de nodige grond had geschonken. Op 17 april 1866 schreef Pattyn naar de bisschop dat de onderwijzeres zelf niet kon lezen en schrijven⁴³. Dat was in kantwerkscholen in die tijd wel meer het geval. Daarom dacht Pattyn eraan een kloosterorde voor het onderwijs aan te trekken; hij had grond en ook geld was geen probleem⁴⁴. Voor het schoolpersoneel dacht Pattyn aan het klooster van Torhout. Bisschop en klooster reageerden positief en enthousiast en de school kon van

start gaan.

†
BID VOOR DE ZIEL
 van den Eerwaarden Heer

Josephus PATTYN,
 die, geboren te Bavihou, den 7 Februarij 1817
 Priester gewijd werd, den 18 Junij 1849
 en opvolgendijk Bestuurder was van het Kaste-
 luum-gesticht te Kortrijk, in October van
 hetzelfde jaar.

Onderpastor te Cachtel, in	1844
Onderpastor te Sint-Kruis in	1850
Onderpastor te Ichteghem in	1854
Proof te Veldeghem in	1860

Bestuurder der Katholijke Zondagscholen en van
 de vergadering der H. Familie, te Iperen, in
 November 1883
 alwaar hij goddruchtiglijc in den Heer is ontsie-
 pen den 10 November 1888

Cachtel, eerste plaats alwaar de Eerw. Heer Pattyn
 zijnen priesterlijken ijver mocht oefenen, is hem veel
 verschuldigd: 't was te Cachtel, dat hij de nood-
 lotige jaren 1846-47-48 overbracht. Deze parochie
 werd ten dien tijde zoo beproefd door hongers en tij-
 phus, dat bijna iedereen bedelen ging, en weinige
 huizen die niet door de gevaarlijke kooris besocht
 werden. Nadat de Priester Gods zijne eigene middelen
 had uitgeput in almoezen, begon hij vette en bij te
 slaan brood bedelen voor zijne uitgehangerde mede-
 broeders: hooftden heeft hij er van de dood gered en
 za het leven bewaard. Ondertuschen stelde hij, bij
 dage gelijk bij nachte, zijn leven te pando, met de
 zielen bij te staan, te troosten en hun de sacramenten
 der starvenden toe te dienen. In 't mildere deel
 wederwaardigheden, stichtte hij opvolgendijk, met
 medehulp der welhebenden, het Klooster van Cachtel,
 het Werkhuis, de Jongelings-Congregatie en
 reisde met medehulp van het Beestiar, de bedelarij te
 Cachtel uit. Zijne gedachtenis is er in zegening.
 Mijn Jesus barmhertigheid! (100 day, qd.)
 Best Hert van Maria, wees mijne toevlucht!

gunst en misschien ook ontevredenheid (...).

In Ieper werd Josephus Pattyn be-
 stuurder der Katholieke Zondagsscholen. Hij
 was er ook zeer actief in het bestuur van de
 kinderen der patronage en (...) van de
 mannen van de Heilige Familie. De zondags-
 scholen waren een soort patronage en terzelf-
 dertijd een vorm van onderwijs voor de
 leerlingen die op prille leeftijd de school
 moesten verlaten.

De vermelding van bestuurder van de
 vergadering der Heilige Familie op het bid-
 prentje van Pattyn heeft lange tijd aanleiding
 gegeven tot verwarring. Dank zij een ant-
 woord van Zuster Damienne op 30 augustus
 1968 weten we dat de Congregatie van de
 Heilige Familie in dezelfde periode werd
 opgericht in de parochie waar Pattyn terecht-
 kwam, niets met hem te maken had. Een
 paar andere brieven hebben het trouwens
 over E.H. Pattyn, geestelijken koster van
 Sint-Maertens te Iper of van cleric spirituel à
 Saint-Martin⁴⁵. Deze benamingen werden
 gebruikt voor priesters die op een 'zijspoor'
 werden gezet en ontheven waren van elke
 pastorale verantwoordelijkheid. Wellicht zijn
 de verschillende moeilijkheden die we in zijn
 eerdere betrekkingen als onderpastoor reeds
 aanhaalden hieraan niet vreemd. Wat wél
 verbazing werkt is de vrij lange periode dat
 hij op non-actief werd gezet. Hij was immers
 nauwelijks 56 jaar - 28 jaar priester - toen
 hij naar Ieper gestuurd werd.

**Directeur van de zondagscholen in Ieper
 (november 1868 - november 1883)**

Drie jaar later werd Pattyn vervan-
 gen; de deken noteerde d.d. 17 november
 1868: *Franciscus Vercruyse, vicepastor in Ze-
 delghem et propositus capellae B.M.V.
 Immaculatae Conceptae in Veldeghem cum
 omnibus privilegiis in acta erectionis die 29
 09 1865 laegatis 1° preposito R.D. Pattyn
 qui iam nominatus est Director Scholarum
 dominicalium Ipris, concessis*. Dezelfde dag
 ontving Pattyn van bisschop Faict bericht
 van zijn overplaatsing naar Ieper. In het
 Liber Memorialis van pastoor Dermaut van
 Zedelgem, vinden we daarbij de volgende
 bedenking: *De E.H. Pattyn was een goede
 predikant die het volk gaarna aanhoorde en
 daarom in grote menigte naar de sermoenen
 kwam, bijzonderlijk in den vasten. Zoals het
 soms gebeurt, zijn groten iever baarde af-*

De acta van de bisschoppen zwijgen
 vanaf dat moment als vermoord over Josep-
 hus Pattyn. Slechts op 16 mei 1883 vinden
 we in de Acta Faict (p. 209) een brief van de
 bisschop aan pastoor-deken Boone van Ieper.
 Daarin lezen we dat *R. Dmo Pattyn, Domini-
 calium Scholarum Directori* wegens ziekte
 (*infirmans*) door een jongere priester zal
 worden vervangen; de pastoor-deken moest
 ervoor zorgen dat Pattyn behoorlijk kon
 leven (*honeste vivere possit*) en er zou ge-

zorgd worden voor een overlevingspensioen. Op 18 juni 1883 schreef de bisschop aan Boone dat de nieuweling Delobel heette en dat het pensioen van Pattyn vanaf 1 juli 400 fr. per jaar zou bedragen.

Een laatste laconieke mededeling in de acta meldt de dood van Pattyn: *19 novembris R.D. Josephus Pattyn, director Scholarum Dominicalum Ypris, obiit in dicata civitate, die 16 hujus, aetatis suae 72 anno.* Bij zijn overlijden op 16 november 1883 woonde Pattyn in de Luikstraat 19. Hij werd in de Sint-Niklaaskerk in Ieper begraven op dinsdag 20 november om 10 uur.

Bijlage:

Cachtem le 28 février 1852

Monsieur le Vicaire,

Je m'empresse de vous répondre à votre honorée lettre de mercredi et de vous dire que mon oncle est, on ne peut plus confus de la correspondance étendue que vous voulez bien entretenir avec lui concernant la donation. J'ai fait mon possible pur faire comprendre à mon oncle le contenu de la lettre de Mons. le chanoine Scherpereel. Comme je vous ai été toujours sincère en toutes choses et que vous n'en doutez point, je le serai encore dans cette circonstance. Toujours est-il sousentendu que personne ne doive voir mon longue griffonage et que vous tenez mes écrits par devers vous. Eh bien, Monsieur le vicaire, la première impression que cette belle lettre a fait sur mon esprit, c'est une impression d'amour propre, j'étais jalouse de cette belle écriture, je me suis mise à compter combien ma Mère a payé pour moi au couvent et en savoir si peu, à l'heure qu'il est. Mais à cette impression est succédée une impression d'embarras; car je sais que mon oncle tout ferme à ses idées, vous le savez, et il tient plus encore à l'habitation que de temps immémorial a été le séjour des Vanneste. Là s'est éteinte la famille à un membre de près et c'est mon on-

cle Julien. C'est par une disposition tout à fait providentielle que mon père y est décédé. Naturellement parlant mon père ne devait pas y finir ses jours; car il était marié, il habitait la maison que mon oncle François habite, il pouvait y rester; mais non, le bon Dieu l'a voulu autrement, il devait aller mourir dans son lieu de naissance, et là où étaient décédés son père et sa mère, là où étaient décédés mes oncles et tantes, Jean, Felix, Leon, Pierre, Charles et Régine, et quant à ma tante Régine elle devient malade à Roulers on l'apporte à la maison et un jour après elle est morte. Ma tante Agathe reste 34 ans à Thiegem et elle vient à la maison paternelle pour aller au ciel. Mon oncle Charles, le séminariste devient malade au séminaire de Gand, et la divine providence l'amène dans son lieu natal, pour y échanger le temporel avec l'éternel. C'est avec une véritable émotion de coeur, que je fais le récit de ces faits. Nous avons parlé souvent de ces événements et croyez moi, Monsieur le Vicaire, ce n'est pas là la plus petite raison qui a déterminé mon oncle et ma tante à ériger cette habitation en hospice comme Monsieur le Chanoine l'appelle. Personne, Monsieur le Vicaire, n'a mieux connu que vous tout ce qui a été dit entre nous du vivant de ma tante lors que la régence de Cachtem et la fabrique suscitaient toutes ces difficultés pour rendre l'argent (2000 fr) que mon oncle leur avait prêté pour employer sans intérêts pour la bâtisse de notre église. Ce qui le peinait d'autant plus que Monseigneur donnait raison à mon oncle et qu'il obligeait le Bourgmestre et Mr le Curé au remboursement. Tout a conspiré contre mon oncle. Mr le Curé voulait connaître les testaments, ni mon oncle ni ma tante n'y consentaient; puis ma tante meurt, Mr le Curé fait des difficultés pour le service, il n'est pas content avec un service comme celui de toute la famille, alors par votre intervention l'affaire du remboursement est sur le point d'être finie et bien quelle difficulté n'avons nous pas eu avec Mr le Curé

par rapport à la quittance... Je me tairai car c'est parmi tous les dons qu'on refuse d'en finir de ce côté là. Les affaires que nous avons eu avec lui prouvent assez qu'on est toujours en danger de rencontrer des difficultés désagréables. Ma mère et moi nous en avons eu une nouvelle preuve il y a deux jours. Mais je vais finir, car je pourrais dire trop.

Maintenant pour en revenir à cette belle lettre elle est si bien écrite qu'il n'y a presque rien à répondre aux raisons qu'elle contient. Cependant mon oncle répète qu'il a 66 ans et que cela ne lui fait rien d'aller à l'église. C'est un très beau chemin dit-il il regarde cette excursion comme une promenade. Et de toutes les vieilles personnes qui se trouvent à présent à la commune, il y en a peu qui ne pourraient faire le trajet de mon oncle et celles qui sont tenues à la maison elles ne pourraient aller à l'église quand même leur demeure fut adjacente au cimetière. Quant à la valeur des propriétés sises près de l'église il y a différence car dans la même vente la maison Hifte [?] n'est vendue que 2030 fr et celle de Vandeweghe est vendue 4000 fr, vous connaissez les deux propriétés. En outre si l'on commence à bâtir à la place, tout doit être en neuf; car du temps que Mr Ghekiere pensait d'agrandir l'école, on disait que tous les bâtiments ne valaient rien et qu'en est-il devenu aujourd'hui? où donc trouver les fonds nécessaires, dans le cas d'échange, ses dons vont produire très peu et mon oncle n'est nullement disposée à y ajouter, on en restera donc aux fondements de l'hospice. Comme il s'agira aussi d'économiser soit dans la bâtisse, soit dans la direction, ne faudrait-il pas dire, Mr le Vicaire, que la propriété de l'école produirait un bail plus élevé que la maison de Julien et qu'une école op 't hooge serait beaucoup plus avantageuse qu'à la place. Ma Mère vous a souvent parlé de cette bâtisse en neuf; au contraire la maison de mon oncle est fort en bon et comme il a dit de prime abord, on peut placer un

bâtiment à côté de sa maison tout en respectant la maison paternelle et rien n'empêche de faire un plan général et cela se fera à peu de frais, on y parviendra à peu près avec le don de ma tante Agathe. Le clergé ne peut point être contre le projet de mon oncle et de feu ma tante, car d'abord de mémoire de mon oncle, il y en a eu 4 ou cinq qui y ont choisi leur demeure pour quelque temps. Julien m'a cité les suivants, Mr De Ridder, vicaire, il y est mort, Mr D'Hindt coadjutor;, Mr Debie curé, Mr De Wilde coadjutor, le dernier n'y a pas demeuré qu'un mois. Ensuite tout le service de la paroisse est de ce côté là et comme tous les curés et tous les vicaires, qui ont toujours desservi notre pauvre paroisse, ils ont eu coutume de passer rarement devant la maison de mon oncle sans entrer pour se reposer, et bien ils n'ont qu'à continuer cette ancien et louable coutume. Ce sont là Mr le Vicaire en substance les idées de mon oncle et de ma mère et, si j'ose le dire les miennes. Ne nous fachez pas s.v.p. que je parle un peu ouvertement. Mon oncle désire que je vous fîs connaître notre manière de raisonner dans cette affaire et pour ne plus revenir sur le point il me dit qu'il ne changera jamais, qu'on érige une hopital ou l'on veut, qu'il restera dans sa maison paternelle, voilà.

Ce qu'il me disait ce matin. Mais, Monsieur le Vicaire, j'ai appris par la famille Vandoorne que vous avez été lundi dernier à Bavichove, vous auriez du passer par chez mon oncle et lui parler vous-même. Cela serait beaucoup mieux quant à nous, nous laisserons faire mon oncle, nous voulons lui communiquer vos écrits, mais je ne vais pas l'engager à quitter sa maison. S'il le faut je m'y soumetts. Pour finir donc je vous engage beaucoup à ne pas tarder de venir à Cachtem pour cette affaire et mon oncle a besoin de vous parler pour autres choses et il fait trop froid.

Agréez nos humbles respects,

M. Ch. Vanneste

VOETNOTEN:

¹ Er is inderdaad een kanunnik Clément collegedirecteur geweest in het Sint-Amandscollege in Kortrijk; steekkaartenstelsel van de priesters van het bisdom Brugge, bewaard in het Bisschoppelijk Archief Brugge (BAB).

² De palmaresen van dit college zijn in het Bisschoppelijk Archief van Brugge (BAB) slechts bewaard vanaf 1840.

³ Archief psychiatrisch instituut O.-L.-Vrouw, Sint-Michiels - Brugge.

⁴ *Le but et les opérations de l'association consistent en ce qui suit:*

1° *A mener une vie pieuse et solitaire*

2° *A tenir un hospice où les malades des deux sexes et particulièrement les personnes d'aliénation mentale seront soignées.*

3° *A tenir une école pour la jeunesse où l'on enseigne les langues flamande et française, l'écriture, l'arithmétique et toutes sortes d'ouvrages des mains.*

4° *A tenir une école gratuite pour les pauvres enfants.*

BAB - C457 - Losse stukken over kloosters. We citeren artikel 1.

⁵ BAB - C457.

⁶ In het archief van de Psychiatrische instelling Sint-Michiels in Brugge wordt het register met de briefwisseling van Sint-Anna van 1842 tot 1851 bewaard. Behoudens andere vermelding komen alle in dit onderdeel geciteerde brieven uit dit register.

⁷ Een voorbeeld: op 9 mei 1942 vroeg moeder Stanislas, de overste van de zusters, aan de politiecommissaris van Kortrijk: *Vu la lutte qui a eu lieu il y a quelques jours entre mon délégué et Mr. Dejaeghere et désirant obvier à des événements si scandaleux et ne désirant que le repos je prends la respectueuse liberté de m'adresser à vous afin d'obtenir de votre bonté, qu'un de vos agents de police puisse se joindre à ceux que les intéressés pourraient envoyer chez Mr. Dejaeghere pour y prendre quelques membres de leur famille (...).*

⁸ Gemeenteraadszitting Kortrijk 21 mei 1842.

⁹ *Il est constant d'ailleurs qu'un grand nombre de corporations religieuses situées dans l'arrondissement reçoivent des aliénés et les colloquent. Là on ne s'occupe pas le moins de leur guérison, le plus souvent il n'y a pas de médecin attaché à ces maisons.* GAK nr. 825.

¹⁰ . In zijn brief van 5 juli 1843 aan de provinciale overheid geeft hij meer details: *Au moyen d'un sacrifice généreux de ma part, Mr. Dejaeghere a bien voulu consentir à laisser transférer tous les aliénés de son établissement où ils étaient confiés à des mains mercenaires dans celui de Sainte-Anne où ils seront soignés par des religieuses mues par cet esprit d'héroïsme que nous inspire notre Sainte Religion et où tous les aliénés continueront à être traités par Mr Dejaeghere d'après sa conviction, sa longue expérience et toutes les connaissances de la science (...).*

¹¹ BAB, Sint-Anna C 424, brief van 19 april 1842.

¹² *nous avons parlé de mauvais bruits qui circulaient en ville sur le changement qui était survenu dans le personnel de la direction de l'institution religieuse de Sainte-Anne. Nous étions bien informés en y disant qu'une comptabilité irrégulièrement tenue avec persistance, avait motivé les mesures prises (...) la dame supérieure a été rappelée à la maison-mère (...) M. l'abbé Pattyn qui avait d'abord sollicité une autre place a compris qu'il valait mieux pour ses subordonnés de n'avoir que la direction du spirituel. Il reste donc à Sainte-Anne comme chapelain.*

¹³ BAB, F 180 en F 168.

¹⁴ Zie o.a. Pattyn aan kan. Scherpereel, 18 april 1852.

¹⁵ *Mgr l'Evêque donne avis favorable à la demande de la fabrique de l'église de Cachtem tendant à obtenir l'autorisation d'accepter le legs d'une somme de 2000 francs qui lui est fait par la nommée Reine Buysse, pour servir à contribuer dans les frais de construction d'une maison de refuge pour les vieillards et pour placer cette somme à la caisse d'épargne.* We konden nog niet achterhalen bij welke notaris het testament van Reine Buysse werd neergelegd, zodat we voor verdere gegevens nog volledig in het duister tasten.

¹⁶ BAB, F 180.

¹⁷ Een gelijkvormig afschrift gericht aan kanunnik Scherpereel berust in BAB - F 180.

¹⁸ BAB, Kaft Kachtem.

¹⁹ Bvb. in een brief van 10 december 1852 - dus na de aankomst van de zusters in Kachtem - aan kanunnik Scherpereel: *(...) je voudrais être déchargé de la bâtisse, car mon curé [de St.-Croix] se plaint amèrement qu'il est continuellement contrarié dans ses excursions hebdomadaires à cause de mes sorties à Cachtem.*

²⁰ Onderpastoor pattyn deelde op 8 januari 1863 zijn dood vanuit Ichtegem mee aan bisschop Malou.

²¹ *Elles n'ont pas fait de difficulté sur la distance de l'église, et quand Monsieur le Curé de Cachtem voulait leur en suggérer l'idée, elles observaient: que leur hospice est a peu près à la même distance.*

²² We lezen nl.: *Si Monsieur le Curé [de Cachtem] s'y était prêté après la convention provisoire du dernier mois de Mai.*

²³ *Aujourd'hui de bon matin nous avons eu une dernière visite de la dame supérieure (...) en passant devant la maison de Mr le Vicairé elle y est entrée pour lui dire qu'elle renonçait à tout.*

²⁴ BAB, kaft Kachtem.

²⁵ Veiligheidshalve voegde hij eraan toe dat Pattyn zich niet hoefde te haasten, want *depuis lundi la communication entre Cachtem et Rumbeke est interrompue par les eaux.*

²⁶ (...) *et il tient plus encore à l'habitation que de temps immémorial a été le séjour des Vanneste. Là s'est éteinte la famille à un membre de près et c'est mon oncle Julien. C'est par une disposition tout à fait providentielle que mon père y est décidé. Naturellement parlant mon père ne devait pas y finir ses jours, car il était marié, il habitait la maison que mon oncle François habite. Il pouvait y rester; mais non, le Bon Dieu l'a voulu autrement, il devait aller mourir dans son lieu de naissance, et là où étaient décedés son père et sa mère, mes oncles et tantes, Jean, Félix, Leon, Pierre, Charles et Régine et quant à ma tante Régine elle devient malade à Roulers on l'apporte à la maison et un jour après elle est morte. Ma tante Agathe reste 34 ans a Tieghem, et elle vient à la maison paternelle pour aller au ciel. Mon oncle Charles, le séminariste devient malade au séminaire de Gand, et la divine providence l'amène dans son lieu natal, pour y échanger le temporel avec l'éternel. C'est avec une véritable émotion de coeur, que je fais le récit de ces faits.* BAB, Kaft 180, brief van de neef in opdracht van Julien Vanneste, 28 februari 1852.

²⁷ (...) *l'an 1848 on a aboli à Cachtem toutes les fondations (...) après 50 ans on pourrait en dire autant que nos fondations; au contraire si l'hospice se crée dans la maison de nos ancêtres, il consistera toujours un témoignage vivant qui en appellera à la conscience du démolisseur des fondations (...).*

²⁸ Want Pattyn spreekt van *wanneer men over twee jaar aan het bouwen was.*

²⁹ Zie nl. brief van Pattyn aan kanunnik Scherpereel, 18 april 1852: *Conformément à la promesse que je Vous ai faite, je me suis rendu à Cachtem (...) non obstant je n'ai pu déterminer le fondateur Julien Vanneste à acquiescer à votre proposition. Au contraire, je l'ai trouvé plus tenace à sa Maison que jamais.*

³⁰ In een ongedateerde brief aan *Messieurs les Chanoines composant la commission* schreef Pattyn bijvoorbeeld: *Vous savez Messieurs que je n'ai rien fait, absolument rien sans votre connaissance. Cependant il est arrivé, que Mr le Curé de Cachtem en juge autrement. Eh bien ce soupçon et le regret qu'il a de n'avoir pas l'école près de l'église, voilà donc deux raisons, qui sont sans doute des mobiles des difficultés.* In een andere ongedateerde brief deelde hij de vicaris-generaal mee: *Dans toute l'affaire de Cachtem je n'ai rien fait de mon propre chef, j'ai tout expliqué à mes dignes supérieurs et partout j'ai taché de suivre leur conseil.* Dergelijke randbemerkingen vinden we geregeld terug in de brieven die onderpastoor Pattyn zond naar de commissie, naar de vicaris en naar de bisschop.

³¹ Beide documenten in BAB, persoonlijke steekkaart van Josephus Pattyn.

³² BAB, F 180, aan de bisschop, 3 september 1852.

³³ Eigenaardig is dan weer zijn brief twee weken later gericht aan onderpastoor Pattyn in Sint-Kruis: (...) *sum enim hospitalis ad invicem (...) gelijk het ook altijd aengenaem zal zijn als gij bij de Vannesten of elders iets vermoogd en het aen mij als Pastor laet weten;* BAB, Kaft 180, 15 december 1852.

³⁴ BAB, Kaft Ichtegem.

³⁵ Zie ook brief van Pattyn aan vicaris-generaal Broutyn, Ichtegem 3 april 1855. Pattyn wilde meewerken aan een plan om een spinschool in de gemeente op te richten - er was toen volop economische crisis -, maar de pastoor was daar vierkant tegen, omdat hij vreesde dat die de eigen parochieschool schade zou berokkenen.

³⁶ Dat onderpastoor Pattyn door de bisschop toen op het matje geroepen werd, bewijst het begin van een brief die Pattyn op 22 februari 1859 naar de bisschop schreef: *Après la réprimande bien méritée de sa Grandeur, vous m'avez enjoint de m'effacer entièrement en toute circonstance. Je veux y être fidèle.*

³⁷ De brief dateert waarschijnlijk uit 1860, want de onderpastoor schrijft: *Il y a bientôt 6 ans que je suis ici.*

³⁸ BAB, Acta Faict, 21 oktober 1865.

³⁹ BAB, Acta Faict, 26 september 1865.

⁴⁰ BAB, Acta Malou, 16 september 1861.

⁴¹ BAB, F 421, kopie van zijn brief aan de gouverneur, 19 augustus 1861.

⁴² Op dat moment was Pattyn al acht jaar weg uit Veldegem, maar in de bundel Zedelgem in het bisschoppelijk archief berust de brief van Pattyn waarin hij de bisschop verzoekt op 25 mei 1866 een verzoek in die zin aan de paus te richten. Op de brief noteerde de vicaris-generaal: *demandé à Rome le 26*.

⁴³ *Quand je suis arrivé ici, la maîtresse de l'école principale ne savait ni lire, ni écrire; BAB, F 371.*

⁴⁴ *Or, je suis d'intention de bâtir une école en forme de couvent (...) Puis M. Jan Devos de Courtrai m'a promis mille francs en forme de rente viagère; une personne de Couckelaere m'a également fait promesse de 1000 fr. avec quelque charge. Enfin une autre personne m'a promis une somme indéterminé. Ibidem.*

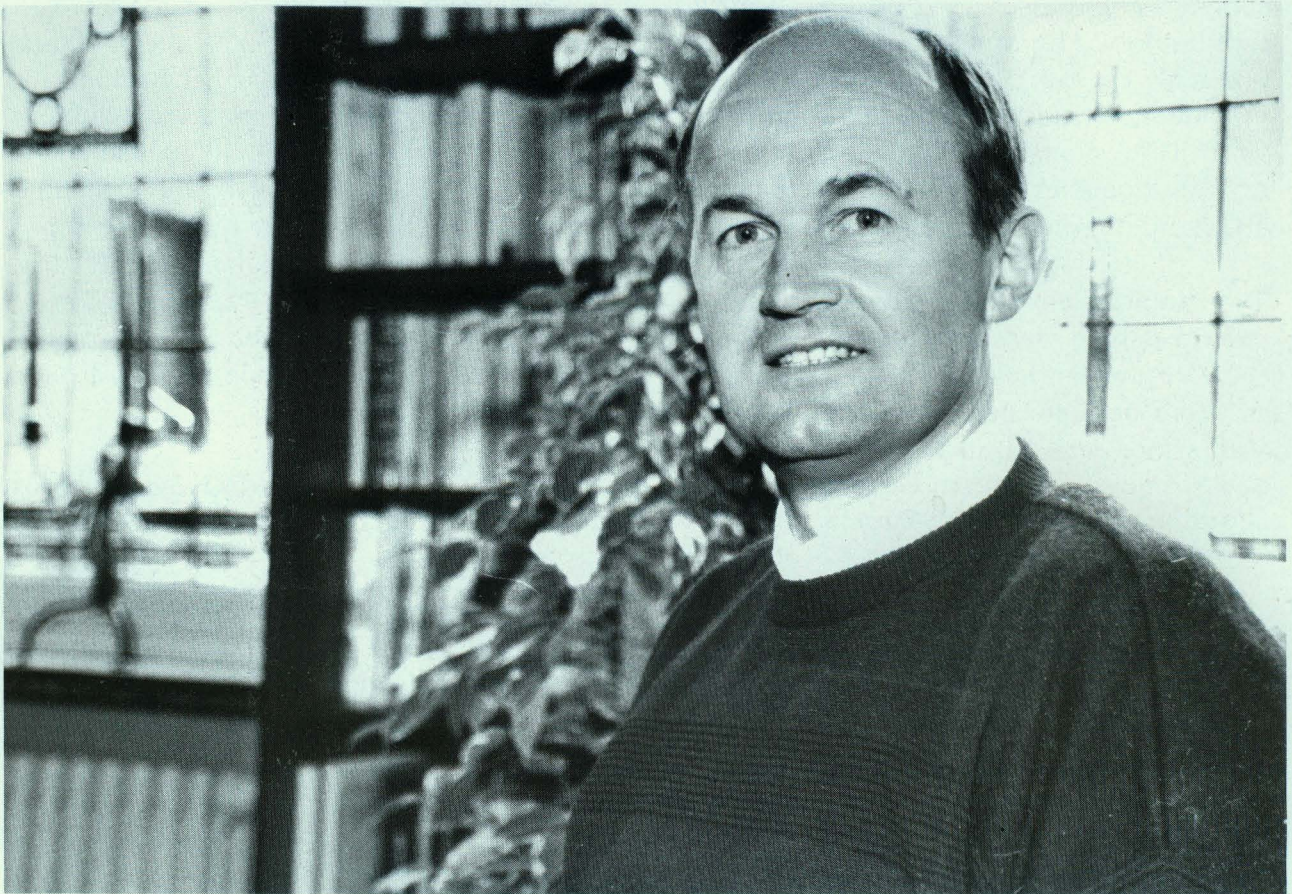
⁴⁵ BAB, Acta Faict, 1871, p. 135, bisschop aan Pattyn, d.d. 21 april 1871 en 1883, p. 8.

L'ie du Couvent

HERMAN DELVOYE VOLGT HENDRIK DECEUNINCK OP ALS PASTOOR TE KACHTEM

Bart Blomme

Op dinsdag 28 september 1993 benoemde bisschop Roger Vangheluwe E.H. Herman Delvoye tot nieuwe herder van de Sint-Jan-de-Doperparochie in Kachtem. Herman Delvoye werd op 11 maart 1946 geboren in Roeselare. Na zijn schooltijd aldaar, trok hij naar het seminarie in Brugge. Hij werd op 4 juli 1971 priester gewijd. Tussen 1971 en 1982 werkte hij in het VTI in Oostende. In augustus 1982 werd hij benoemd tot medepastoor van de parochie Sint-

Antonius Abt in Blankenberge. Eind oktober 1993 werd hij geïnstalleerd in Kachtem. Hij beschouwt het als zijn voornaamste opdracht iets te kunnen betekenen voor de medemens. Zo is hij al betrokken in heel wat Kachtemse verenigingen.

E.H. Delvoye volgt E.H. Hendrik Deceuninck op. Rond de benoeming naar Harelbeke van deze laatste was er in Kachtem heel wat te doen. Zelfs de sensatiepers

en de televisie zochten onze deelgemeente op om de sensatiemolen draaiende te houden.

Pater Oblaat Hendrik Deceuninck was sinds 11 maart 1990 pastoor van Kachtem. Hij is Izegemnaar van geboorte; hij zag er op 20 augustus 1940 het levenslicht. Na zijn collegetijd trok hij naar de Paters Oblaten in Waregem. Hij werd priester gewijd op 17 februari 1964. Tussen 1982 en 1985 werd hij medepastoor op de Sint-Jansparochie in Anzegem. Tot zijn Kachtemse benoeming vervulde hij dezelfde functie in Avelgem. Verder is hij nog steeds aalmoezenier van het 93ste Logistieke Bataljon in Houthulst en de Ontmijningsdienst in Poelkapelle.

In Kachtem had hij aandacht voor kindvriendelijke vieringen. De devotie tot O.-L.-Vrouw van Fatima wakkerde hij sterk aan. Voor de Sint-Jansviering van 1993 werd, samen met zijn diaken A. Timperman, een inspanning gedaan om de deelgemeente extra te versieren met Sint-Jansvlaggen.

Dat hij erg geliefd was bij de Kachtemnaren bewijzen de acties die bij het bekendmaken van zijn benoeming plaatsvonden. Het is o.i. de taak niet van een heemkundige kring om een standpunt in te nemen over wat er gebeurd is. Pater Hendrik aanvaardde zijn overplaatsing naar de Sint-Rita-parochie van Harelbeke, maar de bevolking nam dit niet. Dagenlang was het centrum van Kachtem met zwarte vlaggen getooid. Er vond een protestbetoging plaats, een 200-tal Kachtemnaren trokken naar het Bisdom, het portaal van de Sint-Janskerk werd symbolisch dichtgemetseld en op 13 augustus 1993 hield men een fakkeltocht. Al die tijd hingen er heel wat affiches in het Kachtemse centrum die duidelijk wilden dat Pater Hendrik bleef. Op 27 september 1993 volgde dan, voor een overvolle kerk, de afscheidsmis van Pater Hendrik. De volgende dag werd hij in Harelbeke geïnstalleerd.

Met E.H. Herman Delvoye is de rust in Kachtem teruggekeerd.

HET SINT-GREGORIUSKOOR WON DE CULTUURTROFEE 1993

Jeroom Mallisse

koorarchivaris

afgevaardigde in de Stedelijke Raad voor Cultuurbeleid

Vrijdagavond 20.15 uur..., zoals bijna elke vrijdagavond, mag ik samen met een vijftigtal vrienden zingen... Het gemengd Sint-Gregoriuskoor Izegem repeteert in een vast en fraai ingericht bovenlokaal van het Parochiaal Centrum aan de Sint-Tillokerk.

Op de wekelijkse vaste repetitieavond is dirigent Luc Ghekiere steeds de animator, de leidende voorman in dynamische beweging, toon-aangevend. Na de gebruikelijke stem-oefening leert hij het vierstemmig koor gedurende bijna twee uur (de natte 'break' inclus!) enthousiast 'genieten' van 'religieuze' muziek (Gregoriaans en klassieke polyfonie).

Een 'liefhebbers'-koor, met de allures van een koor dat telkens de lat een beetje hoger legt om het hoog-artistieke te kunnen bena-

deren. Ook de jongeren voelen zich thuis bij 'ons' koor, want dit alles gebeurt niet saai, nooit vervelend. Het komt telkens tot een gebeuren van 'ontspannende bezieling', met 'schoon' als motief en 'Kunst' (met een grote 'K') als betrachting.

Het stichtingsjaar

Het Sint-Gregoriuskoor Izegem is ontstaan uit een groep heren-kerkzangers aan wat toen nog de Sint-Hiloniuskerk werd genoemd.

Het is een moeilijke opdracht het preciese stichtingsjaar van het koor te bepalen. Met zekerheid kan worden gesteld dat de groep kerkzangers *omstreeks de eeuwwisseling* als 'koorzangilde' een vaste vorm kreeg.

Een artikeltje in de *De Mandelbode* van 28 augustus 1948 brengt een voorbeschuiving over het jubelfeest van 29 augustus 1948, waarbij enkele verdienstelijke kerkzangers gehuldigd werden:

Op Zondag a.s. 29 Oogst, viert het Gregoriaans zangkoor van de Sint Hiloniuskerk het 50-jaar-trouw-lidmaatschap van twee onzer stadgenoten, nl.
de heren Florent Naert en
Oscar Vandommele (tevens 30 jaar Voorzitter!)

Beiden ontvingen den 29sten april 1948 vanwege Zijne Heiligheid de Paus, de zeer uitzonderlijke decoratie: "Pro Ecclesia et Pontifice", om de goede diensten aan de H. Kerk bewezen.

Een derde rechthebende kerkzanger was den Heer Joseph Missiaen, jammer genoeg op 11.02.1948 overleden.

Missiaen werd posthuum vereremerkt. En verder schrijft *De Mandelbode*:

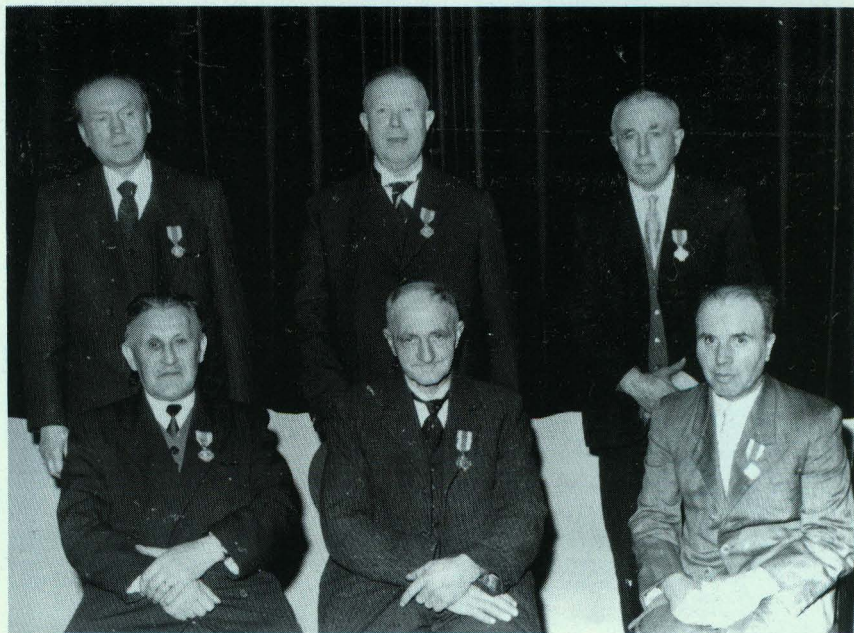
Vroeger getuigde de Z.E.H. Bestuurder der Kosteresschool te Torhout, dat ons kerkzangkoor, de enige groepering der parochiekerken van 't Bisdom was, waar de Gregoriaanse Gezangen in de Hoogmissen door het Proprium (eigene der H. Mis) werden opgeluisterd.

Uit dit artikel is evenwel niet op te maken of de gehuldigden 50 jaar lid waren van het kerkkoor, dan wel 50 jaar lid waren als kerkzanger én als kerkkoorzanger samen. Er moet m.a.w. onderscheid worden gemaakt tussen de periode van de kerkzangers en van het kerkkoor, al moet het kerkkoor op zeker moment uit de groep kerkzangers gegroeid zijn.

Bij een hulde aan verdienstelijke kerkzangers in 1959 tekende dirigent Marcel Deblauwe een ontwerp voor een herdenkingstegeltje, met als tekst:

*Sint Gregoriuskerkzanggilde
dekanale kerk van Sint Tillo
Izegem
1898-1959*

en met de intussen enigzins uit het oog verloren kenspreuk *Fidelis servus*.

Gerard Clement, Jozef Mylle, Antoon Missiaen, Jules Corteville, Victor Missiaen en Camiel Verhamme n.a.v. de vereremering van het kruis van Sint-Donatiaan in 1959.

De gehuldigden in 1959 waren:
Oscar Vandommele, 1898-1959
Florent Naert, 1899-1959
Victor Missiaen, 1900-1959
Gerard Clement, 1909-1959
Camiel Verhamme, 1918-1959
Antoon Missiaen, 1920-1959
Jules Corteville, 1920-1959

In de *Geschiedenis van Izegem*, onder redactie van dr. Jean-Marie Lermyte, is o.m. het Sint-Gregoriuskoor kort behandeld. I.v.m. de startperiode lezen we hier: *Het Gregoriuskoor, dat vóór de eerste wereldoorlog was gestart onder pastoor Van Coillie en dirigent Jules Vanhaverbeke, werd tijdens de oorlog verder in stand gehouden onder leiding van de toen pas benoemde koster Gerard Clement. Hij bleef 35 jaar dirigent, en Oscar Vandommele even lang voorzitter.*

Constant Vancoillie was pastoor in Izegem van 12 december 1900 tot 6 april 1918. Uit archiefgegevens is tevens gekend dat pastoor

De uitreiking van de cultuurtrofee 'Griekse impressie' van Els Vanhauwaert op 17 november 1993. V.l.n.r. Luc Ghekiere, dirigent, Geert Orgaer, voorzitter van de Raad voor Cultuurbeleid, Rieta Desmet, koorvoorzitter, en Erik Vandewalle, schepenen van cultuur.

C. Van Coillie een dynamische kracht was voor het parochiekoor en dat door zijn toedoen gregoriaanse kerkzangboeken aan de kerkzangilde bezorgd werden.

We gaan verder met ons opzoekingswerk over het Sint-Gregoriuskoor in het algemeen en de stichtingsdatum in het bijzonder. Via de heemkundige kring en het tijdschrift Ten Mandere doen we dan ook een oproep naar verdere gegevens over het koor.

Cultuurtrofee 1993

De trofee werd uitgereikt op woensdag 17

november 1993 en bestond uit een enig-mooie akwarel van de Izegemse kunstenaar Els Vanhauwaert.

De toekenning van de Stedelijke Cultuurtrofee 1993 mag verdiend genoemd worden. Het gaat tenslotte om een koort van bijna honderd jaar oud. Maar in deze bekroning ziet het Sint-Gregoriuskoor niet alleen de Izegemse erkentelijkheid t.o.v. de eerbiedwaardige leeftijd van het koor.

Als inzet van een eeuwfeest - (zowat) honderd jaar Sint-Gregoriuskoor in Izegem - is het tevens een hulde aan de honderden dames

en heren kerkkoorzangers die zich 'gisteren en vandaag' vokaal dienstbaar maakten en maken. *'Fidelis servus'*. Dienende kunst in trouw aan kerk- en volksgemeenschap, zo mag de koorspreuk overgedragen worden naar morgen... Zoals de akwarel, die nu prijkt in ons koorlokaal, zoals de kunstenares Els Vanhauwaert - onbewust wellicht - maar kunstvol voor ons in een rijk kleurenpalet illustreerde, zijn vele vrouwen en mannen, zijn vele koorvrienden aan een vokaal bouw- werk bezig... Uit de grijze grond stijgt een monument in lieve zachte tinten naar een azuurblauwe hemel...

Met onze huidige koorvoorzitter Rieta Des- met kunnen wij herhalen dat wij dankbaar de cultuurtrofee aanvaardden. Dankbaar het grijze verleden - de grond van ons bestaan - de mensen van de eerste dagen... Dankbaar het koormonument in een weelde van kleur- en klank-stenen opgebouwd met opvallend schone vlakken ook - in rood en geel en groen en blauw! - tot hoogdagen voor koor en gemeenschap.

Niet zomaar een koor

We vermelden graag het opkluiseren van alle kerkelijke plechtigheden en liturgi- sche hoogdagen, de uitzending van een TV- mis en verschillende radiomissen in en vanuit de eigen Sint-Tillokerk. Maar sinds 1974 heeft het gemengd Sint-Gregoriuskoor onder impuls van de huidige dirigent Luc Ghekiere ook een traditie van concerten opgebouwd:

- 1975 'Orgel- en Koorconcert' en huldecon- cert Herman Roelstraete
- 1977 Kerkconcernt en feestconcerten in Oostende, Dilbeek en Waregem. Huldeconcert Daniël Clement. Concertmis naar Clappenburg (Duits- land).
- 1979 Het 'Requiem' van Mozart, i.s.m. het Westvlaams Jeugdorkest.
- 1980 De 'Missa in honorem Sanctae Berna-

dette' van de Izegemse komponist Daniël Clement, opgevoerd n.a.v. de viering '900 jaar Izegem' en integraal op langspeelplaat opgenomen.

- 1982 Het 'Kantatenconcert', met werk van Telemann en Bach.
 - 1985 De 'Coronation Anthems' van Haen- del, i.s.m. het Arezzo-ensemble.
 - 1987 Het 'Requiem' van Fauré, i.s.m. het Westvlaams Jeugdorkest.
 - 1989 Op initiatief en met de organisatori- sche medewerking van Broederlijk Delen de onvergetelijke uitvoeringen van 'De Symfonie van de twee werel- den', het credo van de Braziliaanse aartsbisschop Dom Helder Camara, een compositie van de Zwitserse (Fribourg) priester-kapelmee- ster Pierre Kaelin, met uitvoeringen in Izegem, Kortrijk, Oostende, Ieper, Gent en Brugge. Met een koordelegatie werd in Fri- bourg het 'Concert du Partage', door 400 uitvoerders, ten gehore gebracht.
 - 1990 'De Sterrencantate' van A. Waignein, i.s.m. drie Vlaamse koorzangvereni- gingen en de Militaire Muziekkapel der Gidsen, het geheel o.l.v. dirigent N. Nozy, met uitvoeringen in de kathedraal van Doornik (wereldpre- mière), in Namen en Izegem en met een BRT-opname in Studio 4 te Brus- sel.
 - 1991 De 'Missa Andaluza' van de Spaanse componist Luis D. Huertas.
 - 1992 De 'Choralmesse' van Anton Brück- ner.
 - 1993 De 'Johannespassie' van Bach.
- Het Sint-Gregoriuskoor is niet alleen als Izegems koor met de streek verbonden. Het heeft ook al vaak werk van streekgebon- den componisten gezongen. We denken hierbij in de eerste plaats aan de bezieler van alle koorleven in Izegem, dé eigen meester- componist met internationale faam, de ons veel te vroeg ontvallen Herman Roelstraete.

Het Sint-Gregoriuskoor, Pasen (3 april) 1994.

Maar ook Daniël Clement, Jozef Alfons Depicker, Robert Depicker en de voormalige medepastoor van de Sint-Tillokerk Geert Cornette vermelden we graag.

Als koor zijn we Izegem dankbaar. Maar met deze bijdrage hopen we bewezen te hebben dat Izegem ook het Sint-Gregoriuskoor dankbaar mag zijn. Al is het maar omdat uit het jaarverslag van 1993 blijkt dat dat de ruim 70 leden 93 keer samen kwamen, om te repeteren en om op te treden. Een merkwaardig jaarpalmares - een levend-
 lied-monument - de gemeenschap ten dienste.

Voorzitters, chronologisch

Cyriel Sintobin
 Oscar Vandommele
 Julien Depaepe
 Georges Vandenbroucke
 Dirk Ververken
 Rieta Desmet, sedert 1990

Dirigenten, chronologisch

Jules Vanhaverbeke
 Gerard Clement
 Marcel Deblauwe

Op dat moment was Jaak Vandoorne dirigent van het Dominiek Saviokoor, het knapenkoor dat geregeld optrad met het mannenkoor.

Bernard Robbe
 Luc Ghekiere, sedert 1974

IN MEMORIAM MGR. MAURITS DE KEYZER

Bart Blomme

Op woensdag 19 januari 1994 overleed Mgr. Maurits Gerard De Keyzer, voormalig hulpbisschop van Brugge.

Hij werd geboren op 3 april 1906 als zoon van Constant en Leonie Baeghe. Zijn jeugd bracht hij door op de ouderlijke hoeve in de Reperstraat in Emelgem. Hij trok naar de jongensschool in de Prinsessestraat, het schooltje van hoofdonderwijzer Achiël Tanghe. Bij de bevrijding in 1918 kwam het hof De Keyzer onder vuur te liggen. Een granaat, afkomstig van de Fransen, veroorzaakte een ontploffing. Moeder Baeghe werd dodelijk getroffen, zoon Gerard licht gewond en Maurits gekwetst aan het oor, waardoor hij op latere leeftijd doof werd. Zijn lager onderwijs voltooide hij aan het Izegemse Sint-Jozefscollege.

Het Sint-Jozefscollege van Izegem had nog geen Latijnse afdeling. Na twee jaar Latijn aan het college van Tielt te hebben gestudeerd, trok hij naar het Klein Seminarie van Roeselare. Hij eindigde in 1925 als laureaat in de Retorica. Volgens het verslag in *De Mandelbode* van 8 augustus 1925 werd hij op 4 augustus feestelijk ingehaald aan het Izegemse station. Naast de gemeentelijke en parochiale overheid, stonden de Harmonie van Emelgem, de Kerels en de Boerengilde hem op te wachten. Voor de met gouden medaille getooide laureaat zongen de Kerels lijk: "'t Is niet al goud wat blinkt". In hetzelfde jaar trok De Keyzer naar Rome om aan de Gregoriana te studeren. Daar leerde hij Emiel-Joseph De Smedt kennen. De Keyzer werd doctor in de wijsbegeerte in

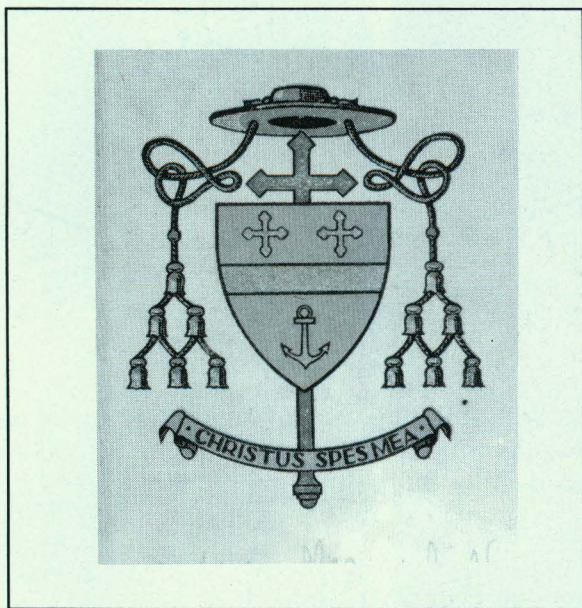
1928. Zijn doctoraatsverhandeling ging over de verhouding tussen het Laatste Avondmaal en de H. Mis.

Foto op het bidprentje van Mgr. Maurits De Keyzer.

Op 16 augustus 1931 werd hij in Brugge tot priester gewijd. Vanaf 16 augustus 1934 was hij professor aan de afdeling wijsbegeerte van het Klein Seminarie te Roeselare. In hetzelfde jaar belaste Mgr.

Lamiroy hem met de vorming van de toekomstige priesters. Op 15 september 1943 werd hij directeur van het Klein Seminarie te Roeselare. Deze taak vervulde hij tot 25 september 1952. Toen werd hij ere-kanunnik van de Sint-Salvatorskathedraal van Brugge. Vijf dagen later werd hij door Mgr. De Smedt benoemd tot vicaris-generaal. Tussen 17 december 1952 en 31 juli 1961 was hij president van het Grootseminarie van Brugge. Tijdens zijn presidentschap werd de afdeling wijsbegeerte naar Brugge overgebracht. De Keyzer zorgde er ook voor dat het theologisch tijdschrift *Collationes Bruggensis* een grondige vernieuwing kreeg. In die periode had hij de verantwoordelijkheid over het al dan niet plaatsen van boeken op de index.

Het wapenschild van Mgr. De Keyzer.

Op 2 september 1955 werd hij benoemd tot huisprelaat van Zijne Heiligheid en door Paus Johannes XXIII op 28 april

1962 tot hulpbisschop van Brugge en titulair bisschop van Tinum (in ex-Joegoslavië) benoemd. Daartoe werd hij op 11 juni 1962 in Brugge gewijd. In Emelgem werd hij plechtig ingehuldigd op 17 juni. Als geschenk kreeg hij vier paar sandalen 'van grote waarde'.

Mgr. De Keyzer koos als bisschopsdevies 'Christus spes mea' (Christus is mijn hoop). Dat werd in zijn schild gesymboliseerd door de twee kruisen en het anker. De balk die op het schild voorkomt, is overgenomen uit het schild van de abdij 'Ter Duinen', ooit uitgeweken naar de gebouwen die later het grootseminarie vormden waarvan De Keyzer president was. Die balk symboliseert de duinen. De kleuren zijn dezelfde als op het wapenschild van Mgr. De Smedt: zilver en azuur.

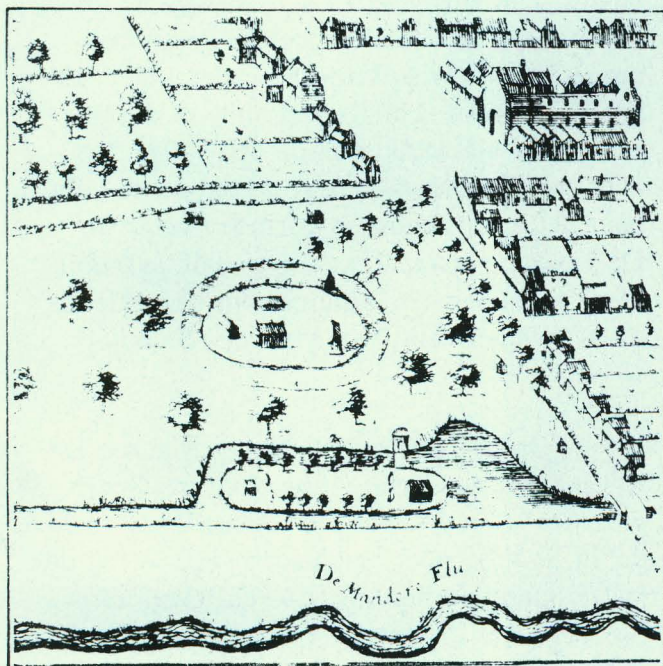
Op 31 oktober 1972 ging Maurits De Keyzer met emeritaat en was hij ere-vicaris-generaal. Zijn gouden priesterjubileum vierde hij in 1981 heel bescheiden. Hij leefde de laatste jaren een teruggetrokken leven. Zijn doofheid was daar mede oorzaak van. Toch volgde hij met aandacht het leven van de Kerk. Zijn interesse ging uit naar 'Het Werk der Vamingen' in Frankrijk en naar de Lourdesbedevaarten. Sinds enkele maanden was zijn gezondheid fel achteruitgegaan. Mgr. De Keyzer stierf op 87-jarige leeftijd in het Sint-Franciscus-Xaveriusziekenhuis in Brugge.

Mgr. De Keyzer bleef Emelgemnaar en hij kwam er vaak terug. Niet alleen zijn familie, maar ook De Kerels lagen hem nauw aan het hart.

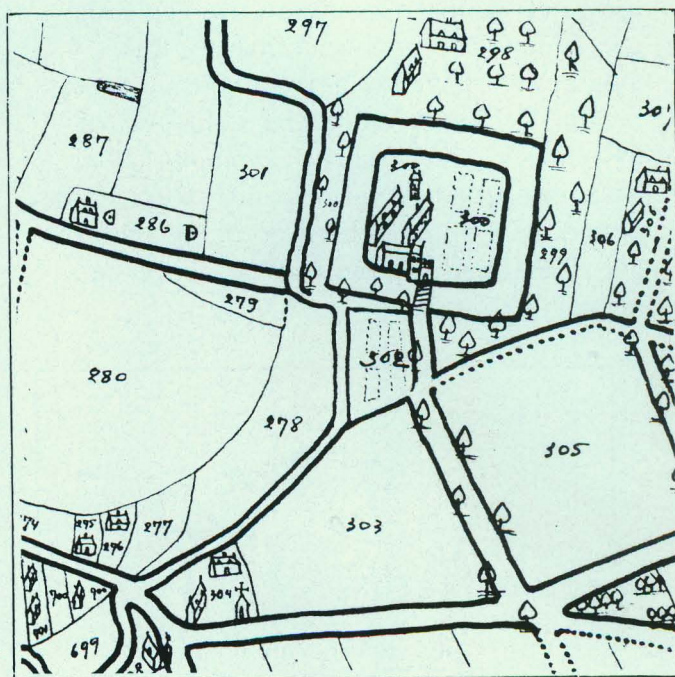
Met dank aan de familie De Keyzer en aan de heer Raf Herman.

DE SINT-SEBASTIAANSFILDE

Pieter Declercq,
aangevuld door Antoon Vandromme

1641
Het hof van de handboogschutters ligt voor-
aan in de Kasteelstraat.

1746
Het schuttershof van de handboog werd ver-
plaatst en ligt nu heel wat dichtter bij het
kasteel Het Blauwhuis (nr. 286).

Op de vogelvluchtkaart van Izegem die Sanderus in 1641 liet verschijnen in zijn beroemd werk *Flandria Illustrata*, hield de handboogschuttersgilde van Sint-Sebastiaan van Izegem haar doelhof aan de noordkant van de Ceunehaeghestraat. Dat is thans de Kasteelstraat. Daar kwamen de handboogschutters gedurende eeuwen bijeen om schietoefeningen en tornooien te houden. Dat gebeurde tot aan de Franse tijd, toen een wet van 9 Floréal jaar IV (28 april 1793) in het departement van de Leie alle gilden afschaf-

te. Van Napoleon mochten ze later hun bedrijvigheid hernemen.

Het *Landthouck* van Izegem van 1746 beschreef de eigendom onder nummer 286 aldus:

De Ghulde van St. -Sebastiaen, eene behuysde erve, synde eene herberghe genaemt Sint-Sebastiaen het hof van den staelen hantboge, het vorige landthouck ar^{lo} 208, paelende oost: 't landt van mijn heere Jonker Aybertus van Heurne, Heer van Schiervelde; suidt de

Ceunenhaeghestraete; west en noordt de landen van syne Excellentie den prince van Iseghem.

De handbooggilde te Izegem zal wel de oudste van de drie schuttersgilden geweest zijn. In honderden dorpen trof men schuttersgilden aan. In de middeleeuwen kende men geen bestendige legers, maar op elk dorp oefende een groep weerbare mannen zich in de *edele conste van de wapenen*. Het was niet enkel een passend tijdverdrijf, het was een training om bij gebeurlijk oorlogsgevaar paraat te staan om met pijl en boog ten strijde te trekken.

Als beschermheilige kozen de boogschutters Sint-Sebastiaan, omdat die als martelaar met pijlen was doorschoten.

De officiële lijst van Izegemse herbergen door de magistraat in 1779 opge maakt, geeft 1626 op als ontstaansdatum van de herberg, die in de volksmond *De Neerveust* werd genoemd. Eertijds hing er als uithangbord een handboog boven de deur. Toen in 1976 de oude Neerveust gerenoveerd werd, viel een van de oude muurankers speciaal op. Dit verroest exemplaar vertoonde de vorm van een handboog, wat weer een verwijzing was in de richting van de plaatsaanduiding van het vroegere handbogenhof.

In 1764 was Jacobus Penninck, gehuwd met Anne-Marie De Roye, de herbergier van het Handbogenhof. Hij stond alom bekend als een deftig en eerlijk man, die het vertrouwen van iedereen genoot. Hij was afkomstig van Kester bij Halle in Brabant. Op zekere nacht was een diefstal met inbraak te Pittem gebeurd. Een vreemd hondje was in het huis achtergebleven. Men liet het de volgende dag vrij loslopen en men achtervolgde het beestje tot in Izegem, waar het bij Penninck in huis binnenliep...

Een ernstig onderzoek werd dadelijk ingesteld. De heer Angillis, amman van de Roede van Menen, hield Penninck aan op 22 oktober 1764. Men kwam ook op het spoor van een reeks diefstallen door Jacobus Penninck in samenwerking met zijn broer Pieter François Penninck gepleegd: inbraak en diefstal in het kasteel van de Crombrugge de la Douve in Wielsbeke, inbraak en diefstal ten huize van de pastoor-deken te Scheldewindeke en bij Francis De Bosschere aldaar, inbraak en diefstal bij ontvanger de Meulenaere te Pittem, enz. Al en al in klinkende munt voor een bedrag van 1500 pond groten Vlaams en allerlei kostbare zilveren voorwerpen.

Jacob Penninck werd aan de galg opgeknoopt in Brussel op 3 oktober 1765. Zijn broer Pieter was voortvluchtig en zijn vrouw Anne-Marie de Roye werd aangehouden en als heelster van gestolen goederen veroordeeld tot verbanning van tien jaar *uyt al de landen van haere Majesteyt, de stad te ruymen binnen sonneschijn, de provincie binnen derden daeghe ende voordere landen binnen acht daeghen*.

Berucht in heel het land, bleef Penninck in de volksspreuk *Hij is gekend lijk Kâ Penninck* leven.

Na al deze wederwaardigheden kwam Jan Van den Driessche het Handbogenhof openhouden. Op 13 mei 1768 werd Jan Van den Driessche voor de vierschaar gedaagd. De beschuldiging luidde als volgt: *Hij had op sondagh lestleden 8 meie 't synen huysse ende taverne te drinken gegeven aen diverse inwoonders van alhier, gedeurende den goddelijcken dienst van de vespers ende lof en dient gecorrigeert ende beboet te worden soo ingevolge de placcaeten, sinoden ende geschreven rechten*. Volgens het *Placcaert-Boek van Vlaenderen*, II, 88 en volgende van 1586 was het inderdaad verboden zich op zon- en feestdagen tijdens de goddelijke

diensten in herbergen op te houden. In 1607 herhaalde de aartshertog deze ordonnantie. Dit verbod schijnt niet gebaat te hebben, wat in 1616 volgde opnieuw een placcaat van dezelfde strekking.

In 1779 vinden we dat de weduwe van Jan Van den Driesche nog steeds de waardin van het Handboghof was.

Heel De Neerveust was onderkelderd. Alles wijst er op dat men ter plaatse bier brouwde. In de ruime kelders kon met ook een grote voorraad tonnen bier opslaan. In de ruime gelagzaal van café De Neerveust, hing lange tijd een oude ingelijste prent, met de volgende tekst:

*De dronkaard krijgt hier geen drank
En de vloeker ga zijnen gang
Die hier vechten wil of kijven
Zal men gauw naar buiten drijven
Nochtans verkoop ik geerne drank
In plezier en in gezang
Daarom verzet U voor uw geld
Als gij geen slechten klap vertelt.
Maar als de politie-klokke slaat,
't Is tijd dat men naar huis toegaat
Want later tapt men hier niet meer
Noch voor geen boer, noch voor geen heer.*

Na de Franse Revolutie kwamen de handboogschutters opnieuw in Sint-Sebastiaan bijeen. In 1815 staat Van Pachtebeke als eigenaar-herbergier van St.-Sebastiaan opgeschreven. Zijn vrouw was Jacqueline Verscheure.

In 1834 wedde de heer Thibaut, lijnwaadkoopman en handboogschutter voor 50 fr. met Petrus Parmentier en August Rotsaert: in twee uur tijds zou hij op de pers van de handbooggilde, 100 voet hoog, de 39 gaaien op de piramide afschieten. Het schietspel vond plaats op 11 juli 1834 om 4 uur na de middag. Nauwelijks was het tornooi begonnen, of het begon te stuifregenen, wat

veel nadeel aan schutter Thibaut berokkende. Niettegenstaande de motregen schoot hij de gaaien af in één uur en dertig minuten. Een donderend handgeklap en bravo's galmden in de lucht. De toeschouwers waren zo geestdriftig, dat Thibaut op de schouders werd gedragen tot in de tent, waar hem de erewijn werd aangeboden.

Er volgde een tweede weddenschap. Dezelfde schutters loofden dit keer 100 frank uit en een souper voor zes man aan 5 fr. per persoon, wijn inbegrepen. Deze tweede schieting vond plaats op 8 augustus 1834. In 33 minuten ruimde Thibaut de piramide van 39 gaaien op. De toeschouwers waren over van bewonderende vreugde en Thibaut werd aanzien als de meest uitmuntende schutter, de kampioen van het land. Onnodig te zeggen dat er menige pint werd gedronken in St.-Sebastiaan en dat er velen in de late uurtjes scheef naar huis trokken.

Het was ook in die jaren dat er toneel werd opgevoerd in De Neerveust. Het laatste toneelstuk dat op de planken kwam, was *Het spel van Kobonus en Peccavia*, in drie bedrijven.

Omstreeks 1840 kocht Guillaume Gits (Sint-Kwintens-Lennik, 15 augustus 1817 - Izegem 23 februari 1876) voor 2613 fr. De Neerveust aan en kwam er wonen. De hovingen bedroegen toen 4 hectaren. Gits trouwde met Catharina Vansteenkiste; ze werd in Izegem geboren op 14 Frimaire jaar VIII (5 december 1793) en stierf in de gezegende ouderdom van 96 jaar.

Zijn opvolgers waren:
Petrus Gits (°Izegem 20 januari 1842), getrouwd met Sylvie De Brabandere (°Wingene, 27 oktober 1856).
Richard Gits (°Izegem, 6 februari 1889), gehuwd met E. Sabbe (°Wielsbeke, 11 mei 1893).

1973

Vooraan links De Neerveust, het oud gildhuis van de handboogschutters, vóór de renovatie. De Kasteelstraat loopt dood op de kasteelpoort.

Jozef Gits (°Izegem, 13 augustus 1927),
gehuwd met Hilda Devos (°Brugge, 9 augustus 1932)

Jan Gits (°Izegem 25 maart 1958), gehuwd
met Marie Bernadette Bruneel (°Izegem 11
mei 1961).

Petrus Gits verkocht zijn eigendom voor 4500 frank aan baron Gillès de Pélichy, op voorwaarde dat zijn nakomelingen op De Neerveust zouden mogen blijven wonen. Ondertussen was de Sint-Sebastiaansgilde op 17 september 1853 ontbonden geweest en begon de herberg te kwijnen, om uiteindelijk haar deur te sluiten.

In 1976 werd de oude Neerveust gerenoveerd. De lage huisjes tussen de oude afspanning en de jarenoude kasteelpoort werden gesloopt en in de renovatie opgenomen. Naast de vernieuwde Neerveust kwam een ruime woning voor het gezin Jozef Gits-Devos. De vernieuwde Neerveust werd betrokken en uitgebaat door het gezin Jan Gits-Bruneel. Eerst werden er bloemen, fruit en groenten verkocht. In 1993 werd de bloemenverkoop opgegeven, maar men kan er nog steeds allerhande groente- en fruitsoorten uit binnen- en buitenland aankopen.

Ook de oude en smalle Keunhaagkouter¹ werd verbreed en wat later doorgetrok-

ken tot aan de overweg in de Brugstraat. Op vraag van de heer Anton Strobbe werd de straat, die langs de ateliers van Drukkerij Strobbe liep, omgedoopt tot de Dirk Martenslaan. Dat was de naam van de eerste Zuidnederlandse boekdrukker (Aalst, circa 1450 - aldaar 28 mei 1534), die zijn eerste boek in België in 1473 drukte. Daarmee viel helaas de kouternaam weg, die niet alleen een zeer oud toponiem was (zeker al in 1653 in gebruik)², maar ook een uitzonderlijk klaar voorbeeld van wat een kouter was: de overlangse doorsnede van die weg vertoont nl. een duidelijk gebogen lijn, die bij alle kouters zo eigen is.

Laat ons naar de schuttersgilde terugkeren. In oktober 1853 werd de Sint-Sebastiaansgilde heropgericht. Ze hervatte haar activiteiten in *Het klein Boomforeest*, ten zuiden van de Lendeledestraat, nabij de Kwakkelmuite. De schuttersgilde bezette het meest zuidelijke deel van het terrein. De ruimte tussen de Lendeledestraat en de staande wip werd in de jaren juist voor de tweede wereldoorlog ook door de leerlingen van het Sint-Jozefscollege benut: ze kwamen

er onder begeleiding van een E.H. Bewaervoetvallen³. Omdat niet iedereen voetballer was, werd ook het ietwat meer westelijk gelegen huisje met liggende wip gebruikt.

In het begin van de jaren 1950 diende het schuttershof van Sint-Sebastiaan nogmaals te wijken: in die periode voerde Izegem langs de oostzijde zijn gedroomde expansieplan uit. De olievlek rond de schuttersplaats werd de Kasteelwijk. Die werd zo groot en omvangrijk dat er een nieuwe kerk en een nieuwe school op deze plaats bijkwamen. In dezelfde periode kreeg Izegem ook zijn Sportstation. In dit groots complex werd ook een ruimte voor de handboogschutters ingebouwd. De leden van de Sint-Sebastiaansgilde waren echt in de wolken, want ze kregen er nog een clubhuis bij, dat versierd werd met de schutterstroeën die gedurende jaren met grote fierheid en schroom verzameld en bewaard werden. Heel kort na de plechtige opening van dit lokaal werden ruimte en inboedel door brand geteisterd en gingen heel wat trofeeën in de brand verloren. De wip is gebleven. Schutters blijven er ter plaatse oefenen en competities houden.

¹ Keunhaag, vroeger Ceunhaegh(e), was een oude benaming voor de Izegemse Kasteelstraat. Een kouter was een voetweg over een stuk land, hier de voetweg van de Gentsestaat naar de Kasteelstraat. L.L. De Bo, *Westvlaamsch Idioticon*, 2e uitg., Gent, 1892, definieert kouter als volgt: *Soort van akkerland dat gemeenlijk hoog ligt, enigszins bruingeel is van kleur, lulde en gemakkelijk te bedriichten. In 't zuiden en in 't midden van Vlaanderen zijn vele kouters. In noord-Frankrijk vindt men geen kouterland.*

Ceunhaeghe vinden we al vermeld in 1510 en Ceunhaeghe couteren in 1653.

² Jan VANDROMME, *Bijdrage tot de toponymie van Izegem*, K.U.Leuven, 1975, licentiaatsverhandeling.

³ In de periode 1936-'37 werd onder de leiding van E.H. Gerard Demuynck meest gespeeld op de droogweiden van de familie Vanacker aan de Kachtensestraat in Emelgem. Later was dat op de speelpleinen langs de Lendeledestraat in Izegem. Na hem, in 1938-'40, was E.H. Jozef De Chièvre, de begeleider.

ACTUEELTJES nr. 56 1993 IN WOORD EN BEELD

Robert Leroy

Met dank voor de illustraties aan de Stedelijke Infodienst en foto Terma.

2408 - Zaal Iso wordt eind december 1992 verzegeld ingevolge een rechterlijke uitspraak: de concessiehouder werd in het ongelijk gesteld. Toch gaat de *stedelijke nieuwjaarsreceptie* daar door op vrijdag 8 januari 1993, in een nieuw kleedje zelfs: geen handjesschudden meer en de aanwezigen kijken weg van het podium. Traditiegetrouw voeren stadssecretaris Daniël Charlier en burgemeester Willy Verledens het woord. Eerste schepen Geert Bourgeois mag alle gelauwerden en gedecoreerden feliciteren.

Burgemeester W. Verledens stelt de parkeerautomaat officieel in werking.

*2409 - De *parkeermeters* zijn in het Izegemse stadsbeeld opgedoken: 18 in totaal. Vanaf 1 maart treden ze in voege en houdt het systeem Blauwe Zone op. Het gewone tarief wordt 5 frank per kwartier met maximum twee uur parkeertijd, dit tussen 9 en 19 uur, zon- en feestdagen uitgezonderd.

2410 - De *persfotografen* Maurice Terryn, Guido Coudron, Danny Terryn en Stefaan Beel stellen enkele van hun meest typische foto's tentoon. Dit gebeurt in zaal Iso ter gelegenheid van de nieuwjaarsreceptie, daarna in de toegangshal van het stadhuis.

2411- In de Sint-Tillostraat heeft een *grondverschuiving* plaats bij bouwwerken van de residentie 'Sint-Tillo'. Drie panden worden tamelijk zwaar beschadigd.

2412 - De actieve *wijkraad De Mol* organiseert op 3 februari een geslaagde en druk bijgewoonde receptie voor de wijkbewoners.

2413 - Op 9 januari treft de *Stedelijke Cultuurraad* roos met het vierde *nieuwjaarsconcert*. Het orkest met veel jeugdige leden o.l.v. Serge Vermunicht, het Sint-Janskoor en vooral Die Boose brengen een gesmaakte muzikale avond die besloten wordt met een receptie aangeboden door de Culturele Raad, de Culturele Centrale en gesteund door de Ambassadors Club.

2414- Op de *Bosmolens* gaat de *nieuwe verkaveling*, oostkant Meensesteenweg, haar gang. We tellen er in elk geval enkele nieuwe straatnamen: de Burgemeester Emiel Allewaertstraat, de Senator Henri Dewaelestraat en de Priester Odiel Spruyttestraat.

2415- Op zondag 17 januari houdt de *CVP* haar *nieuwjaarsreceptie* in de bovenzaal van de ASLK. Veel volk komt voorzitster Gerda Mylle en André Bourgeois, minister van landbouw en Middenstand, beluisteren. Nadien wordt een kunstwerk verloot. Het wordt afgestaan door *Myriam Leenknecht*, die bij deze gelegenheid een meer dan opmerkelijke expo van haar kunstwerken laat bewonderen.

2416 - Het *Duivenverbond Groot-Izegem* - Izegem was vele jaren toonaangevend wat het bestuur betreft - verjongt zijn bestuur. Voorzitter Jozef Lapeire wordt voortaan bijgestaan door ondervoorzitter Dom. Lagrou, secretaris Michel Lybeer, penningmeester Willy Delbaere en adjunct-penningmeester Fil. Debel.

2417 - *ETIZ* huldigt een aantal verdienstelijke leden: Et. Rommel (35 jaar dienst), André Hoste (30 jaar), E. Beels en G. Renier (25 jaar), J. Demeulenaere, J. Landuyt, R. Mahieu en G. Tanghe (20 jaar).

2418 - Ook de *SP* houdt haar *nieuwjaarsreceptie*, in zaal Germinal. Voorzitter Marc Vanlerberghe spreekt de aanwezigen toe en schepen Duhamel licht het gemeentelijk beleid toe. Daarop volgt een stemmige receptie.

2419 - Eind januari mag *Antoon Vandromme*, ondervoorzitter van Ten Mandere zijn *125 jaar Lagere Afdeling St.-Jozefscollege* presenteren aan de pers en enkele genodigden. Directeur Luc Gadeyne leidt de bijeenkomst, die eindigt op een natje en een droogje.

*2420 - Op zaterdag 23 januari heeft de traditionele *kampioenenhulde* plaats op het Izegemse stadhuis. 81 regionale, provinciale en Belgische kampioenen worden gelauwerd. In totaal worden 27 bronzen en 17 medailles opgespeld en 33 stadsschalen uitgereikt.

De traditionele kampioenenhulde. Zie nr. 2420.

2421 - Na 20 jaar voorzitterschap haakt *Roger Mulier* af als voorzitter van de *Stedelijke Sportraad*. Hij wordt gehuldigd en gekroond tot erevoorzitter. Hij wordt later opgevolgd door dokter *Jan Derluyn*.

2422- Op zondag 24 januari heeft het dertiende clubkampioenschap plaats bij de *Rode Ster*; 82 deelnemers turnden om ter best.

2423 - Op vrijdag 28 januari heeft in de bovenzaal van de ASLK de *nieuwjaarsreceptie* plaats van de *VU*. Rik Baert leidt alles in goede banen en ere-senator Walter Luyten houdt een opmerkelijke rede.

2424 - In Kachtem huldigt de contactgroep *Help ons helpen* heel wat bloedgevers. In het totaal leverde Kachtem in 1992 793 bloedafnamen en 65 plasmagiften.

2425 - De Kachtemse toneelgilde *De Lanteern* komt op de planken op 5, 6, 7, 12, 13 en 14 februari met *In de Miroir*. Albert Vandoorne voert de regie, zo is succes verzekerd!

2426 - Naar goede traditie hield de *Vriendenkring van de Izegemse Politie* zijn jaarfeest op zaterdag 6 februari.

2427 - Op 6 februari houdt de *Kachtemse afdeling van het ACW* haar statutaire jaarvergadering. Bij deze gelegenheid ontvangen enige verdienstelijke leden een gouden of zilveren ereteken voor hun 45 of 35 jaar lidmaatschap.

2428 - Burgemeester *W. Verledens* neemt het initiatief op een aantal plaatsen zijn oor te luisteren te leggen bij de Izegemse burgers. Hij belegt een aantal *hoorzittingen* in al de wijken van de stad.

2429 - Op 14 februari organiseert de Izegemse *KAJ en VKAJ* een ouder- en vriendenfeest in de feestzaal van de Gilde. Met een welkomstkoffie, een ontspanningsnamiddag en een smakelijke kaastafel werd dit feest gevuld.

2430 - De *Bond van Grote en Jonge Gezinnen* heeft een nieuwe voorzitter: mevrouw *Christinae Vanhulst-Desmet*. Ze volgt mevrouw *Jacqueline Boudrez-Breye* op, die 12 jaar het roer in handen had en samen met *Raymond Werbrouck* werd gevierd. Hij ontvangt wegens 50 jaar trouwe dienst en plaket met diploma.

2431 - De hulpverleners van het Izegemse *Rode Kruis* vieren hun tachtigjarig bestaan. Dokter *Debrabandere* brengt hen een warme hulde.

2432 - *IVAC* huldigt zijn marathonlopers die op 31 verschillende plaatsen in acht verschillende landen hun club verdedigden.

2433 - De *Redskins*-ploeg is de kinderschoenen ontgroeid. Deze American Football-spelers hopen o.l.v. coach *Grec Bailey* in 1993 door te breken.

2434 - Op zondag 14 februari vieren de bewoners van *het Haverhof in Kachtem*, de officiële opening van hun wijkhuis. Pater *Hendrik Deceuninck* wijdt het in en burgemeester *Verledens* knipt het lint door.

2435 - Onze Emelgemse judoca *Ulla Werbrouck* zet een punt achter haar blessure-tijd en kaapt op 21 februari in Etterbeek een gouden medaille in het Belgisch kampioenschap weg.

2436 - Op vrijdag 26 februari wordt het nieuwe woonblok, de *oude borstelfabriek Devolder*, in de Stationsstraat, in gebruik genomen. De acht wooneenheden vormen een mooi renovatieproject, waarin het stadsbestuur, het Vlaams Woningfonds en de *BGJG* paprticiperden.

2437 - Op zaterdag 27 februari houdt de afdeling Izegem van het *ACV* zijn traditionele jaarvergadering. Heel wat leden worden gehuldigd.

2438 - Op dinsdag 2 maart overlijdt in Maria Rustoord *Marie Verhaest*, die in november 1991

werd gehuldigd om haar eeuwfeest. Ze was geboren in Antwerpen op 17 november 1891.

2439 - Diaken A. Timperman stelt de *verdwijning* van het eikenhouten *Sint-Jozefsbeeldje* uit de Kachtemse Sint-Janskerk vast in de namiddag van 4 maart. Het is de tweede keer dat deze mooie sculptuur van de hand van wijlen De La Fontaine uit Menen gestolen wordt.

2440 - *Balletschool Petroesjka* voert tijdens het weekend van 7 maart *Le Corsaire* uit, op muziek van Ricardo Drigo. De leerlingen van Ann Vanlerberghe genieten veel bijval bij de vele kijklustigen.

2441 - *Mandelgalm* zorgt met zijn jeugdwerking voor een merkwaardige uitvoering van *All you need is love*, van Jan Charles. Het gaat om een bewerking van fragmenten uit Shakespeares werken in een regie van Jan Vanden Berghe.

2442 - Oud-Izegemnaar, verpleger-anesthesist *Ward Stragier* (42 jaar) komt even in de belangstelling. Verbonden aan de H.-Hartkliniek in Roeselare, werkt hij ook regelmatig mee met Artsen zonder Grenzen. Zo kwam hij terecht in het verscheurde *Joegoslavië*, waar hij de visu het enorme leed en de vreselijke nood kon vaststellen.

2443 - De *Stedelijke Cultuurraad* heeft een nieuw bestuur. De raad telt nu 84 afgevaardigden. Ze kiezen het parmament bestuur met Geert Orgaer als voorzitter en Jacques Dumon als ondervoorzitter.

2444 - Izegem staat ook op sportief gebied zijn mannetje. Op zaterdag 13 maart haalt de *badmintonvereniging Izba* vijf provinciale titels. Het gezin van voorzitter Jan Toesseyn was goed voor drie ervan, behaald door zoon Bram, vrouw Linda Naert en de voorzitter zelf.

2445 - Op zaterdag 13 maart viert de Koninklijke Afdeling van het *Verbond voor Volkstuinen* haar 90-jarig bestaan. Ruim 150 leden vieren in de feestzaal van de Gilde.

2446 - Op 19 maart brengt het College van Burgemeester en Schepenen een welverdiende hulde aan *Raf Declerck* om zijn vele jaren onverdroten inzet in de Stedelijke Culturele Raad.

2447 - *Leo Belaen* neemt op 18 maart ontslag als voorzitter van ACW-Izegem en kondigt later zijn overgang aan naar Gemeentebelangen.

2448 - Minister *André Bourgeois* maakt een bewogen periode door. In de nacht van 24 op 25 maart belegeren boze Waalse boeren zijn *woning* en brengen heel wat schade toe. Na wat geharrewar kan de rijkswacht de Sint-Tillostraat ontzetten.

2449 - In Roeselare overlijdt op 29 maart de zeer bekende oud-Kachtemnaar *Willy Ostyn*. Hij werd geboren op 8 juli 1913 en was een fameus muziekleraar aan het Koninklijk Atheneum in Roeselare. Het best was hij gekend als productief componist. Hij heeft meer dan 300 pianorecitals, koorwerken, cantates, symfonische gedichten en orkestwerken op zijn actief. Hij was de broer van wijlen André ostyn, onderwijzer aan het Sint-Jozefscollege.

De opvoering van Donkerlokje in het land van licht in de H.-Familieschool.

2450 - Einde maart brengen leerlingen van de *H.-Familieschool* tweemaal het sprookjestoneel *Donkerlokje en het land van het licht* op de planken. *Gino Debeyne* regisseert en de jonge acteur oogsten zeer veel succes.

*2451 - *Stad Izegem* verwierf de *Prijs Arthur Olivier 1992* voor de geslaagde groeninkleding van de ambachtelijke zones in Mandeldal. Op 3 april heeft de plechtige prijsuitreiking plaats onder grote belangstelling. Na lofwoorden van diverse sprekers wordt een Pan-beeld onthuld van de hand van de Izegemse kunstenaar *Joris Tinel*.

2452 - *KFC Izegem* mag vieren: op 18 april, na de zege tegen Aalter, is men wiskundig zeker dat Izegem kampioen wordt in vierde nationale. Bestuur, spelers en fans waren in hun nopjes met de promotie naar derde nationale.

2453 - *NV Eigen Huis* viert haar eeuwfeest. De kredietvennootschap werd gesticht op 30 maart 1893. In een eeuw tijd werden 11.800 leningen toegestaan, terwijl het bedrag der uitstaande leningen ruim 216 miljoen bedraagt. Voorzitter J.-P. Vanden Bogaerde en zijn raadsleden verrichten voor Izegem schoon werk.

Izegem krijgt de provinciale prijs Arthur Olivier voor de groenvoorzieningen op de industriezones.

2454 - Op vrijdag 23 april heeft de opening plaats van de zesde tentoonstelling met werk van plaatselijke kunstenaars. Het gaat om een organisatie van de Izegemse *Culturele Centrale*. Walter Deprauw en Ronny Mattan mochten heel wat bezoekers verwelkomen en Yves Allewaert, vertegenwoordiger van de Culturele Centrale West-Vlaanderen spreekt de expo in. De exposanten zijn *Joos Timperman, Geert Vanoeteren, Jacqueline Velghe, Christiaene Schaubrouck en Johan Herman*.

2455 - Wie Izegems faam met verve uitdraagt is onze klassiek geschoolde zangeres *Myriam Couvreur*. Ze mag nu ook optreden bij de BRT, in het programma 'Tijd voor Koen'.

2456 - De Izegemse *VLD-jongeren* kiezen een nieuw bestuur. Voorzitter blijft Christophe Spriet. Ondervoorzitters zijn Bob Lamsens en Christophe Rebry; secretaris is Bart Hoste en Filip Viaene is penningmeester. Verder zijn daar nog Jan Polley, Björn Verlinde, Pascal Verfaillie, Xavier Handsaeme, Fr. Rebry, T. Hoste, J. Deboosere, L. Rosseel en Fr. Verschae-te. De heren Bril en Chevalier waren ere-genodigden.

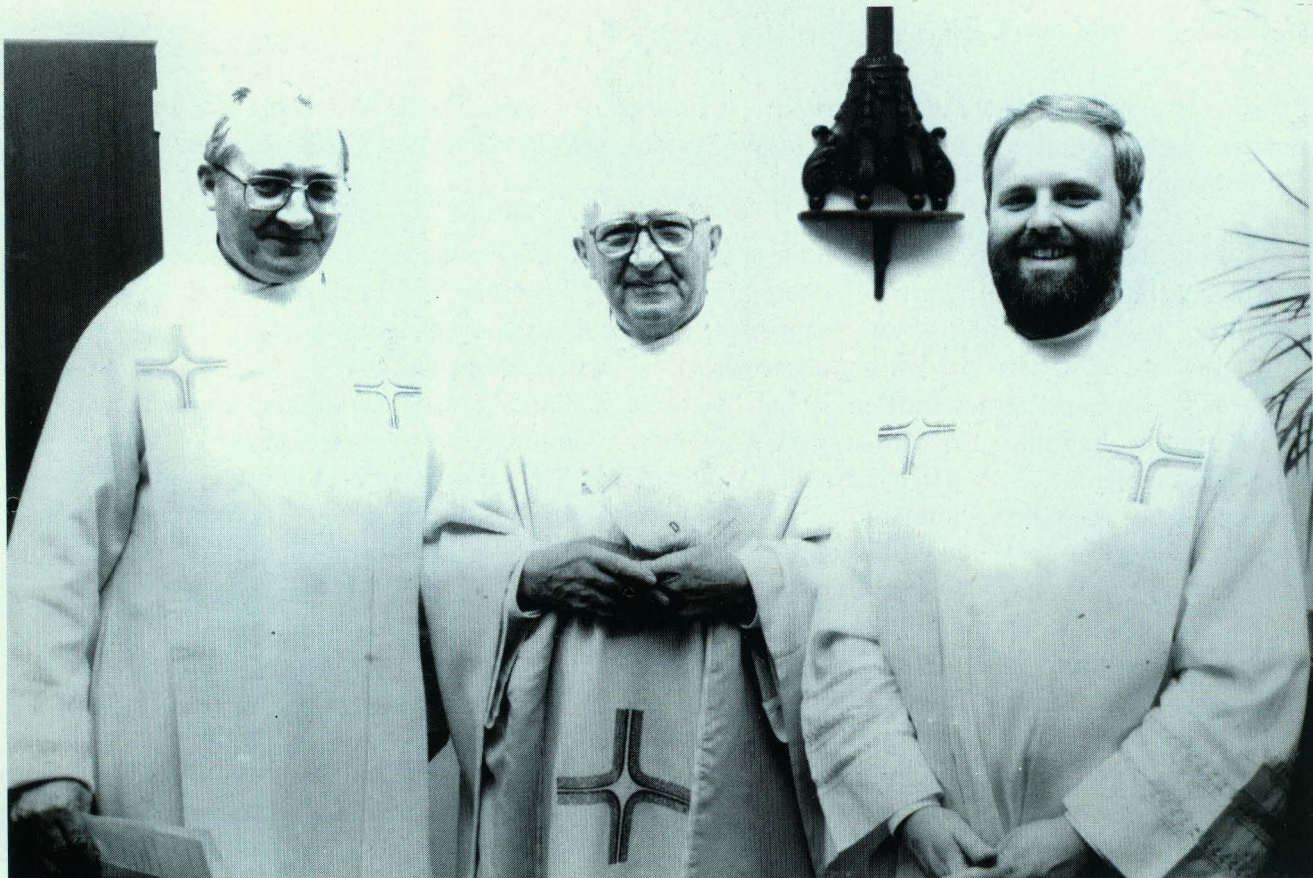
De Izegemse sociale huisvestingsmaatschappij Eigen Huis vierde op 23 april haar eeuwfeest met een receptie in de ASLK-zaal.

2457 - Op zaterdag 24 april brengt de *Rode Ster* opnieuw haar jaarlijks *gymgala*. Minister Deryckere en heel wat prominenten maken een schitterend schouwspel mee, waarin klank, licht, kleur en beweging samensmelten tot een prestatie van het hoogste gehalte.

2458 - Op 1 mei gaat de stedelijke controleur van werken, *Etienne Rommel*, met pensioen. Hij begon op 16 april 1956 bij de politie, onder commissaris Vanherck, tot 1966. Dan verving hij Gilbert Vanrobaeys, gekend als 'de witte klakke'. In 1974 werd hij definitief benoemd als toezichter.

2459 - E.H. *Albert Declercq* viert zijn gouden priesterjubileum op zondag 2 mei. Hij is Ardooienaar, maar woont al zeven jaar in onze stad. Praktisch zijn hele priesterleven werkte de jubilaris in het technisch onderwijs in Brugge, Veurne, Diksmuide en Oostende. Zelfs na zijn 'op rust'-gaan ijverde hij nog voor de Oostendse Vrije Vissersschool.

2460 - Zaterdag 15 mei is een memorabele dag voor alle *Izegemse vaderlandse groeperingen*. Er werd hulde gebracht aan alle slachtoffers van de twee wereldoorlogen. Met 39 vlaggen in top trekt men op naar de Sint-Tillokerk voor de plechtige mis. E.H. Dubois, ere-aalmoezenier bij

Jubilaris Albert Declerck tussen deken J. Decoene en medepastoor L. Dubaere. Zie nr 2459.

de zeemacht houdt de homilie en het Sint-Gregoriuskoor o.l.v. Luc Ghekiere, en de Koninklijke Stadsfanfaren o.l.v. Hans Demeurisse luisteren de plechtigheid op. Vijftien Izegemse scholen dragen bloemen aan en minister Bourgeois legt een krans neer aan het monument der oorlogsslachtoffers. In het stadhuis worden de niet-teruggekeerde politieke gevangenen gehuldigd door Jean-Pierre Vanden Bogaerde, voorzitter an het overkoepelend orgaan. Het stadsbestuur reikt nog diverse medailles uit en burgemeester Verledens en NSB-voorzitter M. Vandommele dankten tenslotte allen die enig aandeel hebben in deze grootste herdenking. Tijdens het feestmaal met ruim 200 disgenoten, stelt Jean-marie Lermyte, de voorzitter van Ten Mandere, het *speciale nummer van de heemkundige kring* voor, gewijd aan de twee wereldoorlogen en aan al die verenigingen.

2461 - De meisjes-volleybalspeelsters van het Sint-Jozefscollege wonnen de *Kardinaalsbeker*. Coach José Bruyneel en directeur Gerard Vandenweghe mogen fier zijn.

2462 - *Mia verhaeghe* uit de Roeselaarsestraat 382 volgt Leo Belaen op als voorzitter van het Izegemse ACW.

2463 - De achtste *openluchtfestmarkt op de Paterswijk* wordt op zaterdag 23 mei gezegend met

een stralende zon en, wat meer is, met zeer veel volk.

2464 - Op 20 mei wordt *Rerum Novarum* gevierd in de regen. De ACW-voorzitster mag er haar maiden-speech houden. Een tuinfeest in Wallemote, gevolgd door een gezellig samenzijn in de Gilde besluit de dag.

2465 - Op 24 mei overlijdt te Roeselare *dokter Albert Dalle*, in de regio meer dan bekend als hoogstaand internist. Hij werd in Izegem geboren op 27 oktober 1910 en bouwde na schitterende studies een drukke praktijk op, maar bleef een idealistisch en eenvoudig man.

2466 - Op dinsdag 25 mei worden op het Izegemse stadhuis voor de tiende keer de prijzen van de *Lionsclub* uitgereikt. De winnaars en winnaressen van deze dissertatiewedstrijd komen uit Spes Nostra (Kuurne), de H. Kindsheid (Ardoioie), het VTI, Instituut de Pélichy en Sint-Jozefscollege. Algemene laureaten zijn Nathalie Huvaere uit Koolskamp en Geert Brouckaert uit Izegem.

2467 - Op 5 juni worden *Henri Vancoillie en Gerardina Verhelst* uit de Vlasboemstraat 40 ten Stadhuize ontvangen. Ze zijn 60 jaar gehuwd! Hun enige zoon bezorgde hen drie kleinkinderen en twee achterkleinkinderen.

2468 - Izegem wordt een *bos* rijker, zegt men. Het *Rhodesgoed te Kachtem*, zo'n 40 hectare groot, zou door de Vlaamse Gemeenschap aangekocht en bebost worden. Het Schepencollege gaf daartoe machtiging.

2469 - Op woensdag 2 juni vindt het vijftiende *interscholenatletiektornooi* voor jongens plaats i.s.m. Mandelclub Izegem en Ivac. De H. Hartschool haalde het, voor de Sint-Tilloschool.

2470 - Op vrijdag 11 juni heeft de jaarlijkse plaatselijke proclamatie plaats in de *Stedelijke Leergangen*. De eremetalen van de Stad Izegem worden toegekend aan Katrien Deconinck (laureate in bedrijfsadministratieve informatica), Joke Demeyer (laureate in de moderne talen), Johny Verfaillie (laureaat in de sierkunsten), Rika Rosseel (laureate in de kleding). De Prijs Roger Ameye gaat naar Katrien Deconinck en de prijs Lootenfonds naar Emmanuel Crop en Dominique Demeyer van de afdeling bouw.

2471 - Het *tuinfeest in Maria Rustoord en Ten Bos* moet wegens het rotweer binnenshuis doorgaan. Toch zijn de inrichters tevreden over opkomst en opbrengst.

2472 - De *25ste Izegemse Batjes* zijn dit jaar super. Het weer, de opkomst, de deelnemers, de verkoop, alles valt mee. 18, 19 en 20 juni 1993 zullen in de Izegemse Batjesgeschiedenis opgetekend blijven. De pioniers worden terecht in de bloemetjes gezet.

2473 - De Izegemse *VLD* kiest als haar eerste voorzitter gemeenteraadslid *Eddy Lecluyse*.

2474 - Izegem bezit nu ook een *Reddingsclub*. Badmeester *Jacques Varrewaere* en een dertigtal enthousiaste leden oefenen zich regelmatig in allerlei technieken en noodsituaties, om te kunnen optreden in geval van nood.

2475 - Op zaterdag 26 juni wordt er voor de derde maal 'geroefeld' in Izegem. Zowat 650 jongeren tussen 6 en 12 jaar nemen aan de actie deel en houden Izegem een hele dag in de ban.

2476 - Op dinsdag 29 juni overlijdt andermaal een bekende Izegemnaar: *Gabriël Strobbe* van de gekende drukkerij. Hij was 89 jaar en gehuwd met Josepha Jespers. Hij was een kundig, voor-naam, beginselvast, innemend en overtuigd Vlaams man. Zoon Michaël helpt met zijn neven de traditie in het bedrijf verder zetten.

2477 - De 18e *Emelgemse feesten* kennen een ongehoord succes. Er is voor elk wat wils en animo in overvloed.

2478 - Pater *Hendrik Deceuninck*, pastoor van Kachtem, wordt tot pastoor benoemd van de Sint-Ritaparochie in Harelbeke. De inhaling vindt plaats op zondag 29 augustus. Omtrent deze benoeming leest u elders meer in dit nummer.

2479 - De *24 Uren van Izegem* verloopt vlekkeloos. De negende editie kende op 3 en 4 juli een prachtig verloop: sportief, massale deelname en veel publiek. Een grote pluim voor voorzitter *Didier Vandeputte* en zijn mede-organisatoren.

2480 - Begin juli gaat het 13e *Zomervolksdansfestival* door, ingericht door *VZW Booserik*. Spijts het forfait van twee groepen is dit festival een schot in de roos. Alle deelnemende groepen zetten hun beste beentje(s) voor, het weer is prima en een reuze-massa opgetogen kijkers zorgt voor een sympathieke sfeer!

2481 - Op dinsdagavond 13 juli omstreeks 22 uur is het zover: de *Izegemse verbrandingsoven wordt gedoofd*. Er kwam geen nieuwe milieuvergunning van minister De Batselier. Minder vervuiling, weliswaar, maar voortaan is Izegem aangewezen op evacuatie man het huisvuil.

2482 - Een unieke gebeurtenis voor Izegem is de pelgrimage op 1 augustus vanuit Izegem naar de geestelijke 'roots': naar *Solignac en Brageac*, plaatsen waar *Sint-Tillo* geleefd heeft. Een vijftigtal deelnemers met o.a. deken J. Decoene, de priesters L. Dubaere en M. Nevejant en pater C. Holvoet vieren eucharistie in de oude abdijkerk te Solignac. Een delegatie van het Gregoriuskoor luistert het geheel op. Een foto van het Sint-Tilloraam uit de Izegemse kerk wordt daar overhandigd. In de namiddag komt Brageac, waar Sint-Tillo jarenlang als eremijt leefde, aan de beurt. Ook hier wordt een foto van het Izegemse kerkraam overhandigd. We stippen aan dat daar al een tiental jaren opgravingn plaats vinden in de kluis van Sint-Tillo. Deze originele bedetocht wordt afgerond met een deelname aan Vlaanderens Bedevaart te Lourdes en wordt voltooid op zondag 8 augustus.

2483 - Nog meer kerkelijk nieuws. De toren van de *Sint-Tillokerk* is uit de steigers. Ondertussen werd het portaal omgebouwd tot een dubbele sluis. In koude perioden zal het zijn nut bewijzen en bovendien ziet het er prachtig uit.

2484 - Een van Izegems beste propagandisten is *Die Boose*. Tijdens een veertiendaagse hield de vereniging de naam en faam van Izegem in het verre Razgrad (Bulgarije) hoog.

2485 - De historicus van de *Sint-Sebastiaansgilde* hanteert zowel pen als boog. *Bertrand Nolf*

slaagt er nl. voor de tweede opeenvolgende maal in gekroond te worden als koning.

2486 - *Peerommegang* kent op 15 augustus een verdiend succes. Het is opvallend hoeveel vreemde bedevaarders Emelgem meer en meer weten te vinden. Ook de daarmee gepaard gaande activiteiten kennen tot in de late uurtjes een grote toeloop.

2487 - De derde *Parasilico Triatlon* Izegem kent met 210 deelnemers en ruim 4000 kijkers een reuzebijval op zondag 15 augustus. *Carlos Lagae* mag fier gaan op de organisatie. *Danny Simons* wordt laureaat, gevolgd door Steven Vanheirzele en Kris Mariën. De Izegemnaars Jan Declercq en Jacques Taillie zorgen voor de lokale eer en vreugde.

2488 - Een bekend Izegemnaar overlijdt op 18 augustus 1993 in Menen: E.H. *Camiel Denys*, die wel eens 'de kleine Cardijn' wordt genaamd. Hij werd geboren in Izegem op 3 januari 1909 in een schoenmakersgezin en was als priester het grootste deel van zijn leven (1941-1961) actief in de KAJ en de VKAJ. Voordien verdiende hij zijn sporen in het Sint-Amandscollege en op de Sint-Jan-Baptistparochie in Kortrijk. Later werkte hij bij de Broeders Van Daele, de Sint-Hilariusparochie in Wevelgem en tenslotte bij de Zusters Benedictinessen te Menen.

2489 - In afwachting van een nieuwe pastoor, was *Kachtem een administrator toegewezen* geweest in de persoon van E.H. *Jaak Houwen*, districtvicaris en voor velen zeker geen onbekende.

2490 - Izegem kende verder nog het verlies van een paar prominente figuren. Op vrijdag 27 augustus sterft *August Defauw*. Hij werd geboren in Izegem op 23 juni 1908 en had vele jaren de leiding over de schoenfabriek Defauw, waar ooit 950 mensen hun brood verdienden. Velen hebben hem gekend als een eerlijk, vlijtig en sociaal man, die bij de sluiting in 1987 ervoor zorgde dat aan alle wettelijke en sociale verplichtingen werd voldaan. Diezelfde dag overlijdt in Roeselare *Jozef Tanghe*. Hij was oud-gemeentesecretaris van Emelgem en later stadsontvanger van Izegem. Hij werd geboren in Emelgem op 16 december 1911 in een gekend onderwijzersgezin en huwde met Alice Windels. Na zijn op pensioenstelling verhuisde hij naar Diksmuide, waar hij zelfs enige jaren actief was in de lokale heemkring.

2491 - *Kachtem heeft een nieuwe pastoor*: de 47-jarige *Herman Delvoye*, die op 31 augustus plechtig wordt ingehaald. Het is een geboren Roeselaarnaar, die vanuit de Blankenbergse Sint-Antoniusparochie naar de Sint-Jan-de-Dopergemeente komt.

2492 - Op 4 september wordt een gelegenheidsexpo geopend in de Stedelijke Bibliotheek naar aanleiding van het zilveren jubileum van het *Izegemse Schoeiselmuseum*. De conservatoren, wijlen *Roger Bekaert* en de huidige actieve speurder *Raf Vandenberghe*, zorg(d)en ervoor dat Izegems glorie verder, en steeds meer, uitstraalt buiten onze eigen regio.

2493 - De zevende *Senioren*dag op Kermisdonderdag 9 september kent opnieuw een groot succes: zeker 1000 deelnemers en veel animo bij de volkssporten.

2494 - Op 11 september worden *Omer Desmet* en *Marie-Louise Verschoote* ten stadhuize ontvangen: ze vieren hun diamanten bruiloftsfeest. Ze huwden op 7 september 1933, kregen één dochter, twee klein- en drie achterkleinkinderen.

Het vernieuwde bureau van de Raad voor Cultuurbeleid van Izegem ontvouwde ter gelegenheid van een persconferentie op 27 april een heleboel plannen voor 1993.

2495 - Op zondag 12 september vindt de vijfde *Open Monumentendag* plaats, met als thema 'Licht'. Vooral de Stedelijke Oenbare Bibliotheek, de gerenoveerde borstelfabriek Devolder in de Stationsstaat, de firma Toplight aan de Nederweg en in de Prins Albertlaan de firma Vandemoortele en de ETIZ-stoommachine worden belicht.

2496 - De *seniorenacademie* viert dit jaar haar vijftienjarig bestaan. Dat gebeurt met een reeks van zes uiterst interessante voordrachten en een daguitstap naar Antwerpen '93. Met een gemiddelde van 70 aanwezigen rendeert deze stedelijke organisatie opperbest.

2497 - Pater *Jozef Duyvejonck*, geboren in Izegem op 14 januari 1923, overlijdt onverwacht op 14 september in Torhout. Hij was vanaf 1950 werkzaam in Zaïre, in de steek van Inongo.

2498 - *VKW-Izegem* kiest een nieuwe voorzitter in de persoon van *Michel Espeel* (44 jaar). Hij is ook nationaal ondervoorzitter van Nevemetaal en runt in Rumbeke het familiaal bedrijf Espeel Constructies. Hij volgt *Gerard Vervaeke* op die tien jaar lang - en dat is een record - het voorzitterschap waarnam.

2499 - Voor de 33e maal vindt in onze stad het reeds internationaal bekende *Herfstmuziekfestival* plaats. Het wordt een enorm succes. De Muziekkapel van de Gidsen opent het muzikaal gebeuren op vrijdag 17 september. O.l.v. kapitein-kapelmeester Norbert Nozy wordt een meer dan hoogstaand programma uitgevoerd. De Taptoe van de zaterdagavond kan geen echte meevaller genoemd worden, maar de zondag brengt dan weer een voltreffer. Negen muziekverenigingen brengen het beste van hun kunnen. De Harmonie van de Koninklijke Muziekmaatschappij *St.-Cecilia uit Ardoois* haalt het met 92%. De Kunstvrienden uit Sint-Eloois-Winkel worden tweede met 90%. Hun dirigenten, respectievelijk Georges Coppé en Gabriël Gheysen mogen terecht fier zijn. Dat is ook het geval voor festivalvoorzitter Maurice Vandommele en zijn grote schare medewerkers.

2500 - Op zondag 19 september viert zuster *Marcelline (Germaine D'Heygers)* haar gouden kloosterjubileum in Avé Maria. Ze werd geboren in Ingelmunster op 24 april 1916, werd kleuterleidster in 1933 en gaf gedurende acht jaar aan de kleintjes les in diverse plaatsen. Op 8 september 1941 trad zij binnen in het klooster Avé Maria, waar haar tantes (zuster Brigitte en zuster Anastasia) en haar oudere zuster (zuster Elisabeth) al eerder waren ingetreden. In 1981 zegde zuster Marcelline de kleuters vaarwel, na vele kleinen vertroeteld te hebben in de H.-Hartschool voor meisjes en in het Lindeschooltje.

2501 - Op vrijdag 24 september 'zagen' burgemeester Verledens en minister Bourgeois de expo *Ode aan het hout* open. De tentoonstelling geeft een volledig overzicht van al wat met hout uitstaans heeft, is prachtig opgezet en kent een massa bezoekers. De Stedelijke Economische Raad verdient alle lof voor dit opzet.

2502 - De 17e *Interscholenmassaloop* krijgt niettegenstaande het voorafgaand bar slecht weer toch 300 deelnemers aan de start. De wisseltrofee zowel voor jongens als voor meisjes gaat naar de H.-Hartschool, vóór het Sint-Jozefscollege en de Sint-Tilloschool.

2503 - De veertiende editie van de *Izegemse Wandeltocht en Massaloop* wordt nog maar eens een topper met ruim 900 deelnemers. In de 6 km recreatieloop wordt *Jacques Taillie* eerste en in de prestatie-loop van 10 Engelse mijlen gaat *Filip Vanhaecke* met de zegepalm lopen.

2504 - Nog een diamanten huwelijksjubileum: in het Kachtemse Sint-Vincentius rusthuis vieren *Maurice Claes en Zulma Remmery* hun zestigste huwelijksverjaardag. Ze kregen één zoon en één dochter, vier klein- en twee achterkelinkinderen.

2505 - Op woensdag 6 oktober komt minister *Tobback* in Izegem spreken over de veiligheid van de burger in ons land. Dat gebeurt op uitnodiging van de *Culturele Centrale*.

2506 - Tijdens een mooie tweedaagse wordt het volledig vernieuwd *orgel van de Sint-Tillokerk* ingewijd en ingespeeld op 9 en 10 oktober. De zaterdag geeft orgel-adviseur Luc Lannoo de nodige toelichting bij het restauratiewerk van orgelbouwer Loncke uit Zarren-Kortemarkt en brengt Johan Huys een gesmaakt recital. De zondag laat Eric Hallein het orgel weerklinken tijdens de plechtige eucharistieviering.

2507 - Er is nog een *politieke overstap*, na die van Leo Belaen. *Marnix Desmet* verlaat de Gemeentebelangen en neemt plaats bij de CVP.

2508 - Op 22 oktober promoveerde Marijke Boucherie, telg van de gekende Izegemse familie Boucherie, tot doctor in de letteren aan de universiteit van Lissabon (Portugal). Ze deed dat met de grootste onderscheiding. Haar proefschrift handelt over de Engelse dichteres Stevie Smith en heeft als titel *Collected Poems de Stevie Smith: a palavra do medo*. Marijke Boucherie doceert Engelse literatuur aan de faculteit van letteren aan dezelfde universiteit. Van harte proficiat.

2509 - Op 23 oktober vindt het *laureatenconcert* plaats in de Stedelijke Muziekacademie. L. Devriese, B. Vanhaverbeke, J. Bossier, G. Delaley, D. Santens, M. Deblauwe, S. Vanhaverbeke, A. Laflere, Ch. Decock en Fr. Charlier demonstreren het beste van hun kunnen. Aan *Francis Charlier* wordt de Prijs Octave Sintobin toegekend.

2510 - Op zondag 24 oktober wordt voor de vierde keer de *Pekkersaward* uitgereikt. *Walter Bruyneel* krijgt posthuum de award, die door zijn echtgenote in ontvangst wordt genomen. Er wordt ook een nieuwe deken aangesteld: Ronny Mattan.

2511 - De *Stedelijke Cultuurtrofee* wordt toegekend aan het *Sint-Gregoriuskoor*. De plechtige prijsuitreiking vindt plaats op 27 oktober ten stadhuize. Dit koor heeft een uitstekende naam en bracht buiten heel wat hoogstaande uitvoeringen ook volgende reuzeprestaties ten gehore: Symfonie van de Twee Werelden, met Dom Helder Camara als recitant, de Sterrencantate van André Wagnien en niet te vergeten de vele radiomissen. Dirigent Luc Ghekiere, deken Decoene, voorzitter Rita Demset, secretaris Geert Declercq en alle leden van het koor mogen geprezen worden om hun inzet, kunde en uitstraling. Meer gegevens over het Sint-Gregoriuskoor zijn elders in dit nummer te lezen.

2512 - Op 30 oktober viert *COV-Roeselre-Izegem* zijn honderdjarig bestaan. Het wordt een schitterend eeuwfeest met een kunstvolle eucharistieviering, een fijne academische zitting en een gulle receptie vanwege het stadsbestuur. Het feest werd besloten met een feestelijke maaltijd.

2513 - Toneelvereniging *Mandelgalm* zet haar vijfde decennium in met een feestelijke receptie, wat spreekbeurten en de eenakter 'De Appel van Eva'. Candlelight schenkt de kas 10.000 fr.

2514 - Bij de opening van de *Izegemse Boekenbeurs* op 5 november maakt Geert Orgaer, voorzitter van de Stedelijke Culturele Raad, de uitslag bekend van de wedstrijd voor jonge auteurs (middelbaar onderwijs). Uit 17 verhalen selecteerden Katrien Seynaeve en Hilde Mamsui de vier beste. Laureate wordt *Veerle Spoelders* (15 jaar, uit Mechelen). Een eervolle vermelding is er voor Ann Van der Borch (16, uit Kontich), Kris Vannoppen (17, uit Alken-Terhoest) en Marleen Van den Bogaert (14, uit Koksijde). Het succes van de boekenbeurs evenaart dit van verleden jaar.

2515 - Op zondag 31 oktober verzorgt het *Bulgaars koor Gelezni Stroum* uit Razgrad, samen met *Die Boose*, de elfuur mis in de Sint-Tillokerk. Een hoogstaand zang-evenement.

2516 - Weerom verliest Izegem een gekende priesterfiguur. *Joseph Descheemaeker* werd geboren in Izegem op 7 mei 1901 en werd priester gewijd in Brugge op 2 juni 1928. Hij was achtereenvolgens werkzaam in de colleges van Menen en Veurne, om dan als parochiepriester het beste van zichzelf te geven in Rumbekke en 23 jaar lang in Wevelgem. Hij kwam op rust naar zijn geboorteplaats op 20 april 1974. Hij sterft in de Sint-Jozefskliniek op 18 november

1992, ruim 92 jaar oud.

2517 - De *Overwinders in Eendrachtigheyt* brengen 'Maak plaats Mevrouw', in een regie van Annie Vansteenkiste. Dit daverend lachsucces vond plaats op 20, 26, 27 en 28 november.

2518 - Van 20 november tot 3 december wordt er in de bovenzaal van de ASLK een expo gehouden met het werk van de laureaten van de *provinciale wedstrijd '93 voor schilderkunst van het Vermeylenfonds*. Solange Michiels, Roger Van Den Berghe en An Gheysen exposeren. Staatssecretaris E. Derycke opent dit kunstgebeuren in aanwezigheid van Et. verkarre, provinciaal voorzitter van het Vermeylenfonds en provinciaal raadslid Didier vandeputte.

2519 - Op 21 november heeft in Tielt het *provinciaal Tornooi voor zangverenigingen* plaats. *Die Boose* behaalt een eerste prijs en blijft dus in de afdeling Uitmuntendheid. *De Kerels* behalen een naprijs en komen in Eerste Afdeling terecht.

2520 - *Mandelgalm* creëert 'Schat, je bent een schat', van Paul Coppens in een regie van Ronny Dewaele. De lach was niet te stuiten op 27 en 28 november en op 3, 4 en 5 december.

2521 - Op zaterdag 27 november mag het Izegemse Stadsbestuur weer een diamanten huwelijks-paar huldigen. *André Brouckaert en Godelieve Deprez* uit de Hugo Verrieststraat huwden op 17 november 1933. Ze kregen één zoon, raadslid Willy, die zorgde voor twee kleinkinderen.

2522 - Het gaat Izegem op muzikaal gebied voor de wind. Op zondag 28 novembe behalen zeven Izegemse jonge solisten een prachtresultaat in het 21e *nationaal jeugdsolistentornooi*. Van hen behaalde *Olivier Vandromme*, altsaxofoon de hoogste score (95%). Hij werd nationaal kampioen en kreeg de Sabamprijs in de categorie Hogere Graad. Björn Verschore, eveneens alt-saxofoon, werd tweede in de categorie Middelbare Graad. Wim Timperman, fluit, won prijs in de categorie Uitmuntendheid. Lies Seynaeve en Nele Timperman, fluitisten, Steven Buyse, slagwerk, en Els Seynaeve, klarinet, beiden in de categorie Hogere Graad, waren de andere Izegemnaren die meer dan 80% behaalden. Er zijn 171 deelnemers.

2523 - Het Izegemse Stadsbestuur en de Stedelijke Economische raad reiken de *Architectuur-prijs 1992* uit aan de *NV De Jonckheere* voor het nieuwe bedrijfspand aan de Lodewijk de Raedtlaan. Afgevaardigd-beheerder Maurice De Jonckheere en de ontwerpers Demey en Matthijs uit Oudenaarde ontvingen de oorkonde en de stadsschaal.

2524 - De *Koninklijke Harmonie van de Congregatie* mag 140 kaarsjes uitblazen! Ze doet dit op 4 december, toen ze ten stadhuisse ontvangen wordt.

2525 - Het 100e nummer van *In de Kijker* rolt van de perse. Het wordt een gelegenheid om de makers, *Christiaan De Forche* en Cie, eens flink in de bloempjes te zetten.

2526 - De *Izegemse brandweer* viert op 4 december haar Sint-Barbarafeest en wordt bij die gelegenheid op het stadhuis ontvangen.

2527 - De *persprijs 1993* wordt op 5 december in het stadhuis uitgereikt aan *Johan Jacques*, verantwoordelijke voor het project 'Beschut Wonen Regio Izegem'. Actie Goudregen doet daar

nog wat bovenop. De gelauwerde wentelt alle eer af op zijn vele medewerkers.

2528 - *Hermes* start het nieuwe toneelseizoen met 'The rose Garden' van Anton Klee. Dit frivole stuk zit het voetlicht op 11, 12 en 17 december en bezorgt de toneelliefhebbers heel wat deugd.

2529 - In de loop der geschiedenis veranderde de Korenmarkt soms ingrijpend van uitzicht. Over een paar jaar zal dat weerom zo zijn. Er komt een *nieuw stadhuis*, waar nu de panden Vandeputte en Moeyaert nog staan. Het wordt een sober, tamelijk strak, modern en functioneel gebouw van 26 m op 20 m, met een nuttige oppervlakte van 2304 m². De kostprijs, BTW inbegrepen, bedraagt minimum 87 miljoen. De architect is *Kris Vandommele*.

2530 - 19, 20 en 21 december zijn voor onze stad weerom, midden een regenrijke periode, *echte zondvloeddagen*. De brandweer en de stedelijke technische diensten hebben meer dan de handen vol: velden en grachten overstromen, kelders lopen onder, zelfs de Brielstraat staat weer blank. Niet te verwonderen: Bachten de Kupe was toen één zee!

2531 - Het geheel van Izegemse koren kent een nieuwkomer: het *Sint-Pieterskoor in Emelgem*. Het koor startte in mei 1993 en is ontstaan uit een afscheuring van De Kerels. Het ligt niet in de bedoeling een zuiver parochiekoor te worden, maar open te staan voor iedereen en voor diverse gelegenheden. Op 24 december verzorgt het nieuwe koor een eucharistieviering om 17 uur in de Sint-Pieterskerk.

2532 - De *Kachtemse Dorpsraad* bakent een drietal prioriteiten af: verkeer, animatie en ruimtelijke ordening. Daarmee wordt naar het Izegemse stadsbestuur getrokken.

Het decembernummer 1992 van het prachtig verzorgde tijdschrift *M&L* (Monumenten en Landschappen), uitgegeven door het Bestuur voor Monumenten en Landschappen bij het Ministerie van de Vlaamse Cultuur handelt uitsluitend over goudleder. Op de voorpagina van het nummer prijkt een foto van een fragment uit één van de kamers van Het Blauwhuis. Ook in het artikel *Inventaris van het 17de- en 18de-eeuwse goudleder in Vlaanderen* wordt Het Blauwhuis vernoemd.

Eerder al werd in *M&L* de kamer met het Chinese rijstpapier van Het Blauwhuis vernoemd.

(Meegedeeld door Christiaan De Forche, Stedelijke Infodienst).

De heer Jeroom Mallisse is bezig aan een uitvoeriger geschiedenis van het Sint-Gregoriuskoor, die later in Ten Mandere zal verschijnen. Het archief van het koor is echter onvolledig. Mogen we vragen dat wie stukken heeft of inlichtingen kan bezorgen, contact opneemt met de auteur, Populierenstraat, 2, Izegem, tel. 051/302618. Oprechte dank!

vandemoortele

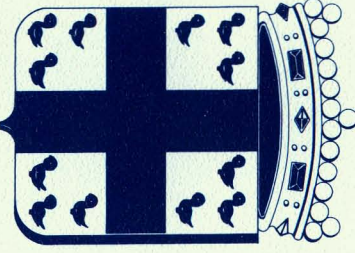
RODA
FAMA
MINELMA
VITELMA
ST. VILLEPRE
RESI
BLANC DE BOEUF
REDDY
MAYONAISE VANDEMOORTELE
OLIE VANDEMOORTELE

Alle kunde van het vak.

Drukkerij
STROBBE
Traditie en Innovatie

ten mandere

Aangesloten bij het Westvlaams Verbond van Kringen voor Heemkunde